

San Mateo

1

Jesucristo ja y'ap tyeety ajxy

¹ Ēda libro je'e du'un ma Jesucristo y'ap tyeety ajxy myiñen kujaay, je'e ja David y'ap y'ok'ajt, je'e ja Abraham y'ap y'ok'ajt.

² Ja Abraham je'e ja Isaac tyeedy'ajt, ja Isaac je'e ja Jacob tyeedy'ajt, a ja Jacob je'e ja Judá tyeedy'ajt mēdē pyuya'ay ajxy. ³ Ja Judá mēdē Tamar, je'e ja Fares mēdē Zara ajxy tyeedy'ajt, ja Fares je'e ja Esrom tyeedy'ajt, a ja Esrom je'e ja Aram tyeedy'ajt. ⁴ Ja Aram je'e ja Aminadab tyeedy'ajt, ja Aminadab je'e ja Naasón tyeedy'ajt, a ja Naasón je'e ja Salmón tyeedy'ajt. ⁵ Ja Salmón mēdē Rahab je'e ja Booz ajxy tyeedy'ajt, ja Booz mēdē Rut je'e ja Obed ajxy tyeedy'ajt, a ja Obed je'e ja Isaí tyeedy'ajt. ⁶ ja Isaí je'e ja rey David tyeedy'ajt, ja rey David ajxy mēt ja Urías tyo'oxyēg'ajtēbē je'e ja Salomón tyeedy'ajt.

⁷ Ja Salomón je'e ja Roboam tyeedy'ajt, ja Roboam je'e ja Abías tyeedy'ajt, a ja Abías je'e ja Asa tyeedy'ajt. ⁸ Ja Asa je'e ja Josafat tyeedy'ajt, ja Josafat je'e ja Joram tyeedy'ajt, ja Joram je'e ja Uzías tyeedy'ajt. ⁹ Ja Uzías je'e ja Jotam tyeedy'ajt, ja Jotam je'e ja Acaz tyeedy'ajt, ja Acaz je'e ja Ezequías tyeedy'ajt. ¹⁰ Ja Ezequías je'e ja Manasés tyeedy'ajt, ja Manasés je'e ja Amón tyeedy'ajt, ja Amón je'e ja Josías tyeedy'ajt. ¹¹ Ja Josías je'e ja Jeconías mēdē pyuya'ay ajxy tyeedy'ajt, mēnit ajxy je'e myiñ gya'ay mēnabē israelpē jēya'ay ajxy yajněkxyējēn tsumy myach Babilonia naax jooty,

¹² Ja Jeconías je'e ja Salatiel tyeedy'ajt; tēyēm ajxy ēnajty yajněkxēnē tsumy myach Babilonia naax jooty, mēnit ja Salatiel myiñ gya'ay; a ja Salatiel je'e ja Zorobabel tyeedy'ajt. ¹³ Ja Zorobabel je'e ja Abiud tyeedy'ajt, a ja Abiud je'e ja Eliaquim tyeedy'ajt, ja Eliaquim je'e ja Azor tyeedy'ajt. ¹⁴ Ja Azor je'e ja Sadoc tyeedy'ajt, ja Sadoc je'e ja Aquim tyeedy'ajt, ja Aquim je'e ja Eliud tyeedy'ajt. ¹⁵ Ja Eliud je'e ja Eleazar tyeedy'ajt, ja Eleazar je'e ja Matán tyeedy'ajt, ja Matán je'e ja Jacob tyeedy'ajt. ¹⁶ Ja Jacob je'e ja José tyeedy'ajt, ja María ñē'ēy'ap'ajtēbē, ma Jesús myiñ gya'ayēn, ja ajxy ēnajty yajxē'ajpyē Mesías.

¹⁷ Jēdu'unts ajxy tē chēna'ay tē jyu'uky'áty. Jim cho'onda'aky mēnabē Abraham jyu'uky'átyēn ēxtē mēnabē David jyu'uky'átyēn, nēmajmákts ajxy ñajxy; jim cho'onda'aky mēnabē David jyu'uky'átytēn ēxtē mēnabē ajxy tsumy myach yajněkxyējēn Babilonia naax jooty, nēmajmákts ajxy ñajxpē; jim cho'onda'aky mēnabē judíos ajxy yajněkxyējēn Babilonia naax jooty ēxtē mēnabē Mesías myiñ

gya'ayën, janë nëmajmákts ajxy ñajxpë.

Nebyë Jesucristo myiñ gya'ay

¹⁸ Jëdu'un je'e jyajtë tyuunë mëna Jesucristo myiñ gya'ayën: Ja María, ja Jesúsë tyaj, tëë ënajty je'e yajnedëgë'ëy jëdu'unë José myëtpégët, perë kajnë ajxy ënajty y'ametsmukñë, mënitë María myax'uunkpaaty Espíritu Santo'aam. ¹⁹ Ja José, ja María ënajty ñë'ëy'ap'adaambyë, jante'emy'óy ëna'k ënajty je'e, a kabé María ënajty yajtsë'ëdyu'umbaada'añ ma ja tsaan gu'ugën, mënit jyanë'ëge'egañ amee'ch. ²⁰ Jimnë José ënajty je'e du'un wyinma'añty'átyñë, mënitë Mëj Windsënë y'ángel tu'uk wyin'ijxy aguma'ay'aam ku y'agë'ëxë'ëgëëy, nëm ñëmaayë:

—José, miichë David xy'ap'ajp xy'ok'ajp, ka'a mdsë'ëgë'ëy, to'oxyëjnëbék yë'ë María, ix Espíritu Santo'aam yë'ë të myax'uunkpaady. ²¹ Pyaadaambyë María uunk tu'uk, Jesús myajxë'átët, je'e gyëxpë ku ja jyëya'ay ja pyojpë kyëdyeey ajxy yajnë'ëwa'adsánë.

²² Paady ëda du'un këjx jyadyëë tyuñëë, jëdu'un tyëjyádët nebyë Mëj Windsën myënaañën ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë'aam:

²³ “Tu'ugë këxyii ëna'k myax'uunkpaada'añ,
ya'ay ëna'k yajlee'k'adaampy,
a Emanuel yajxë'ata'añ.”

Jëdu'un ëda du'un myëdya'aktyëgë'ëy “Dios ajxy xymyëd'ijtëm”. ²⁴ Ku José mya'abyëdë'ky, mënit jyanchkudyuun nebyë Mëj Windsënë y'ángel ënajty të y'ane'emyën, a wyinkpëjk ja María. ²⁵ Perë kap ajxy ñëmyëtmaawë nebyë jëya'ay y'ametstsëna'ayën ëxtë kunë María kyo'ob'uunk yajmiiñ, a Jesús je'e yajxëbejty.

2

Yaa ja ëxpëktyëjkë Jesús ajxy kyu'ixy

¹ Jimë Jesús myiñ gya'ay Belén jim Judea naax jooty, mënit tiempë mënabë Herodes ënajty ryey'atyën. Mënit tiempë du'umbë, jim Jerusalengë ëxpëktyëjk ajxy myejch, xëbëdsëëmpyë ajxy ënajty të choon, ² nëm ajxy yajtëëy:

—¿Maa je'e ja judíos ajxy ryey'ajpyë ja të leek'átyëbë? Ix tëë ëjtsë myëdsa'a n'ijxë jim xëbëdsëëmpyë, a paady ëjts yaa të nmiñ të nmech jëdu'un ëjts nwingu'udsëgë'ëwët.

³ Ku ja rey Herodes jëdu'un myëdoy'ajty, oy oyë tyëgëëy tajpë maabyë, janë jëdu'un ja jerusalenkpë jëya'ay ajxypë. ⁴ Mënitë rey Herodes ja teety windsën këjx yaj'yaaxmugyëë mëdë ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy, a nëm ajxy myëyajtëëwë:

—¿Maa ja Cristo ëda'a myina'añ kya'awa'añ?

⁵ Nëm ajxy y'adsooy:

—Belén jim Judea naax jooty, ix jëdu'un ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë kyuja'ay:

⁶ “A miich Belén kajpt, Judea naax jootypë,
jante'emchobaatp miich mëdu'uñtyë mëj kajpt ajxy jim Judá naax jooty.
Ix jimë win'woobë tu'uk pyëdsëma'añ,
je'echë n'israelpë jëya'ay ajxy xyajné'ixë'ëwánëp.”

⁷ Mënitëdsë Herodes ja ëxpëktyëjk ajxy amee'ch myëj'wooy jëdu'un ajxy
myëyajtëëy mënaa ja mëdsa'a tye'emkyë'ëxë'tso'oñ.

⁸ A mënit ja ëxpëktyëjk kyejxy Belén, nëm ajxy ñëmaay:
—Nëkx ajxy jim, nëgwentë ajxy myajtëw myajtë'xët ma ja ya'ay ëna'k uunk
këxpën. A ku ajxy mbaadët, xy'awaanëbëch ajxy, jëdu'unëch nëkxy
nwingu'udsëgëëbyë.

⁹ Ku ja rey ajxy y'ukmamëdooy, mënitë ëxpëktyëjk ajxy tyu'ubëjkumbë, a ja
mëdsa'a ajxy ënajty të y'íxyëbë xëbëdsëëmpy, jëyëjp ënajty je'e nëkxy, ëxtë ooy
jim tyënaaxyépy ma ja ya'ay ëna'k uunk ënajtyën. ¹⁰ Ku ja mëdsa'a ajxy y'ijxy, oy
oyë ajxy jyante'emxyondaaky. ¹¹ A ku ajxy tyëjtëgëëy, y'ijx ja ya'ay ëna'k uunk
ajxy mëdë tyaj María, wyinjijkëdaak ja ya'ay ëna'k uunk ajxy, wyingu'udsëgëëy
ajxy, mënitë kyaaxë uunk ajxy yag'awaach, myooyë oro ajxy mëdë jojt nebyë
poomënbë tyadsë mirra perfume. ¹² A ku y'abaaty mënabë ëxpëktyëjk ajxy ënajty
wyi'imbidánë ñaax jooty, wiink tu'u ajxy nëkxëëñë, ix aguma'ay'aam Dios ënajty
të yaj'win'ijxy ku ajxy jim kya'anëkxë'ëwët ma Heródesën.

Yaa ajxy pyëyë'ëky, nëkxy ajxy Egipto naax jooty

¹³ Tëë ja ëxpëktyëjk ajxy ënajty jim cho'onë, mënitë José ja Mëj Windsënë
y'ángel tu'uk aguma'ay'aam wyin'ijxy ku y'agë'ëxë'ëgëëy, nëm ñëmaayë:
—“Pëdë'ëk, mëtnëkx yë'ë ya'ay ëna'k uunk mët yë'ë tyaj, pëyë'ëk, nëkx jim
Egipto naax jooty. Jim mmë'ëmë'ëwët ëxtë kunë n'awaanëm, ix
jya'ëxta'awaambyë Herodes yë'ë ya'ay ëna'k uunk, jëdu'un yag'o'ogët.”

¹⁴ Mënit koodsë José mya'abyëdë'ky, myëtnëkx ja ya'ay ëna'k uunk mët ja tyaj
jim Egipto naax jooty. ¹⁵ A jim myë'ëmëëy ëxtë ku ja Herodes y'oo'ky, jëdu'un
tyëjyádët nebyë Mëj Windsën myënaañën Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë'aam:
“Egíptëchë n'uunk të nyaaxpëdsëmy.”

Yaa Herodes ja pi'ig'ëna'k ajxy yaj'yag'o'ogyëë

¹⁶ Ku ja Herodes ñëjwëëy ku ënajty të wyin'ëëñëë, oy oyë ñë'ëgëjotma'ty, a je'e
ënajty ñë'ëmaapy nepy ja ëxpëktyëjk ja xëë jumëjt ajxy ënajty të ñëgapxyën,
mënitë lee'k këjx yaj'yag'o'ogyëë ja ya'ay ëna'k uunk ajxy naam minbë ëxtë ja
ajxy ënajty mejts jumëjt mëtpë, jim Belén mët mëdu'uñtyë kajpt wyinduum
y'agonë. ¹⁷ Mënitëts je'e du'un tyëjyajty nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë
Jeremías myënaañën:

¹⁸ “Jim Ramá ja jë'ëw xuuts yajmëdóy,
oy oyë ajxy jyë'ëy ya'axy, jyë'xy wyapxy;
ja Raquel wë'ëjyëëpy wë'ëyaaxp ja y'uunk këxpë ajxy.

A kap ñë'ëgëyakjotkapxmëkpëga'añ
je'e gyëxpë ku y'uunk të kyëxyag'oo'këxë.”

Yaa ajxy wyi'imbijnë Nazaret

¹⁹ Ku Herodes y'oo'në, jimnë José ënajty Egipto naax jooty, mënitë Mëj Windsënë y'ángel tu'uk aguma'ay'aam wyin'ijxy ku y'agë'ëxë'ëgëëy,
²⁰ nëm ñëmaayë: “Pëdë'ëk, mëtnëkx yë'ë ya'ay ëna'k uunk mët yë'ë tyaj, wi'imbít Israel naax jooty, ix tëë ajxy je'e y'oo'në ja ya'ay ëna'k uunk ajxy ijty jawë'ëyag'o'ogaambë.”

²¹ Mënitë José jyanchpëdë'ky, myëtnëkx ja ya'ay ëna'k uunk mëdë tyaj, wi'imbít ajxy Israel naax jooty. ²² Perë ku José myëdoy'ajty ku Arquelao ënajty ryey'aty jim Judea naax jooty ma ja tyety Herodes ënajty të ryey'atyën, mënit chë'ëgëëbyëjky ku jim ñëkxët; perë kuma'ay'aamë Dios ja José y'awaanë, paady ñëkxnë Galilea naax jooty. ²³ Jim ajxy chënaadyaakpëjky ma ja kajpt xyë'atyën Nazaret, jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdjky ajxy myënaañën ku Jesús ënajty yajxë'ata'añëë nazaretpë jëya'ay.

3

Yaa Juan Mëyajnëbejpë Dios mëdya'aky myëdya'aky

¹ Mënit jwëëpy jëdu'umbë, mënitë Juan Mëyajnëbejpë myejch të'ëts në'ëgáp paktuum jim Judea naax jooty ënajty Dios mëdya'aky myëdya'aky, ² nëm ënajty myëna'añ:

—“Joot'wi'imbít ajxy; ix tëë ja tsajpootypë y'ane'emdaakt myëwingón.” ³ Ja Juan ënajty je'e du'un, ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Isaías jëdu'un ñëñëëmëbë ku du'un myënaañ:

“Jim të'ëts në'ëgáp paktuumë jëya'ay tu'uk ya'axy:

Nëy'a'ixëdya'agëë ajxy jëdu'unë Mëj Windsën ajxy mjë'ëb'ixët ku je'e myina'añ
myedsa'añ,

yag'oyë'ëwë mnëë mdu'u ajxy.”

⁴ Ja Juan ja wyit tyukxy, camello pëjt ëdyúñ ënajty je'e, animal ak ëdyúñ ënajty wyëen'ajpy, mu'u mëdë mëjtsín nëë ënajty kyaapy y'uukyp. ⁵ Mëdu'uñtyë jëya'ay ajxy ënajty chëna'ay Jerusalén mët Judea naax jooty, a tyats mëdu'uñtyë kajpt ënajty Jordán mëj nëë mëwingón, nëkxpë Juan ajxy ënajty myamëdoona'ay. ⁶ Jim Jordán mëj nëë ja pyojpë kyëdyeey ajxy ënajty ñëgu'ubéky ñë'adsoy, a yajnëbejpyë Juan ja ya'ay ajxy ënajty.

⁷ Ku Juan y'ijxy ku ja fariseos mëdë saduceos ajxy ënajty may myejch nëbejpë, nëm ajxy ñëmaay: ¡Mijts tsa'añtyëjk! ¿Pën ajxy të xy'uk'yajnë'ixëëbyë kuk tyijy ja tsë'ty ëyo'on mëwingoombë ajxy mgubëyë'ëga'añ? ⁸ Oy ajxy mju'uky'ádët, jëdu'un ajxy myajkë'ëxë'ëgët ku ajxy të mjoot'wi'imbít ma ja mbojpe mëdyeey ajxyën.

⁹ A ka'a ajxy mmëna'añ: “Kap ësjs ngumëdowa'añ, ix Abraham ësjs n'ap'ajpy ndeedy'ajpy”. Ix te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ëxtë ma yë'ë machaajën, myëëdë Diosë mëjaa ku Abraham ja y'ap y'ok jim yajpëdë'kët. ¹⁰ Mëdyi kepchaa ka'a tëm'ajp oy, pyujxyp ajxy je'e a jëën jooty ajxy je'e pyëdaa'aky, a jëdu'un mëwiinëdsë Dios cham nebyë jyaachë në'ix a'ixë'ë mëëtpën, jëdu'un ja kepchaa tyikts jooty paaty tye'emkyëxypuxa'añ.

¹¹ Tëy'ajtëch mijts nyajnébéty nëë'aam jëdu'un ajxy myajké'ëxë'ëgët ku ajxy të mjoot'wi'imbíty ma ja mbojpe ngëdyeey ajxyën; perë ja ya'ay ëx'aam jak miimbë, maas mëjaa mëët je'e kejeejëch ëëch, ix ni nga'awinmátsëch kuchë kyë'ëk nwijsët. Je'ejëts mëbéjnëbë ajxy xyajnébetaamp Espíritu Santo'aam mët jëën'aam.

¹² Jëdu'un mëwiin je'e nebyë tyrigo wimbojt myëëdëbën kyë'ë jooty, wyimbojaampy ja tyrigo, jëdu'un pyëda'aga'añ tse'ex jooty, perë ño'ogánëbë y'ak jëën jooty ma ja jëën kajpë mënaa pyi'ichën.

Yaa Jesús ñëbety

¹³ Jëdu'unë Jesús ta'ook cho'oñ Galilea naax jooty, mënit ñëkxy ma ja Juan ënajty myëyajnébétyën jim Jordánkpë mëj nëë, jëdu'un yajnébetëëjët. ¹⁴ Perë jyajëjku'adsowëëyë Juan je'e du'un, nëm myënaañ:

—Ëëch je'e du'un nëgë a'ixëëpy kuch mich xyajnébëtët, ¿a ëëch mich xyñëgënémiimp?

¹⁵ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Tsëk ëda du'un jëdu'un'ajtë uktounëm, ix në'ëgë a'ixëëpy jëdu'un ku ngudyuunëmët këxyë ti jatyë Dios chojpy.

A mënitë Juan ñëgu'ubëjky.

¹⁶ Tuunë Jesús ñë'ënëbéjty, nëëbëdsëëm je'ejën, mënitëdsë tsajt y'awaach, y'ijx ja Dios Espíritu ku ënajty myënakxy nebyë palomën a ooyë Jesús ñëgëda'agyëë.

¹⁷ Mënitë kapxy tu'uk yajmëdooy tsajpootyp ku ënajty myëna'añ:

“Ëdaajëch je'e ndsoky'Uunk. Jante'emjyotkujkëch nnëjywë'ëyëë ma yë'ë gyëxpën.”

4

Yaa Jesús wyinma'añty'ixyëë

¹ Mënitë Dios Espíritu ja Jesús yajnékxy jim të'ëts në'ëgáp paktuum, jëdu'unë mëjku'u windsën jim wyinma'añty'ixët.

² A ku Jesús juxychëgi'x xëë juxychëgi'x tsu'um y'ayuu'ajty, mënit yë'oo'pëjkë.

³ Mënitë mëjku'u windsën myejch ma Jesúsën, nëm ñëmaay:

—Pë tëy michë Dios xy'Uunk'áty, uk'ane'em yë'ë tsaa ku ween kyagyojy.

⁴ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Kujaay jëdu'un: “Ka'a kyay'ajtyë jëya'ay myëju'uky'ajpy, mët mëdu'uñtyë

kapxy mëdya'aky pyëdsëmy ma Diosë y'aaw jootyën, je'edsë jëya'ay myëju'uky'ajpy.”

⁵ Mënitë mëjku'u windsën ja Jesús wyoonékxy jim ma ja wa'ats kajpt Jerusalengën, a mënit jim yaj'wimbejty ma myaaskéxpën jim tsajtëjk ku'uduum, ⁶ nëm ñëmaay:

—Pë tëy michë Dios xy'Uunk'áty, ku'udëpxnák jipy naaxyp. Ix kujaay jëdu'un:
“Diosë y'ángeles ane'emaamp ku xykywendë'ádët.
Xche'en'idaamp ajxy je'e,
jëdu'un ma ni mëdyi tsaajën mga'aku'unébët.”

⁷ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Janë jëdu'un mëët kyujaayëbë: “Kabë mDios, ja Mëj Windsën mwinma'añty'íxët.”

⁸ Jada'ookë mëjku'u windsën ja Jesús yajnékxkumbë ma ja tun jante'emkyéxpën. Jim je'e yajnë'ixëëy ja yabë nax wiimbë y'ane'emdaakt këxyë mët ma ajxy je'e myëjjaanch'átyën, ⁹ a nëmë Jesús ñëmaayë:

—Kújëch mich xywyinjikkëda'agët a jëdu'unëch xywyingu'udsëgë'ëwët, këxyëch mich y'ë nmo'owët.

¹⁰ Mënitëdsë Jesús je'e ñëmaay:

—Nëkx Mëjku'u Windsën, ix kujaay jëdu'un: “Ja Mëj Windsën, ja mDios'ajtyë mwingu'udsëgë'ëwaampy, a je'eyë tu'uk mmédunaampy.”

¹¹ Mënitëdsë mëjku'u windsën ja Jesús ñë'ëgeeky, a ñëmejtsë ángeles ja Jesús ajxy, je'e ajxy oy myëdúñ.

Yaa Jesús ja tyuunk kyapxy yajtso'onda'aky

¹² Ku Jesús myëdoy'ajty ku Juan ënajty chumyë, mënit wyi'imbijty Galilea naax jooty. ¹³ Perë tso'on jimën Nazaret, ëdaak jiibyën Capernaúm, jiipy je'e mejpya'a ma ja Zabolón mëdë Neftalí ja y'ap y'ok ajxy chënaayën, a jiipy chënaadyaakpëjky. ¹⁴ Jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Isaías myënaañën:

¹⁵ “Ja naax ma ja Zabolón mëdë Neftalí ja y'ap y'ok ajxy chënaayën,
ma ja tu'u ñaxë'ëyën mejpya'a,
jim Jordán mëj nëë awiimp,
jim Galilea naax jooty ma ja ka'a judíospë ajxy chëna'ayën,
¹⁶ ja jëya'ay ajxy ijty agoostuum ijpë,
tëë ja amëj jëën ajxy y'ixy;
a ja ajxy tsë'tyuuum ëyo'onduum ijpë,
tëë ja amëj jëën ajxy kyudëë'xyëë.”

¹⁷ Mënitëdsë Jesús tyëgëëy Dios mëdya'aky myëdyaakpë, nëm ënajty myëna'añ:
—Joot'wi'imbít ajxy, ix tëë ja tsajpootypë y'ane'emdaakt myëwingón.

Yaa Jesús ja akx majtspëdëjk mëdaaxkë myëj'ya'axy

¹⁸ Jimë Jesús ənajty ñaxy Galilea mejpya'a, mēnitē jēya'ay y'ijxy tu' ke'ex, Simón, ja ənajty mēēt yaxē'ajtēbē Pedro, mēdē pyuya'ay Andrés, mejy jooty ja kyu'ujwijpstaay ajxy ənajty pyēda'aky, ix akx majtspēdējk ajxy ənajty je'e. ¹⁹ Nēmē Jesús ja nēmetspē ajxy ñēmaay:

—Ēch ajxy pamiinēk, a jēdu'un nepy mijts ijty mgu'ujwípyēn, jēdu'un mēwiin mijts nyajtuunkpaada'añ ma ja jēya'ay ajxyēn, jēdu'un ajxy myajmínēt májēch ēēchēn.

²⁰ A te'emmyēnítýē ku'ujwijpstaay ajxy jyanchnē'ēgeeky, pyanēkxē Jesús ajxy.

²¹ Ku Jesús weēñtyē jyaknēkxy, jimē jēya'ay myēwiinkpē y'ijxkumbē tu' ke'ex, Jacobo mēdē Juan, ja Zebedeo y'uunk ajxy, jiipy ajxy ənajty barco jooty mēdē tyēety Zebedeo, kyu'ujwijpstaay ajxy ənajty y'axodsēēpy. A mēnitē Jesús ja ya'ay ajxy myēj'yaaxy. ²² A te'emmyēnítýē barco ajxy jyanchnē'ēgeeky mēdē tyēety, pyanēkxē Jesús ajxyēn.

Yaa Jesús ja jēya'ay may yajnē'ixē'ēy

²³ Kēxyē Jesús ja Galilea naax ənajty wyin'wēdity, jim ənajty yajnē'ixē'ēy ma ja judíosē synagoga ajxyēn, je'e ənajty myēdyaakyp ja ojemmyēdya'aky ma ja Diosē y'ane'emdaaktēn, omyēdyi yuu ba'amē ənajty yajnáxy mēdyi jatyē jēya'ay ənajty mya'ēyoopy. ²⁴ A xii yaajē Jesús y'ixy'ajt myēdoy'ajtēnē mēdu'uñtyē Siria naax jooty, a paadyēts, mēdu'uñtyē pa'am jēya'ay ajxy, yajmejchp ajxy ənajty ma Jesúsēn, pēn jaty omyēdyi yuu ba'am ənajty ma'ēyoop, pēn jaty ənajty madyu'u tsaachpējp, pēn jaty ənajty tē myējku'ujottēgē'ēyēē, pēn jaty ənajty poj pa'ambējkēp, mēt ja ajxy ənajty kē'ē xuxy tekxyuxypē, kējx je'e yajpa'amnáxy. ²⁵ A mayē jēya'ay ənajty pyanēkxy, ja ajxy Galilea naax jooty tso'ombē, ma ja Majkpē Agajpt naax jootyēn, Jerusalén, Judea naax jooty, a mēt Jordankpē mēj nēē awiimp.

5

Yaa Jesús yajnē'ixē'ēy tun gēxp

¹ Ku Jesús ja majyēya'ay y'ijxy, mēnit wyimbejty tun gēxp a jim y'ēñagyēdaaky. Mēnítēdsē y'abējpēdējk ja Jesús ajxy wyingumedseēy. ² A mēnit tyēgēēy yajnē'ixēēbyē, nēm myēnaañ:

Ja jante'emchobaatpē Diosē wyinduum

³ —Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja ajxy nēy'ēxkajpēbē ku Dios ajxy yajmaajyáty, ix je'edsē jye'e ajxy je'e ma ja tsajpootypē y'ane'emdaaktēn.

⁴ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e pēn jēēpy xuu'tsp, ix je'ets ajxy je'e jotkapxmēkpégánēp.

⁵ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja ajxy jotmee'xy jotxeembyē, ix je'e ja naax ajxy

winduumbëgaamp ja ajxy të yaj'win'wanë'ëyëëjëbë.

⁶ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja ajxy nëyë'oo'k nëdëdsëëyëbë ti jatyë Dios chojpy, ix je'ets ajxy je'e ku'uxánëp.

⁷ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja ajxy nëxuu'tskápxy mëëtpë, ix je'ets ajxy je'e nëxuudsánëp.

⁸ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja jyoot jywë'ëñty ajxy wa'atspë, ix je'edsë Dios ajxy je'e ixaamp.

⁹ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja ajxy kapxku'ugëdaakpë, ix je'ets ajxy je'e yajxë'atánëp Diosë y'uunk.

¹⁰ 'Jante'emjyotkujk ajxy je'e ja ajxy tsaachpëjpe ku ajxy y'ëxwëdity pyawëdityëë je'e gyëxpë ku ajxy tyuñ ti jatyë Dios chojpy, ix je'e jye'e ajxy je'e ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën.

¹¹ 'Jante'emjyotkujk ajxy m'ida'añ ku jëya'ay ajxy axëëk xyñëma'awët ëëch këxpë, ku ajxy xy'ëxwëdit xypyawëdítët, a ku ajxy oy ñë'ëwaambë axëëk xyñënëmët ënda'aky'aam. ¹² 'Xonda'ak ajxy, jotkugë'ëw ajxy, ix mëj kruundë mijtsë oybë weenbë ajxy jim mmëëdë tsajpootyp, ix jëdu'un ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy të y'ëxwëdity të pyawëdityëë ja ajxy maas jëyëjp ju'uky'ajtëbë kejee mijts.

Ja kaan mët ja jëën yabë nax wiin

¹³ 'Jëdu'un mëwiin mijts nebyë kaanën ma ja jëya'ay ajxyën yabë nax wiin. Perë ku ja kaanë tyaamtspë yajtëgóyët, ¿nej taamsë'ëwëp ëda'a je'e du'un jada'ook? Kap je'e du'un tii tyunanë, y'ëxwëjëp ajxy je'e du'un tu'aam, jëdu'unë jëya'ay ajxy yajte'embédët.

¹⁴ 'Jëdu'un mëwiinëts mijts nebyë jëënën ma ja jëya'ay ajxyën yabë nax wiin. Ëxta'ams ja kajpt jim tun gu'uduumbë, kap je'e oy ñëgyëyu'udsa'añëë. ¹⁵ Janë kabë jëën pën kyu'udëë'xëëbyë a jëdu'un nëkxy caja pa'k ñë'ëjujppéty, jim je'e pyëda'aky ma tyoyë'ëñty jootyën, jëdu'un ajxy ween nëgëxyë kyudëë'xyëë pën jaty ënajty jim tégooty. ¹⁶ Jëdu'un mëwiinëts mijtspe, myag'ajájëbë mjëën ajxy ma ja jëya'ayë wyinduum ajxyën, jëdu'un ajxy xy'íxët nebyë oybë ajxy mduñ a jëdu'un ja mDeety tsajpootypë ajxy xymyëjjaanchpëdaakët.

Yaa Jesús yajnë'ixë'ëy ja ley mëdyiibë Dios ja Moisés myooy

¹⁷ 'Ka'a ajxy mmëna'añ kújëch të nmech jëdu'unëch nyajtëgóyët ja ley mëdyiibë Dios ja Moisés myooy mët ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy të myëdya'agyëbë, ka'a pyaadyëch të nmech kújëch nyajtëgóyët, paadyëch të nmech jëdu'un je'e ween tyëjyaty. ¹⁸ 'Ix te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, mëdu'uñtyë tiempë ja tsajt mëdë nax wiimbë y'ity, ni tu'uktë letra ni tu'uktë punto maas chuukpë kya'atëgoya'añ ma ja Diosë leyën, ëxtë ku ënajty të kyëxytëjyaty. ¹⁹ 'A paadyëts pën ëda ane'emt ka'a mamëdya'akmyëbëjpe ooy jyanë'ëtu'ugë mëdu'uñtyë kyujaayë, ooyëk tyijy ja ane'emt ënajty kya'ajatysobaady, a ku ja jëya'ay jëdu'un

yajně'ixě'ewět ku je'e du'un pyaju'uky'ajpět, mutspěda'agáněp je'e ma ja tsajpootypě y'ane'esdaaktën; perě pěn jaty je'e du'un kudyuump a jědu'un yajně'ixě'ěy, ědaajěts je'e měj pěda'agáněp ma ja tsajpootypě y'ane'esdaaktën.²⁰ Ix ěěch mijts cham nněmaapy, pě kap mijts maas oy mju'uky'áty nebyě Dios chokyěn kejee yě'ě fariseos ajxy mēdē ley yajně'ixě'ěbyědējk ajxy, kap ajxy mděgě'ewět ma ja tsajpootypě y'ane'esdaaktën.

Yaa Jesús yajně'ixě'ěy ku pěn nga'amějotma'tēmēt

²¹ 'Těě mijts ajxy mmědoy'aty ku ja m'ap mdeety ajxy němaayě: “Ka'a mjěya'ayyag'o'oky, a pěn jěya'ay yag'oo'p, yajkumědowáněp je'e.”²² Perě ěěch mijts nněmaapy, pěn jatyě pyuya'ay mějotma'p, je'ejěts yajkumědowáněp kudunk kugapxy winduum. Pěně pyuya'ay nněmaapy ku jyoot wyinma'ańty kya'ity, mějja'ań je'e du'un, ix je'ejěts yajkumědowáněp ma ja tsajtějk ja myěj tuunk mēětpě ajxyěn. A pěně pyuya'ay axěěk jaty nēdij něnēměpy, je'ejědsě Dios pyěda'agaampy mějku'aam jipy jěěn jooty.

²³ 'A paadyěts, ku ja myojxěěk mmēmědsět ma ja vojxtaaktën, a ku jim mja'amyědsět ku ja mbyua'ay ěnajty xymyějotma'aty,²⁴ jim ja myojxěěk mně'ěge'egět ma ja vojxtaakt winduuměn, mēnit mněkxět ma ja mbyua'ayěn jědu'un mmětněmyě'oy'ajpěgěějět jěyěj, a mēnítěts mwi'imbijnět a mněkxtěgátsěp ma ja vojxtaaktën, jědu'uněts někxy myojxně.

²⁵ Kubakyě mmědsip ja tsip mmět'yajtědyěgě'ewět jim tu'aam někxpě kajně ěnajty mmětněyajmechěě ma ajxy něxyě'ěyěějěn, ix ku ja mmědsip xyñě'ěyajkě'ěděgě'ewět ma ja měj ane'emběn, a ku ja měj ane'embě y'ane'emět ja policía, a jědu'un xypyěda'agět pujxt tęgooty.²⁶ Te'emtyěy'ajt nněma'ay, kap jipy mēnaa mbědsēmět ěxtě kuně pedyěě mněy'ěxjuubyědsēměějět.

Yaa Jesús yajně'ixě'ěy ku nga'apěky'axěk'wědijtēmēt

²⁷ 'Těě mijts ajxy mmědoy'aty ku jědu'un myěnaań: Ka'a ajxy mběky'axěk'wědity.²⁸ Perě ěěch mijts nněmaapy, ku pěně to'oxyějk mēnaa y'eepty je'e gyěxpě ku y'adsoky, těě je'e du'un myětpěky'axěk'wědity jyoot jywě'ěńty jooty.

²⁹ 'A paadyěts, pě yě'ě m'a'oowyiin xyajkědye'epy, yajpědsēm yě'ě a jědu'unts ěxka'ats; ix maas oy ku ja m'aa'x mdeky tu'uk myajpu'uděgójyět a kejee ku mni'x mgopk pyěda'agěějět ka'xy amuky mějku'aam.³⁰ A pě yě'ě m'a'oogyě'ě xyajkědye'epy, ěpxux yě'ě a jědu'unts ěxjwip; ix maas oy ku ja m'aa'x mdeky tu'uk myajpu'uděgójyět a kejee ku mni'x mgopk pyěda'agěějět ka'xy amuky mějku'aam.

Yaa Jesús yajně'ixě'ěy ku ajxy kya'ato'oxyěg'ěxmádsět

³¹ 'Janě jědu'un mēēt tē myěnaambě: “Ku pěně tyo'oxyějk y'ěxmádsět, weeně noky kyapxy myo'oy ja mēdyaakpě ku tē y'ěxmach.”³² Perě ěěch mijts nněmaapy, pěně tyo'oxyějk ěxmajtsp, a kabě tyo'oxyějk ěnajty tē y'amiigětúń, ja ya'adyějk

këxpë ja tyo'oxyëjk jëdu'un pyëky'axëk'wëdítët; a ku ja ëxmach tyo'oxyëjk pën wyinkpégët, pëky axëk wëdijp ënajty je'e du'umbë.

Yaa Jesús yajnë'ixë'ëy ku tii nga'akapxpaat nga'amëdyaakpaatëmët

³³ 'Janë tëë mijts ajxy mmëdoy'ajpë ku ja m'ap mdeety ajxy jeky ñëmaayë: 'Ka'a Dios ja xyëë chuu ajxy mgapxpaat mmëdyaakpaatë ku ajxy ënajty tii myaj'winwanënë'ëwa'añ. Mgudyúnëp ajxy pë tëë ja Mëj Windsën ënajty tii myaj'win'wanë'ëy ku mduna'añ. ³⁴ Perë ëëch mijts nnëmaapy: Ka'a ajxy ni tii mgapxpaady mmëdyaakpaady ku ënajty myaj'winwanë'ëy; ni tsajpooty këxpë mga'akapxpaat mga'amëdyaakpaadët, ix je'e gyëxpë ku Diosë myëj oy ëñadyaakt je'e; ³⁵ ni nax wiimbë këxpë mga'akapxpaat mga'amëdyaakpaadët, ix Diosë tyeky yuj'wa'pejt je'e; ni Jerusalén këxpë mga'akapxpaat mga'amëdyaakpaatpët, je'e gyëxpë ku ja mëj Rey kyajpt je'e; ³⁶ ni ja m'amdso kopk ajxy mga'akapxpaat mga'amëdyaakpaadët, je'e gyëxpë ku ja mgu'uwaay ajxy oy mga'ayajpooobë'ëwët o ni mga'ayakjiñë'ëwët ni tu'uktëdë. ³⁷ Ku ajxy mgápxët mmëdya'agët, mmëna'anëp ajxy “jëdu'un” pë jëdu'un ënajty, o “kaj” pë kap ënajty jyanchjëdu'unë. Ku ajxy waamp mjakmëna'anët, ma axëëkpën ënajty je'e du'un chooñ.

Yaa Jesús yajnë'ixë'ëy ku nmëdsip ndsojkëmët

³⁸ 'Tëë ajxy mmëdoy'aty ku jëdu'un myënaañ: “Ku pënë wyiin tu'uk yajpëdsëëmëxët, ween tu'uk yajpëdsëëmdëgajtsëbë; ku pën tyëëts tu'uk ñëtejxëxët, ween tu'uk ñëtejtëgajtsëbë.” ³⁹ Perë ëëch mijts nnëmaapy: Ka'a ajxy myag'awi'imbijtgách pë jim ajxy axëëk xytyuñ. Ku pën xykyóxët ma ja m'a'ooy'aampyë abënuugyën, mjak'yégëp ja jak tu' naxpë. ⁴⁰ Ku ënajty pën xymyëdsibë'ëy, jëdu'unë mgamiixy ënajty xypyëjkë, mjakte'emmyo'owëp ja mnë'ëgëjén. ⁴¹ A ku ënajty pën adsip tii xyajtsëmnëkxa'añ tu' kilómetro, mejts kilómetro nëgë mdsëmnëkxët. ⁴² Pën tii xymyëyuj'waamp, mmo'owëp je'e; a pën tii xymyëyuj'waamp anuu'xy, ka'a mjëjku'adsowë'ëy.

⁴³ 'Tëë mijts ajxy mmëdoy'aty ku jëdu'un myënaañ: “Mdsok mba'ëyówëp ja mmëdu'uk jëya'ay a mxë'ëg'ádëp ja nmëdsip.” ⁴⁴ Perë ëëch mijts nnëmaapy: Mdsok mba'ëyówëp ja nmëdsip ajxy, myuj'wa'an mbëjtsówëbë kunuu'xtaakt ajxy ma ja ya'ay ajxy xy'axëknënëëmbën; oy ajxy mmëd'ídët ja ajxy xy'ëg'ajpë a mnëgojxtëna'awë'ëwëp ajxy ja ajxy xy'ëxwëdijp xypyawëdijpë. ⁴⁵ Jëdu'unë Dios ajxy oy xy'uunk'ádët ja mDeety ajxy jim tsajpootypë, je'edsë xyëë yajpëdsëëm ma ja ogyëya'ayën tyats ma ja axëk jëya'ayën, je'ejëts yajtuup ma ja ogyëya'ay ajxyën mët ma ja axëk jëya'ay ajxyën. ⁴⁶ Ix pë je'eyë ajxy mnë'ëtsojpy pën mijts ajxy xychojp, ¿tii oybë ajxy jëdu'un m'ixaampy mbaadaampy? ¿Nej kabë yajnë'ëjuudyuutpëdëjk ajxy te'emjyëdu'un ñë'ëjatkeëbyë? ⁴⁷ A pë ja mhermanëdëjk'ajtyë mijts ajxy mnë'ëyajpoo'xyp, ¿tii oy yakjwëëñëbë ajxy jëdu'un mduumpy? ¿Nej kap ja ka'a Dios mëbëjpë ajxy te'emjyëdu'un ñë'ëjatkeëbyë? ⁴⁸ A paadyëts, jëdu'unëts mijts ajxy ijpe oy ween ka'xy amuky nebyë nDeety ajxyëm ja

jim tsajpootypë, ka'xy amuky je'e ñë'ëgë'óyë.

6

Yaa Jesús yajnë'ixë'ëy nebyë jëya'ay yajmaajyajpë nbu'ubejtëmët

¹ Mnëgywendë'adëejëp ajxy, ka'a ja oybë weenbë ajxy mënaa mduñ jëya'ayë wyinduum ajxy jëdu'un ajxy xy'ixët xy'eebët. Pë kaj, kabë nDeedy'ajtëm tsajpootypë ja oybë weenbë ajxy xymyo'owët.

² Ku jëya'ay yajmaajyajpë ënajty mbu'ubéty, ka'a m'axiik m'amëdyaagë'ëy nebyë jëya'ay në'ënëbyëdaakëp ajxy jyatkë'ëyën jim sinagoga mët jim tu'aam, wë'ëyajku'umayaamp ajxy ma ja tsaan gu'uk ajxyën. A te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, je'eyë ajxy je'e du'un të ñë'ixy të ñë'ëpaady. ³ Perë miich, ku ja jëya'ay yajmaajyajpë ënajty mbu'ubéty, ka'a pën mnë'ëgë'awaanë, jëdu'un mëwiin nebyë m'anajty kè'ë y'ukka'anë'ënëjwë'ëyën tiijë m'a'oogyë'ë tyuumpy. ⁴ Jëdu'unëts ënajty jëdu'un të mbu'ubéty ayu'uchtyuum amee'chtyuum, a ja nDeedy'ajtëm mëdyiibë ajxy xy'ijxp ayu'uchtyuum amee'chtyuum, je'ejëdsë oybë weenbë xymyo'owaamp mëjtuuum madyuum.

Yaa Jesús ja kojxtëna'aw yajnë'ixë'ëy

⁵ Ku mgojxtëna'awët, ka'a jëdu'un mba'ixy nepy ja jëya'ay në'ënëbyëdaakëp ajxyën; ix jyante'emmyëtnëchojkëp ajxy ku ajxy kyojxtëna'awët tëna'a ma jatyë sinagoga mët ma ja tu'u ñëñë'ënaxyëjën, jëdu'unë tsaan gu'uk ajxy y'ixët y'eebët. Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, je'eyë ajxy jëdu'un të ñë'ixy të ñë'ëpaady. ⁶ Perë miich, ku mgojxtëna'awët, tégë'ëw mdëgooty, agë'ëdyëjkë nDeedy'ajtëm mmëgojxtëna'aw ayu'uchtyuum amee'chtyuum, a ja nDeedy'ajtëm ja jim xy'ijxpë ayu'uchtyuum amee'chtyuum, je'ejëdsë oybë weenbë xymyo'owaamp mëjtuuum madyuum.

⁷ Ku ajxy mgojxtëna'awët, ka'a ajxy mnëwë'ëñëmëdyaagë'ëy nepy ja jëya'ay ka'a mëbëjpë ajxy tyajy myayën, kuk tyijy ajxy ënaxyë ñë'ëmëdyaagë'ëwët, mëniték tyijy ajxy myamédowa'añëë. ⁸ Ka'ajëts mijts te'emjyëdu'un mba'ixy, ix ñëjwëëpy ja nDeedy'ajtëm ajxy ti jaty ajxy myajmaajyajpy kajnë ajxy je'e mmëyuj'wa'añë. ⁹ A paadyëts, jëdu'unëts ajxy mgojxtëna'awët:

“Dios Teety tsajpootypë,
ween mich ajxy omyënaajë xywyingu'udsëgë'ëy,
ix wa'ats oy mich nëgë'ë nëdekpyë.

¹⁰ Min mich ane'em ma ëjtsën.

Nej michë mjoot chokyën,
ween je'e tyuñ ma ëda jëya'ay yabë nax wiimbë ajxyën,
jëdu'un nepy jim tsajpootypën.

¹¹ Èjts ja kaayëëk uukëëk mooyëk ja jëda'a gëxpë.

¹² Ējts ja nbojpe ngedyeey memee'xëk,
jëdu'un nepy èjts nmëmee'xyën ja èjts të xymyëgëdyeeyëbë.

¹³ Ka'a èjts xyñëduky ku èjts nguga'awë'ëwët
ma èjts ja axëëkpë ènajty xywyinma'añty'íxyën,
yag'awa'atspëdsëëmëk èjts ma ja axëëkpen.

[Ix miichë m'ane'emt je'e, mëdë mmëjaa, mët ja mmëj jaanchpë, kējxta'axyëë.”
Jëdu'un je'e.]

¹⁴ 'Ku mijtsë jëya'ay ajxy mmëmee'xët nepy ajxy të xymyëgëdyeeyën, janë
xymyëmee'xaamp ja nDeedy'ajtëmbë tsajpootypë ajxypë; ¹⁵ perë pë kabë jëya'ay
ajxy mmëmee'xy nepy ajxy të xymyëgëdyeeyën, janë kap ja Dios Teety ja mbojpe
mgedyeey ajxy xymyëmee'xánëbë.

Yaa Jesús yajnë'ixë'ëy ma ja ayuu'átën

¹⁶ 'Ku ajxy m'ayuu'ádët, ka'a mwiin mjëjp ajxy mbëda'aky jotmay'ajp nebyë
jëya'ay në'ënëbyëdaakëp ajxy jyatkë'ëyën, ix jotmay'ajpë wyiin jyëjp ajxy je'e
pyëda'aky, jëdu'un ajxy kyë'ëxë'ëgët jëya'ayë wyinduum ajxy ku ajxy y'ayuu'áty,
te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, je'eyë ajxy jëdu'un të në'ixy të në'ëpaady. ¹⁷ Perë
miich, ku m'ayuu'ádët, mnëy'onëëjëp a mnëwyimbujëëjëp. ¹⁸ Jëdu'un
mga'ayajkë'ëxë'ëgët ma ja jëya'ay ajxyën ku ènajty m'ayuu'áty, jagoo ja
nDeedy'ajtëm ayu'uchtyuum amee'chtyuumbë xy'ixët, a ja nDeedy'ajtëm
ayu'uchtyuum amee'chtyuum xy'ijxpë, ja ya'ayëts oybë weenbë xymyo'owaamp
mëjtuum madyuum.

Ja jante'emchobaatpë jim tsajpootyp

¹⁹ 'Ka'a ja jante'emchobaatpë ajxy myajnë'ëgëda'aky yaa nax wiin, ma je'e
pyigyëëjën mët ma je'e tyookpyétyën, a ma ja mee'tspë ajxy myeechën. ²⁰ Nëgë
yajnë'ëgëda'ak ja jante'emchobaatpë ajxy jim tsajpootyp, ma kya'apiga'añëëjën,
kya'atookpyeda'añën, ni ma ja mee'tspë kya'ameedsa'añën. ²¹ Ix ma je'e
yajpaadyën ja mich mnënéëmbyë jante'emchobaatp, jim ja mjoot mjwë'ëñty
yajpaada'añ.

Ja ni'x kopkë nëgyudëë'xëëk

²² 'Ja wiin jëdu'un mëwiin je'e nebyë ni'x kopkë nëgyudëë'xëëkën. A paadyëts,
pë oyë mwiin, jëdu'un mëwiin nebyë jëën gudëë'xypën ja mni'x mgopk y'ida'añ.
²³ Perë pë kabë mwiin y'óyë, jëdu'un mëwiin ja mni'x mgopk këxyë y'idaambë
nebyë agootstuumbën. A paadyëts, pë ja jëën jimbë ma miichën agoots je'e, jmaas
jiñ ja agootspë ëda'a jiipy!

Dios mët ma ja mëyëë'adyëëbë

²⁴ 'Ni pënë windsën oy metsk kya'amëdúnët, ix tu'uk xyë'ëg'ada'añ a tu'uk
choga'añ, o tu'uk myëtnëjyootpaada'añëë a tu'uk myë'an'ada'añ. Kap mijtsë Dios

ajxy oy mméduna'añ tu'uk ku'udujt mèt ja mayëë'adyëëbë.

Pën wë'ëñjotmay'ajp tii ajxy myëju'uky'ádëp

²⁵ Paadyëts ajxy nnëma'ay, ku mju'uky'ajt ajxy mgawë'ëñjotmay'ádët tii ajxy mgayaampy o tii ajxy m'u'ugaampy o ma ja mni'x mgopk ajxyën tii ajxy mwit'adaampy. ¿Nej kap ja ju'uky'ajt maas chobaadyë kejee ja kay u'uky, o kap ja ni'x kopk ëda'a maas chobaadyë kejee ja wit? ²⁶ Ix yë'ë muuxy ajxy, kap ajxy ñi'ipy tyuñ, kap ajxy tii pyëda'aky tse'ex jooty, a yakjëë'xy yajpëjpyë Dios Teety tsajpootypë yë'ë. ¿Tëgë nej kap mijts ëda'a maas mdsobaadyë kejee yë'ë ajxy? ²⁷ ¿Pën ëda'a jii ma mijtsën, ooy mëdu'uñtyë ka jyanëñëdaj ka jyanëñëmayëëjët, nej jyak'yaj'yónëbë jyu'uky'ajt ëda'a tu' weëntyë?

²⁸ ¿A tii ja wit tukxy ajxy ku mnë'ëñjotmay'ajpë? Uk'ix yë'ë pëjy kam jootypë ajxy, kap ajxy tyuñ xyajy ni kap ajxy pyiity. ²⁹ A ooy jyajëdu'unë, ni Salomón jëdu'un jeky kya'anëxyojxë nej yë'ë pëjy ajxyën, ooyë mëj jaanchpë je'e jyamëëd'ajty. ³⁰ Pë yajxonë Dios yë'ë pëjy ujts ñë'ëxóxy, jëda'ayë yë'ë në'ëkamjooty a ëyaa jaboom yë'ë ajxy ño'në, ¿nej kap ëda'a je'e maas ënaxyë tyuna'añ ma mijts këxpën, mijts jëya'ay jante'emwyeëntyë mëbëjpe? ³¹ A paadyëts, ka'ajëts ajxy mwë'ëjyotmay'áty, ka'a ajxy mwë'ëmyëna'añ: “¿Tii ngayánëm, o tii n'u'ugánëm, o tii nwit'adánëm?” ³² Agë ëda du'umbë ja jëya'ay ka'a mëbëjpe ajxy y'ëxtaapy, perë ja mDeety tsajpootypë ajxy, ñëjwëëpy je'e ku mijts ëda du'umbë këxyë myajmaajyáty. ³³ Paadyëts, ëxta'awë Diosë y'ane'emdaakt ajxy jëyëjp mèt ja oybë weenbë ajxy mdúnët nebyë Dios chokyën, a mëdu'uñtyëts ajxy ënajty myajmaajyáty maas ajxy je'e xyjyakmo'owët. ³⁴ A paadyëts, ka'a ja jaboom gëxpë ajxy mwë'ëñjotmay'áty; ix jaboom ajxy awiink mnë'ëgëtajy mnë'ëgëmayaambë. Mëdëyë taj may jëdu'un uknë'ëjëda'a.

7

Kap ajxy pën nbojpëtíjëm

¹ 'Ka'a jëya'ay ajxy mbojpëtíjy, jëdu'unë Dios ajxy xykya'apojpëtíjët. ² Ix nej mijtsë jëya'ay ajxy mbojpëtíjyën, jëdu'unë Dios ajxy xypyojpëtíjaambë, a ja kipxt mijts myajkípxypë ma ja wiink jëya'ay ajxyën, je'e mijts ajxy xyajkipxaambë. ³ ¿A tii mich yë'ë mbuya'ayë pyu'uxk ku m'ee'pë yë'ë xipy wyiin jootypë, a kaj mich yë'ë polín nëgë myajkopkë'ëy yë'ë xipy m'amdso wiin jootypë? ⁴ ¿Nej michë mbuya'ay m'uknëma'awët: “Minë mbu'uxk n'uk'yajpëdsëëmëm mwiin jooty”, a xiipy michë polín mnëgëmëëdëbë mwiin jooty? ⁵ ¿Mnë'ëñëbyëdaakëp miich! Uk'yajpëdsëm yë'ë polín jëyëjp mwiin jooty, a mënítëdsë mbuya'ayë pyu'uxk oy m'ixanë yë'ë xipy wyiin jootypë.

⁶ 'Ka'ajë uk ja jante'emwya'atpë ma Diosën ajxy mmo'oy, ni ka'ajë ëdsëm ja mperla tsaa ajxy myaj'wingugëyë'ëy, xyëëbë ajxy je'e ñë'ëte'enyoyët a xyëëbë

ajxy xyñ'ë'nëbëdë'ëgët a xychu'udsët ajxy.

Ku myuj'wa'anët, m'ëxta'awët, a ku mya'axët tég'aaw aguum

⁷ Yuj'wa'an ajxy, a xymyo'owaamp ajxy; ëxta'aw ajxy, a mbaadaampy ajxy; ya'ax ajxy tég'aaw aguum, a xyag'awa'adsánëp ajxy. ⁸ Ix pën jaty yuj'waamp, wyinkpëjpy je'e; a pën ëxtaapy, pyaatyp je'e; a pën yaaxp tég'aaw aguum, yag'awaatsëxëp je'e.

⁹ ¿Pën jëya'ay ëda'a jii ma mijtsën, ku ja y'uungë tsajkaaky myëyuj'wa'anëëjët, myo'owaambyë tsaá ëda'a je'e? ¹⁰ ¿O ku akx myëyuj'wa'anëëjët, myo'owaambyë tsa'añty ëda'a je'e? ¹¹ A óyëts mijts mja'axëk jëya'ayë, mnëjwëëpy ajxy nebyë m'uunk ja oybë ajxy mmo'owët; ja maas ënáxyëts ja nDeedy'ajtëm tsajpootypë agë oybë je'e myo'owaampy pën jaty ajxy je'e mëyuj'waamp!

¹² 'A paadyëts, nej mijts mdsokyën ku ja jëya'ay ajxy xytyúnët, jëdu'unëts ajxy je'e mduumbët, ix ëdaa je'e yajnë'ixëëpy ja ley mëdyiibë Dios ja Moisés myooy mët ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy yajnë'ixëëyëbë.

Ja tég'aaw xu'utspë

¹³ Tëgë'ëwë'ëw ajxy ma ja tég'aaw xu'utspën; ix wooñ ja tég'aaw a mëj'wiin ja tu'u ja tégodyuum nëkxpë, a nëmay ajxy jim tyëgë'ëwë'ëy ma je'ejën. ¹⁴ Perë xu'uts ja tég'aaw a xu'uts ja tu'ubë ja jim nëkxpë ma ja ju'uky'ajtën, a nëweeñtyë ajxy je'e pyaady.

Ja kepchaa, ja tyëëm ajxy je'e yajku'ëxkabëëyëp

¹⁵ 'Mnëgywendë'adëëjëp ajxy ma ja ya'ay ajxy tyijy Dios mëdya'aky jëgapxnajxpën, ku ajxy je'e myech nebyë meegën ajxy ñë'ixynëbyëda'agyëë, perë nebyë pa'uk mëdsu'udsambën ajxy je'e. ¹⁶ Jëdu'un mëwiin nebyë kepchaa ja tyëëm ajxy yajku'ëxkabëëyën, jëdu'un ajxy je'e m'ëxkaba'añ. ¿Nej tyujpyë tsaatyp ëda'a ajxy ma ja aptyën, o tyujpyë higuera tëëm ëda'a ajxy ma ja wëdsatsën?

¹⁷ Janë jëdu'un du'umbë, ja oy kepchaa, oy je'e tyëm'aty, perë ja axëk kepchaa, axëëk je'e tyëm'aty. ¹⁸ Ja oy kepchaa, kap je'e ma'at tyëm'aty, ni ja axëk kepchaa kya'atëm'áty oy. ¹⁹ Mëdu'uñtyë kepchaa oy kya'atëm'áty, pyujxyp ajxy je'e a jëën jooty ajxy pyëda'aky. ²⁰ A paadyëts, jëdu'un mëwiin nebyë kepchaa ja tyëëm ajxy yajku'ëxkabëëyën, jëdu'un mijtspë, ja kyu'udujt ajxy je'e myajku'ëxkabë'ëwánëp.

Pën tégë'ëwaamp ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën

²¹ Kap ajxy nëgëxyë tyëgë'ëwa'añ ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën jach ajxy jëdu'un xyñëmaabyë: “Mëj Windsén, Mëj Windsén”, jagooyë je'e ja tuumbë nébyëchë nDeety tsajpootypë jyoot chokyën. ²² Mënit xëë ku ja jëya'ay ajxy yajtëy'ajt'yega'añëë, máyëch ajxy mënit xyñëma'awa'añ: “Mëj Windsén, Mëj Windsén, ¿nej a ka'a tëë ëjtsë nDios mëdya'aky njëgapxnajxpë miich këxpëjë, a miich këxpë ëjtsë jëya'ay ja mëjku'u të nyakjotpëdsëmy, a miich këxpë ëjtsë mëj

winma'añty may të nduñë?”²³ A mënítëch ajxy të'xy nde'emñëma'awa'añ:
“Kábëch mijts mënaa të n'ixy'aty. Jwa'ats ajxy yaa mach ëëchën, axëk
jëya'adyëjk.”

Ja tëjk mejts tu'u kojts'o'nda'akpyë

²⁴ 'Pën játyëch ëda nmëdya'aky xymyëdoowëp a ku jëdu'un jyu'uky'ádët, jëdu'un
mëwiinëch je'e nyajmëbaada'añ nebyë jëya'ay winma'añmyéhpën, ku tyëjk kyojy
amëj tsaawiink. ²⁵ Ku kom tyuuy, koomgëdaak ja mëj nëë, mëk pyojy, a mëkë tëjk
myëjpojpejty, perë kap ëda tëjk pyuuy, je'e gyëxpë ku ënajty amëj tsaawiink
kyojts'o'nda'agyë. ²⁶ Perë pën játyëch ëda nmëdya'aky xyjyamëdoowëp a kap je'e
jyu'uky'áty, jëdu'un mëwiinëch je'e nyajmëbaada'añ nebyë jëya'ay kajpë jyoot
wyinma'añtypën, ku ja tyëjk kyojy tsabyu'u wiink. ²⁷ Ku kom tyuuy, komgëdaakë
mëj nëë, mëk pyojy, a mëkë tëjk myëjpojpejty, a puum ëda tëjk, jante'emmyáy je'e
du'un tyëgoy'ijty.”

²⁸ Ku Jesús myëdyaakpëdëëy, yakjwëëbyë ku'uk ajxy ënajty nepy ënajty
yajnë'ixë'ëyën. ²⁹ Ix mëj ku'uduujt mëët ënajty yajnë'ixë'ëy, a ka'a jyëdu'unë nebyë
ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxyën.

8

Yaa Jesús ja lepra pu'uts pa'am bëjkëbë yajpa'amnáxy

¹ Ku Jesús myënajnë tun gëxp, mayë jëya'ay ënajty pyanëkxy. ² Tu'ugë jëya'ay
myejch ma Jesúsën, lepra pu'uts pa'ambëjkëp ënajty, mënít wyinjikkëdaaky, a nëm
ñëmaay:

—Mëj Windsén, pë mdsojpy jëdu'un, óyëch xyaj'wa'ats xyajtségët.

³ Xyajtëëwë Jesúsë kyë'ë, mënít ñë'ëdoon, nëm ñëmaay:

—Ndsojpyëch jëdu'un, waatsnë tsejnë.

A te'emmyënítyë lepra pu'uts pa'am y'adëgoyëëy. ⁴ Mënítëdsë Jesús je'e ñëmaay:

—Uk'ix, ka'a jëdu'un pën mnë'ëgë'awaanë. Jagoo mëbëky nëkx
nëgyapxkë'ëxë'ëgëë ma ja teedyën, a manëkx ja yojxëëk ku të mwa'ach të mdseky,
jëdu'un nebyë Moisés myënaañën ma ja Diosë y'ane'emdën, jëdu'un
mdëy'ajt'yégët ma ja wyinduum ajxyën.

Yaa Jesús ja soldado windsënë myoonsë yajpa'amnajxë

⁵ Ku Jesús Capernaúm kyajpttëgëëy, tu'ugë soldado windsén myejch ma Jesúsën,
mënít myënuu'xtaaky, ⁶ nëm ñëmaay:

—Mëj Windsén, xímëchë nmoonsë kyo'na'ay tégooty, kë'ë xuxy tekxyuxy, oy oyë
chaachpéky.

⁷ A nëmë Jesús je'e ñëmaay:

—Nëkxaambëch nyajpa'amnaxa'añ.

⁸ Nëmë soldado windsén y'adsooy:

—Měj Windsén, kábëch nnë'ëgë'awinmátsë ku mich mdëgë'ëwët ndëgootyëch; jagooyë mich në'ane'em, a pa'am náxëbëchë nmoonsë ëyaa. ⁹ Ix jëdu'unëch ëch ane'emy n'ijpë; a xímëchë nsoldados ajxypë jach ajxy n'ane'embyë; a kuch tu'uk nnëma'ay ku ñëkxët, nëkxp je'e; kuchë wiinkpë nnëma'ay ku myínët, miimp je'e; a kuch nmoonsë nnëma'ay ku tii tyúnët, tyuumpy je'e.

¹⁰ Ku Jesús ëda du'un myëdooy, jyante'em'yakjwëëy je'e du'un, nëm ajxy ñëmaayë ja ajxy ënajty panëkxpë:

—Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, mëdu'uñtyë yaa Israel naax jooty, ni pënëch ijty jëdu'un të nga'apaady pënë jywë'ëñty të pyëda'aky oy oy. ¹¹ A cham ajxy nnëma'ay, nëmay ajxy myedsa'añ, choona'añ ajxy xëbëdsëëmbyë mët xëgu'unajxypë, a jimë Abraham mëdë Isaac tyadsë Jacob ajxy myëd'ëña'awa'añ ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën; ¹² perë ja ajxy ijty ja idaambë ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën, kap ajxy je'e jipy yajpaada'añ, jiipy ajxy je'e pyëda'aga'añëë ma y'agoodsën. Jiipy ma ja jë'ëw xuuts jyada'añëëjën mët ma ajxy tyëtskëdatta'añën.

¹³ Mënitë Jesús ja soldado windsén ñëmaay:

—Nëkxnë, a nej të mmëbëkyën, jëdu'un jyadëëjët.

A te'emmyënítyë soldado windsén ja myoonsë jyanchpa'amnajxy.

Yaa Jesús ja Pedro myë'ët ok yajpa'amnaxjë

¹⁴ Mënitë Jesús ñëkxy ma Pedro tyëjkën, a jiibyë myë'ët ok pyaatë, mabejt këxp ënajty kyo'na'ay tobya'am mëët. ¹⁵ Ku Jesús ja Pedro myë'ët'ókë kyë'ë ñë'ëdoonë, tējts ja tyobya'amën. Mënit ja to'oxyëjk pyëdë'ky, tégëëyë Jesús mëduumbë jëdu'un yajkáyët.

Yaa Jesús yajpa'amnáxy may ja ajxy pa'am bëjkëbë

¹⁶ Nëgooyë chu'ujëëñë, may ajxy yajmejtsë ma Jesúsën ja ajxy ënajty të myëjku'ujottëgë'ëyëëjëbë; a ku ënajty je'e ñë'ëkápxy, tye'em'yakjotpëdsëëmbyë mëjku'u ënajty, a këjxë pa'am bëjkëbë ajxy yajpa'amnaxyëë. ¹⁷ Jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Isaías myënaañën: “Je'e ja nba'am ajxy të xychëemdsoow të xymyajtsoowëm, ja yuu ba'am ijty nma'ëyoowëmbë tée je'e yajnëkxy.”

Ja Jesús ajxy ënajty jawë'ëpyanëkxaambë

¹⁸ Ku Jesús ñëy'ijxë ku ja majyëya'ay ajxy ënajty të jyu'udënaawyëdíty, y'ane'emë y'abëjpedëjk ku ajxy ñáxët mejy awiimp. ¹⁹ Ku ajxy jim'aampy mejy awiimp myejch, mënitëdsë ley yajnë'ixëëbyë ja Jesús wyingumedsëëy, a nëm ñëmaay:

—Yajnë'ixëëbyë, nbanëkxëbëch miich omyaajë ënajty mnëkxy.

²⁰ Nëmë Jesús je'e ñëmaay:

—Ja xëgaa ajxy jimë jyut ajxy je'e; ja muuxy ajxy jimë pye'eñ ajxy je'e; perë ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, ni je'ejëch nga'amëedë maajëchë ngopk nyujkónët.

²¹ Janë tu'ugë Jesús ja y'abëjpëdëjk myënaambë:

—Mëj Windsén, weenëchë ndeety jëyëjp n'uk'yajnaaxtëgë'ëwët.

²² Nëmë Jesús je'e ñëmaay:

—Ëch pamiinëk; ween yë'ë o'oky jëya'ay ja y'o'okjyëya'ay ajxy yajnaaxtëgë'ëy.

Yaa Jesús ja poj yajmón

²³ Mënitë Jesús wyimbejty barco jooty, a panëkx ja y'abëjpëdëjk ajxy. ²⁴ A nëgoo ja pojtegóy tu'uk ñë'ëpëdë'ky mejy jooty janch mëk, ëxtë në'ëdëgoopy ja barco ënajty ku mejñëgáp ënajty kyujë'ëky; perë maabë Jesús ënajty. ²⁵ Ooy ja abëjpëdëjkë Jesús ajxy yuxy, nëm ajxy ñëmaay:

—¡Mëj Windsén, ëjts yajnë'ëwaatsëk. Cham ëjts nnëëgu'ugín.

²⁶ Nëm ajxy ñëmaayë:

—Mijts jëya'ay jante'emwyeëntyë mëbëjpë, ¿tii ajxy ku mdsë'ëgë'ëy?

Mënit pyëdë'ky, y'oj ja poj mët ja mejy; oyakjwëëñë ooy moñdyuky myë'ëmëëñë. ²⁷ A jyante'em'yakjwëëy ja ya'ay ajxy jëdu'un, nëm ajxy myënaañ:

—¿Pën jëya'ay ëda'a yë'ë du'un, ku ëxtë ja poj mëdë mejy myamëdya'akmyëbëgyëë?

Ja ajxy ënajty të mamyëjku'u joottëgë'ëyëëjëbë jim Gadara naax jooty

²⁸ Ku Jesús myejtsnë jim'aampy mejy awiimp ma ja Gadara naax jootyën, nëmetskë ajxy myejch ma Jesúsën ja ajxy ënajty të mamyëjku'ujottëgë'ëyëëjëbë, jim ma o'oky jëya'ay jyutën ajxy ënajty të pyëdsëmy, jante'emkya'awëndéy ajxy ënajty, a ni pën ënajty kya'anëy'ajwë'ëyëë ku ñaxë'ëwët ma ja tu'u ënajtyën.

²⁹ Tëgëëy ajxy yaaxpë, nëm ajxy ñëmaay:

—Miich Diosë y'Uunk, ¿tii ku mbayajtëgë'ëy? ¿Nej paaty të mmiñë ku ëjts xychachtyuna'añë ooy ja tiempë kya'abaatyñë ku ëjts ngumëdowa'añë?

³⁰ Jimë may ëdsëm ënajty yuummy jëgem jwëëpy, ³¹ mënitë mamyëjku'u ja Jesús ajxy myënuu'xtaaky, nëm ajxy ñëmaay:

—Pë xyakjotpëdsëmaamp ëjts, ëjtsë ku'uduujt mooyëk ku ëjts jipy ndëgë'ëwët ma yë'ë may ëdsëm jootyën.

³² Nëmë Jesús myënaañ:

—Nëkx ajxy jipy tëgë'ëw.

A ku ajxy pyëdsëmy, janch tëgëëy ajxy may ëdsëm jooty; mënitë may ëdsëm këjx pëyë'ëgyë y'ëda'aky ma ja naxëjp pa'ajën, ooy ajxy kyuka'awë'ëy mejy jooty, a jiipy ajxy këjx myejjy'i'xë'ëy.

³³ Ja ya'ay ajxy ënajty ëdsëm gwendë'ajpë, pëyë'k ajxy je'e, kajpt jooty ajxy je'e ñëkxy a jim ajxy oy këjx myëdya'aky, je'e mëët nepy ënajty të jyadyëëjën ma ja ajxy ënajty të mamyëjku'ujottëgë'ëyëëjëbën. ³⁴ A mëdu'uñtyë jëya'ay ajxy ënajty

jim chëna'ay ma ja kajptën, ooyë Jesús ajxy y'ixy, a ku ajxy pyaaty, myënuu'xtaak ajxy ku jim choonët ma ñaax jooty ajxyën.

9

Yaa Jesús ja kè'ë xuxy tekxyuxypë yajpa'amnáxy

¹ Mënitëdsë Jesús tyëgëëy barco jooty, jada'ook ñajxtëgajch mejy awiimp a jëdu'un myejtskumbë ma kyajptën. ² Jimë kè'ë xuxy tekxyuxypë tu'uk yajnëmejtsë mabejt uunk këxp. Ku Jesús y'ijxy ku ja ya'ayë jywë'ëñty ajxy ënajty të pyëda'aky, nëmë kè'ë xuxy tekxyuxypë ñëmaay:

—Uunk, jotkugë'ëw; tëëjë mbojpe mgëdyeey xymyëmee'xë.

³ Njëje'e ja ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy jëdu'un tyajy myaay: “Axëëk yë'ë ya'ayë Dios jëdu'un myëgapxtëgoy.” ⁴ Perë ñëjwëëbyë Jesús ënajty nepy ajxy ënajty tyajy myay, nëm myënaañ:

—¿Tii ajxy axëëk ku mdajy ku mmay? ⁵ ¿Tii ëda'a je'e maas pakyë? ¿Ku je'e ñëma'awëëjädë: “Xymyëmee'xëp ja mbojpe mgëdyeey”, tëgë ku ñëma'awëëjädë: “Tënaayë'ëk, jëdu'un yo'oyë'ëk?” ⁶ Perë jëdu'un ajxy mnëjwë'ëwët ku ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, nmëëdëchë ku'uduajt yabë nax wiin kújëchë pojpe këdyeey nmëmee'xët.

Mënitë Jesús ja kè'ë xuxy tekxyuxypë ñëmaay:

—“Tënaayë'ëk, yajpëdë'ëk yë'ë mmabejt uunk, nëkxnë ma mdëjkën”.

⁷ Mënitë kè'ë xuxy tekxyuxypë jyanchtënaayë'ky, a nëkx je'ejën ma tyëjkën. ⁸ Ku ja ku'uk ajxy jëdu'un y'ijxy, jyante'em'yakjwëëy ajxy a myëjjaanchpëdaakë Dios ajxy ku jëya'ay yë'ë du'umbë mëjaa ënajty jëdu'un të myo'oyëë.

Yaa Jesús ja Mateo myëj'ya'axy

⁹ Tso'onë Jesús jimën. Ku jyaknëkxy, jimë jëya'ay tu'uk y'ijxy ja xë'ajpë Mateo, jim ënajty y'ëña'ay ma yajnë'ëjuudyu'udyën, a nëm ñëmaay:

—Ëch pamiinëk.

Janch tënaayë'kë Mateo, a pyanëkxë Jesús.

¹⁰ Jimë Jesús ënajtyën ma Mateo ja tyëjkën, ëñaapy ënajty meexë winduum, mayë yajnë'ëjuudyuutpëdëjk ajxy ënajty të myech mët ja jëya'ay ajxy ënajty axëëk yajxiik yajmëdyaakpë, a ooy ajxy pya'ëñagyëdaakpë meexë winduum mëdë Jesús tyadsë y'abëjpëdëjk ajxy. ¹¹ Ku ja fariseos ëda ajxy jëdu'un y'ijxy, nëm ja abëjpëdëjk ajxy ñëmaay:

—¿Tii yë'ë mYajnë'ixëëbyë ja yajnë'ëjuudyuutpëdëjk mëdë kubojpë kugëdyeedyëjk ajxy ku myëtkaamyúky?

¹² Ku Jesús ëda du'un myëdooy, nëm ajxy ñëmaayë:

—Pën ajxy mëk oy, kabë mëdsooyëëbyë ajxy yajmaajyáty; ja ajxy pa'am bëjkëbë, je'ejëts ajxy je'e yajmaajyajp. ¹³ Nékkëts ajxy, abëk ajxy waamp jëdu'un

myëdya'aktyëgè'ëy ku ja Dios mëdya'aky jëdu'un myëna'añ: “Je'ejëch ndsojpy ku nëxuu'tskápxy ajxy mmëed'ádët a ka'a jye'ejë ku animal ajxy mnë'ëyóxët. Jëdu'undsëch ëëch, ka'a pyaadyëch të nmiñ jëdu'unëch ajxy nmëj'ya'axët ja ajxy ojoyëa'ay nëñënëëmëbë, ja kuboypë kugëdyeedyëjkëch të nnëmíñ jëdu'un ajxy jyoot'wi'imbídët ma ja pyoypë kyëdyeey ajxyën.”

Yaa ajxy yajtéy ku ajxy y'ayuu'áty

¹⁴ Jëdu'unë Juan ja y'abëjpëdëjk ajxy ta'ook myejch ma Jesúsën, nëm ajxy myëyajtéëy:

—¿Tii ëjts ku njante'emy'ayuu'áty may ook jaty janë jëdu'unë fariseos ajxypë, a miichë m'abëjpëdëjk ajxy kap ajxy ñë'ëgë'ayuu'áty?

¹⁵ Nëmë Jesús y'adsooy:

—¿Nej jëëpy xuu'tspë woybë wichpë ëda'a ajxyë ku pëk u'uk jyadyëë, pë jimnë ja jamy'ët kipxy? ¿Kaj kábëmëts! Perë minaambë xëë ku ja jamy'ët ajxy pyëgánëxë, a mënítëts ajxy y'ayuu'ada'añ.

¹⁶ 'Ëxta'amëts, ni pënë tuk wit kya'agëyë'ëy jem'wyit'aam, ix mujp ja jemwyit a yajkëëdsëbë jemwyit ja tuk wit, a maas ënaxyë ja tuk wit ñëgëjakkëëdsët. ¹⁷ Janë kap ja jemvyino pën kyudemëëbyë tuk animal ak xuy jooty, ix yajkëëdsëbë jemvyino ja tuk animal ak xuy a ëx'yógëp ja vino jëdu'un, a në'ëtëgoy'ídëp ja tuk animal ak xuy jëdu'un. Paadyëdsë jemvyino ajxy kyudemë'ëy jemy animal ak xuy jooty, a jëdu'unëts mëbëky je'e du'un amíñ axyëpy oy y'ida'añ.

Ja Jairo tyo'oxy uunk, mët ja to'oxyëjk ja Jesús ja ñë'ëgëjén ba'a në'ëdoonëbë

¹⁸ Jimnë Jesús ëda ënajty jëdu'un myëdya'akñë ku judíos windsën tu'uk myejch, mënit jyijkëdaaky Jesúsë wyinduuum, nëm ñëmaay:

—Naamnëchë ndo'oxy uunk y'o'oky, perë ku ëyaa mnëkxët, a jëdu'un mgë'ë mbëda'agët ma je'ejën, jujkpyëgëp je'e ëyaa.

¹⁹ Janch pëdë'kë Jesús, pyanëkx je'e mëdë y'abëjpëdëjk ajxy. ²⁰ A nëgoojë to'oxyëjk tu'uk ñë'ëmejtspë ma Jesúsën, majmétsk jumëjtë xyëë byo'o ënajty të mya'ëyoy, jyugu'uyo'odyëgëëy ja Jesús jëdu'un wyingumedsë'ëwët, ooyë ñë'ëgëjén ba'a në'ëdoonë. ²¹ Ix nëm ënajty tyajy myay: “Oy ñë'ëgëjen'ajtyëch ëyaa nnë'ënë'ëdoonët, naxëbëchë nba'am ëyaa.” ²² Mënitë Jesús wya'wi'imbijty a jëdu'un ja to'oxyëjk wyin'ee'ppejty, nëm je'e ñëmaay:

—Pudo'oxy, jotkugë'ëw; ja mjwë'ëñty këxpë të mba'amnáxy.

A te'emmyënítyë to'oxyëjkë pya'am ñë'ëwaatsë.

²³ Ku Jesús jim myejch ma ja judíos windsën ja tyëjkën, ku y'ijxy ja ajxy ënajty tsajkapxyuux't'aam xuuxpë ajxy mët ja ku'uk ajxy ënajty wë'y'aam'ajpë, ²⁴ nëm ajxy ñëmaayë:

—Nëkx ajxy, ix yë'ë kixy uunk kaj yë'ë y'o'ogyë, në'ëmaap yë'ë.

Mënit ajxy ñëxiiky ñëyaaxy. ²⁵ Perë ku ja ku'uk jipy tégooty

y'uk'ëxkejxpëdsëemy, mënité Jesús tyëjtëgëëñë, kyë'ë gëxpë kixy uunk myajch, a janch pëdë'k je'e. ²⁶ A xii yaajë Jesús y'ixy'ajt myëdoy'ajtënë mëdu'uñtyë naax kajpt ënajty jim.

Yaa Jesús ja wiints metšk yag'ijxë'ëky

²⁷ Ku Jesús jim cho'oñ, mënité wiints ajxy metškë pyadu'ubëjky, yaaxëp ajxy ënajty ñëma'ay:

—David ja y'ap y'ok, ëjts nëxuu'tsëk.

²⁸ Ku Jesús myejch ma tëjkën, mënité wiints ja Jesús ajxy wyingumedseëy, nëm ajxy myëyajtëewë:

—¿Mmëbëjpy ajxy jëdu'unë ku ajxy nyag'ijxë'ëgëdë?

Nëm ajxy myënaañ:

—Mëj Windsën, nmëbëjpy ëjts jëdu'un.

²⁹ Mënité wyiin ajxy ñë'ëdoonëxë, nëm ajxy ñëmaayë:

—Jëdu'un ajxy mjádët nebyë mjwë'ëñty ajxy të mbëda'agyën.

³⁰ Janch ijxë'k ajxy. A mënité ajxy oy oyë wyingapx jyëjkapxëëyë:

—Uk'ix ajxy, kap ëda du'un ween pën ñë'ëgënjwë'ëy.

³¹ Perë ku ja ya'ay ajxy ënajty të y'ijxë'ëgyëbë jim wyi'imbijty, tégëëy ajxy je'e mëdyaakpë Jesús këxpë mëdu'uñtyë naax kajpt ënajty jim.

Yaa Jesús ja uum tu'uk yajkapxë'ëky

³² Jimnë ja ya'ay ajxy ënajty të y'ijxë'ëgyëbë wyi'imbityñë, mënité Jesús ja uum tu'uk yajnëmejtsë, tëë ënajty myëjku'ujottëgë'ëyëë. ³³ Ku Jesús ja mëjku'u yajpëdsëemy, kapxë'k ja uumën; a jyante'em'yakjwëëbyë ku'uk ajxy ënajty jëdu'un, nëm ajxy ënajty myëna'añ:

—Ni pën ijty jëdu'un mënaaa të kya'ixyñë yaa Israel naax jooty, nej yë'ë du'un të jyadyëë të tyuñëëjën.

³⁴ Perë nëmë fariseos ajxy ënajty myëna'añ:

—Ëda ya'ay mëjku'u windsënë myëjaa'aamë mëjku'u yë'ë yakjotpëdsëemy.

Ja kam mëj je'e, a nëweëñtyë ja tuumbëdëjk ajxy

³⁵ Windu'umgyajptë Jesús ënajty wyin'wëdity, yajnë'ixëëpy ënajty ma ja judíosë syinagoga ajxyën, je'e ënajty myëdyaakyp ja ojemmyëdya'aky ma ja Diosë y'ane'emdaaktën, omyëdyi yuu ba'amë ënajty yajnaxy mëdyi jatyë jëya'ay ënajty mya'ëyoopy. ³⁶ A ku ja majyëya'ay y'ijxy, ñajts'ëyowëëyë Jesús je'e, ix nëge'ëky ëx'yo'oy ajxy ënajty je'e, a xii yaa ajxy ënajty të ñëkxë'ëy nebyë meek kywendë'ajpë ka'ijpën. ³⁷ Mënitédsë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy ñëmaay:

—Te'emtyëy'ajt, jëdu'un yë'ë jëya'ay ajxy nebyë trigo pux të y'abaadyëbën, perë ja tuumbëdëjk ajxy, jante'emñëweëñtyë ajxy je'e. ³⁸ A paadyëts, mënuu'xta'ak ja Mëj Windsën ajxy, ween ja tuumbëdëjk ajxy jyakkexy ma ja tyrigo yaj'yajpëdë'ëga'añën.

Yaa Jesús ja nēmajmétspē wyimbiy mēt ja ku'uduajt myo'oy

¹ Mēnitē Jesús ja y'abējpēdējk nēmajmétspē ajxy yaaxmujky, myooyē ku'uduajt ajxy ku ja axēk poj ajxy yakjotpēdsémēt a mēt omyēdyi yuu ba'amē ajxy yajnaxēt mēdyi jatyē jēya'ay ēnajty mya'ēyoopy.

² Jēdu'un ja nēmajmétspē apóstoles ajxy xyē'aty: Ja jēyējpē Simón (ja yajxē'ajtēbē Pedro), mēdē pyuya'ay Andrés, Jacobo mēdē pyuya'ay Juan (ja Zebedeo y'uunk ajxy), ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo (ja yajnē'ējuudyuutpē), Jacobo (ja Alfeo y'uunk), Lebeo (ja ajxy yajxē'ajtēbē Tadeo), ⁴ Simón (ja cananista), Judas Iscariote (je'ejē Jesús agujēēxyp mēgēdye'ey).

Yaa Jesús ja nēmajmétspē ajxy kyexy Dios mēdya'aky myēdyaakpē

⁵ Ēda nēmajmétspē ajxy, ēdaajē Jesús kyejx, wyingapx jyējkapxēēy ajxy, nēm ajxy nēmaayē:

—Ka'a ajxy mnēkxy ma ja ka'a judíos pē ajxyēn, a ni ka'a ajxy mdēgē'ēy ma Samaria kajptēn. ⁶ Jim ajxy jēyējp nēkx Israel naax jooty, ix jēdu'un mēwiin ajxy je'e nebyē meek ajxy tēgowyēdijpēn. ⁷ Nēkx ajxy Dios mēdya'aky myēdya'aky, nēm ajxy mmēna'anēt: Tēē ja tsajpootypē y'ane'ēmdaakt myēwingōñ.

⁸ Myajpa'amnāxēbē pa'am bējkēbē ajxy, myaj'wa'ats myajtségēbē lepra pu'uts pa'am bējkēbē ajxy, myakjukpyégēbē o'oky jēya'ay ajxy, myakjotpēdsémēbē mējku'u ajxy; nē'ēmay'ajt ajxy tē mbaady, a nē'ēmay'ajt ajxy myejtégātsēt.

⁹ 'Ka'a oro, ni plata, ni cobre xēdē'ēñ ajxy mmanēkxy, ¹⁰ ni morral madu'uyo'oyēēk, ni wit nēgyubējkēēk, ni kē'ēk jak tu' te'enk, ni kudajt; ix ja kuduumbē jēya'ay y'awinmats je'e ku yajkáy yag'u'ugēējēt.

¹¹ 'Ku ajxy omyēdyi kajpt mdēgē'ēwēt, jimē jēya'ay ajxy m'ēxta'awēt pēn awinmats ku ajxy jim xyajmejtsta'agēt, a jim ajxy mmē'ēmē'ēwēt ēxtē kunē ajxy jim mdsōonēt. ¹² A ku ajxy mdējtégē'ēwēt, myajpoo'xēbē jēya'ay ajxy. ¹³ Pē y'awinmats ēda ya'ay tu' tējcpē ajxy, wyinkpēgaampy ja jotkug'ajt ja ajxy myajmēdsojpyē; pē kaj y'awinmatsē ja mijtsē jotkug'ajt ajxy myajmēdsojpyē, mmēwi'imbidaampy ajxy je'e. ¹⁴ Pē kap ajxy pēn xykyu'ubēky, ni kap ja mmēdya'aky ajxy xymyēdoowē, mdsōonēp ajxy jim ma ja tējkēn o ma ja kajptēn, mwinxit mwin'wóbēp ja nax jok ajxy ma ja mdekyēn. ¹⁵ Te'emtyēy'ajt ajxy nnēma'ay, ku y'abaadēt ku ja jēya'ay ajxy yajkumēdowa'añēē, maas ēnaxyē ja kajpt kyumēdowa'añ kejee ja Sodoma mēdē Gomorra kajpt.

Ku ja abējpēdējk ajxy chaachpēga'añ

¹⁶ Uk'ix ajxy, te'emjyēdu'un mijts ngexy nebyē meegēn pa'uk agujk. A paadyēts, jootméch winma'añmyēch ajxy mnēbyēda'agēējēt nebyē tsa'añdyēn, perē mee'xyxyeemy nebyē palomēn. ¹⁷ Mnēgywendē'adēējēp ajxy ma ja jēya'ay ajxyēn,

ix xyajkë'edëgë'ëwaamp ajxy ma ja tsajtëjk ja tyuunk mëetpën, a xywyob'o'ogaamp ajxy sinagoga, ¹⁸ ëxtë ma gobernadorën mët reyë wyinduum ajxy xyajnekxa'añ ëëch këxpë, jëdu'un ajxy mdëy'ajt'yégët ja ya'ayë wyinduum ajxy, mët mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin ja ajxy ka'a judíospe.

¹⁹ Perë ku ajxy jëdu'un xyajkë'edëgë'ëwët, ka'a ajxy mjotmay'aty waamp ajxy ënajty mmëdya'aga'añ o tii ajxy ënajty mmëdya'agaampy, ix mënityë Dios ajxy xymyo'owa'añ nepy ajxy mmëdya'agët. ²⁰ Ix ka'a myijtsë ënajty jëdu'un amdsoo mmëdyaakp, ja mDeedyë y'Espiritu ënajty jëdu'un mëdyaakp mijts këxpë.

²¹ 'Ja puya'ay yajkë'edëgë'ëwaampy ja pyuya'ay oo'këëk, jëdu'un ja teetypë mët ja y'uunk. Ja uunk ajxy ñëbëdë'ëgaampy ja tyaj tyeety ajxy, jëdu'un ajxy yag'o'oga'añ. ²² A xyë'ëg'adaamp ajxy nëgëxyë ëëch këxpë; perë pën jëdu'un në'ëgë jëjtënaapy ëxtë kunë këxyë kyëxët myáyët, je'ejëts në'ëwa'adsaamp. ²³ Ku ajxy xy'ëxwëdit xpyawëdítët omyëdyi kajptë, mbëyë'ëgëp ajxy, jëdu'un ajxy wiink kajpt mnëkxët; ix te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, kajné Israel kajpt ajxy ënajty mgëxywin'wëdityñë kújëch ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk nmedsa'añ.

²⁴ 'Kap ja abëjpë myaasmëjë kejee ja yajnë'ixëëbyë, ni ja moonsë kya'amaasmëjë kejee ja wyindsën. ²⁵ Mëdëyë ja abëjpë jëdu'un ñëjywe'ëwëëjët ku jëdu'un jyádët nebyë yajnë'ixëëbyën, a ja moonsë nebyë wyindsënën. Pë ëëch, ja kujëën kudëjk ja jëya'ay jëdu'un të xyñënëmy mëjku'u windsën Beelzebú, jmaas ënáxyëts ja nmëdu'jëën nmëtutëjk'ajpyëch ajxy xyñënëmánëbë!

Pën mdsë'ëgë'ëwëp

²⁶ 'A paadyëts, ka'a ja ya'ay ajxy mdsë'ëgë'ëy, ix ti jaty yu'uch ëmeety, në'ëgë paadánëp je'e; a ti jaty ka'a kë'ëxë'p, në'ëgë wingë'ëxë'ëgaamp je'e. ²⁷ Ti jaty ajxy agoostuum n'awaanëm, jëëndodyuum ajxy mnëgápxët, a ti jaty ajxy amee'ch n'awaanëm, tëjk në'ëgëxp ajxy m'ayaax m'ajogë'ëwët. ²⁸ Ka'a ajxy mdsë'ëgë'ëy ja ni'x kopk ajxy yag'oo'pë perë kabë joot aañëmë ajxy oy yag'o'ogët, tsë'ëgë'ëwë Dios ajxy, ja joot aañëmë mët ja ni'x kopk oy yajku'udëgoyaambë jipy mëjku'aam.

²⁹ ¿Nej kap ajxy mnëjwë'ëyë ku ja metspë muuxy uunk ajxy jante'emwyeëntyë chobaady ku ajxy tyooky? A oy jyajëdu'unë, ni tu'uktë je'e nax wiin kya'aka'ay pë kap ja Dios Teety jëdu'un ñëduky. ³⁰ A jëdu'un du'umbë yë'ë mgu'uwaay ajxy, mëchoyë Dios yë'ë këxyë myëëdë. ³¹ A paadyëts, ka'ajëts ajxy mdsë'ëgë'ëy, ix maas mdsobaatp mijts kejee yë'ë mamyuuxy uunk ajxy.

³² 'Pën játyëch xyñëgu'ubëjp jëya'ayë wyinduum ajxy, janë jëdu'unëch je'e nnëgu'ubëgaambë nDeedyëchë wyinduum ja jim tsajpootypë. ³³ Perë pën jaty nëjyëgápxëp mach ëëchën jëya'ayë wyinduum ajxy, janë jëdu'unëch nnëjyëgapxánëbë nDeedyëchë wyinduum ja jim tsajpootypë.

Nëwya'xëbë jëya'ay ajxy Jesús këxpë

³⁴ Ka'a ajxy mmëna'añ kúgëch tyijy ja jotkug'ajt të nmëmíñ yabë nax wiin, ix kábëchë jotkug'ajt të nmëmíñ, ja tsip ma'adëch të nmëmíñ. ³⁵ Ix paadyëch të nmiñ

jëdu'unëchë uunk nyajněmyëdsibël'ëwëëjët mëdë tyeety, ja to'oxy uunk mëdë tyaj, tyats ja jëxye'ep mëdë xyoky. ³⁶ Ix ja mjujy mmëgu'uk ajxy, je'e ajxy xymyaasmëdsip'adaamp.

³⁷ Pënë tyeety o tyaj maas tsojp pa'ëyoop kejeejëch ëch xychoky xypya'ëyooy, kap je'e y'awinmatsë kújëch je'e nje'e'ádët; a pënë ñëëx myajk tsojp pa'ëyoop maas kejeejëch ëëch xychoky xypya'ëyooy, kap je'e y'awinmatsë kújëch je'e nje'e'ádët. ³⁸ Pën ka'a nëy'a'ixëdyaakëp ku ëxtë cruz këxp y'o'ogët a xypyamínëdëch je'e, kap je'e y'awinmatsë kújëch je'e nje'e'ádët. ³⁹ Pënë jyu'uky'ajt në'ënëdaj në'ënëmaapy, yajtëgoyaampy je'e; perë pënë jyu'uky'ajt yajtëgoopy ëch këxpë, je'ejëdsë jyu'uky'ajt paadaamp.

Ja oybë weenbë ajxy ixaamp paadaambë

⁴⁰ Pën mijts xykyu'ubëjp, jëdu'un mëwiin je'e du'un nébyëch ëch xykyu'ubëjpën, a pënëch ëch xykyu'ubëjp, ja të xykyéxyëbëch mëët je'e du'un kyu'ubëky. ⁴¹ Pënë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë ku'ubëjp je'e gyëxpë ku Dios mëdya'aky jyëgapxnaxy, jëdu'unë oybë weenbë pyaadaambë nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë pyaada'añën; a pën ja ojoyëya'ay ku'ubëjp je'e gyëxpë ku jëdu'un y'ojyëya'ayë, jëdu'unë oybë weenbë pyaadaambë nebyë ojoyëya'ay ajxy pyaada'añën. ⁴² A pënë tëëchñëë në'ëmoopy otyu'vásëdë ja ya'ay ajxy tyijy ka'a jaty tsobaatpë, je'e gyëxpë kújëch je'e n'abëjpedëjkë, te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay kabë y'oybë wyeenbë je'e yajtëgoy'ida'añ.

11

Ja Juan Mëyajněbejpë y'abëjpedëjk ajxy

¹ Ku Jesús ja y'abëjpedëjk nëmajmétspë y'uk'wingapx y'ukjëjkapxëëy, tso'on jimën, nëkx je'e yajnë'ixëëbyë mët Dios mëdya'aky myëdyaakpë wiink jaty agajpt.

² Ku Juan jëdu'un myëdoy'ajty pujxt tégooty nebyë Cristo ënajty tyuñën, mënité y'abëjpedëjk ajxy nëmetsyë kyejxy, ³ jëdu'unë Jesús ajxy myëyajtëwët:

—¿Nej miich je'e du'un në'ëgë yajnë'ëdijypë ku myina'añ, tégë n'a'ixëp ëjtsë wiinkpë?

⁴ Mënité Jesús y'adsooy:

—Wi'imbít ajxy a m'awaanëbë Juan ajxy nepy jaty ajxy të m'ixy të mmëdoy. ⁵ Ja wiints ajxy, ijxp ajxyën; ja tekmya'atpë ajxy, yo'oby ajxyën; ja lepra pu'uts pa'am bëjkëbë ajxy, yaj'waats yajtsejkëp ajxyën; ja ku'unátpë ajxy, mëdoop ajxyën; ja o'oky jëya'ay ajxy, yakjukpyëjkëp ajxyën; a ja yajmaajyajpë ajxy, yaj'wingápx yaj'winmëdyaagëëyëp ja ojyemmyëdya'aky ajxyënbë. ⁶ Jotkujk je'e pën mëbëjp a kábëch je'e xyñë'ëge'eky.

⁷ Jimnë Juan ja y'abëjpedëjk ajxy ënajty wyi'imbítyñë, mënité Jesús ja ku'uk tyëgëëy mëtmëdyaakpë ma Juan këxpën.

—¿Tii ajxy oy të m'ixy të'ets në'égáp paktuum? ¿Ja ya'ay nebyë tsajkápy poj'yu'xpën? ⁸ A pë kaj, ¿tii ajxy oy të mnë'ijxpë? ¿Ja ya'ay owyit odyukxy mëëtpë? Ix ja ya'ay ajxy owyit odyukxy mëëtpë, jim ajxy je'e y'ity ma ja rey tyëjk ajxyën. ⁹ Perë, ¿tiijëts ajxy oy të mnë'ijxpë? ¿Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë? Èëch mijts ajxy nnëmaapy, tëy je'e du'un, ja maas mëj ja Juan kejee ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë. ¹⁰ Ix ja Juan jëdu'un nënëëmë ma jëdu'un kyujaayën:

“Chámëchë ngugapxy jëyëjp ngejxë'ëky,
je'e ja mnëë mdu'u xy'a'ixëdya'agánëp.”

¹¹ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, mëdu'uñtyë jëya'ay yabë nax wiin të myiñ të kya'ay, ni pën jëdu'un të kya'apëdë'ëky maas mëj kejee ja Juan Mëyajnébejpë; a ooy jyajëdu'unë, ja maas chuukpë ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën, maas mëj je'e kejee ja Juan.

¹² 'Mëna Juan Mëyajnébejpë myechën ëxtë jëda'anëbaatyñë, ja tsajpootypë y'ane'emdaakt mëk mëjaa mëët je'e të'ëngajnë ñëkxy, a ja jotmëj jëya'ay ajxy, jyawë'ëmyëdsibëëpy ajxy je'e. ¹³ A mëdu'uñtyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy mët ja ley mëdyiibë Dios ja Moisés myooy, ëxtë ma Juangën ajxy je'e jyëgapxnajxy. ¹⁴ A pë mgu'ubëgaampy ajxy jëdu'un nébyëch cham nmëna'añën, Juan je'e du'un nebyë Elíasën, ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy jeky ñënéëmëbë ku ñë'ëgëmina'añ. ¹⁵ Pënë mëdo'ont mëët ja yajmëdoobyë, ween myëdoy.

¹⁶ Perë ¿nébyëch ëda ya'ay jëda'atypë ëda'a ajxy nyajmëbaadët? Te'emjyëdu'un yë'ë ajxy nebyë pi'ig'ëna'k ajxy alëplaaz y'uknë''ëña'ayën a nëmë jyamyëët ajxy myëj'ya'axy: ¹⁷ “Tëë ëjts tsajkapxyuuxt'aam njaxu'uxy, a kap ajxy të m'ech, tëë ëjts ojyëëñë nja'ëy, a kap ajxy të mjë'ëy.” ¹⁸ Ix tëëjë Juan y'oy, kap ënajty kyay y'u'uky nebyë jëya'ay ënajty kyay y'u'ugyën, a nëm ajxy mmëna'añ ku mëjku'u myëëdë. ¹⁹ Të nmëchéch ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, a kaapy uukpëch, a némëch ajxy xyñënëmy kújëch nnë'ëkáy nnë'u'uky mët kújëch nmu'ukjyëya'ayë, a kújëchë yajné'ëjuudyuutpëdëjk xymyëgu'uk'áty mët ja jëya'ay ajxy axëëk yajxiik yajmëdyaakpë. Perë ja Dios ja ñëjwë'ëñty mënit je'e kyë'ëxë'ëky ku ajxy je'e tii oy tyuñ.

Oy oyë kajpt ajxy chaachpëga'añ ja ajxy ka'a në'ëgë mëbëjpë

²⁰ Mënitë Jesús ja kajpt jëya'ay ajxy wiink jaty agajpt tso'ombë tyëgëëy ojpë ma jatyë mëj winma'añty ënajty may të tyuñ, je'e gyëxpë ku ajxy ënajty të kya'ajoot'wi'imbíty. Nëm ajxy ñëmaayë:

²¹ —¡Oy oyë mdsaachpëga'añ Corazín! ¡Oy oyë mdsaachpëga'añ Betsaida! Ix ku ja mëj winma'añty axyëp jim të tyuñëë Tiro mët Sidón kajpt nepy jim të tyuñëëjën ma mijtsën, nëmiiyë uu'xpë wit ajxy axyëp pyëgë'ëy, mëdë kujyaam ajxy axyëp kyu'uduuum të pyëda'aky, jëdu'un ajxy yajkë'ëxë'ëgët ku ajxy të jyoot'wi'imbíty.

²² A paady ajxy cham nnëma'ay, ku y'abaadët ku jëya'ay ajxy ënajty

yajkumédowa'añëë, kabë Tiro mët Sidón kajpt jëdu'un jyatykumédowa'añ nej mijtsën. ²³ A miich Capernaúm, ja jajpë mjoot ëda'a ku ajxy tsajpootyp mnéxët, jperë ëxtë mëjku'aam nëkxy mdsachpëga'añ!; ix ku ja mëj winma'añty axyëp jim Sodoma të tyuñëë nepy të tyuñëejën ma mijtsën, jimnë axyëp je'e jëda'anëbaatyñë. ²⁴ Paadyëts ajxy nnëma'ay, ku ja jëya'ay ënajty yajkumédowa'añëë, kabë Sodoma jëya'ay ajxy jëdu'un jyatykumédowa'añ nej mijtsën.

Jesús ja poo'xtaakt yejp

²⁵ Mënit tiempë, nëmë Jesús myënaañ:

—Nwingu'udsëgëëbyëch miich Dios Teety, miich je'e Mëj Windsën jim tsajpootyp mët ma ja jëya'ay yabë nax wiimbë ajxyën, ix tëë ja jëya'ay ëda ajxy myaj'winguyu'tstu'uty ja ajxy jajp nëjwëëpy nëñëëmëbë; a ja ajxy nebyë pi'ig'ëna'kpën, tëë ajxy je'e myaj'win'íxy myag'ëxkapy. ²⁶ Jëdu'un je'e, Dios Teety, ix jëdu'un mich të mjojkëda'aky.

²⁷ A mënit ja ajxy ënajty jimnë nëmaay:

—Tëëjëch ja nDeety këxy ti jaty xykyëxyyajak'ëdëgë'ëy, ix ëëch je'e xy'Uunk, a ni pënëch ëch xykya'ixyë, jagooyëch ja Dios Teety xy'ixyë; ni ja Dios Teety pën kya'ixyëbë, jagooyëch ëëch ja Uunk je'e n'ixyë, a je'e ja Dios Teety ijxy'ajp pënëch ëch je'e nyaj'win'ijxyp nyag'ëxkajpy. ²⁸ Min ajxy mach ëëchën nëgëxyë mëdu'uñtyë ajxy oy oy të m'anuu'xë'ëgyëda'aky ku ajxy oy oy të mduñ të mxajy, a ëëch mijts nyajpoo'xaampy. ²⁹ Mëmëdya'akmyëbëjkëgëchë n'ane'emt ajxy, jëdu'un mëwiin nebyëchë nyuugo ajxy xy'ukn'ëtsëmnëxëdën, a ëch ajxy pa'abëjkëk kújëch nmaaxë a kújëch njotmee'xy njotxeemyë, a mbaadánëbë mjoot m'aañëmë pyoo'xtaakt ajxy. ³⁰ Ix ja n'ane'emdëch mëdyiibë je'e nebyë yuugën jach mijts nyajnämaabyë ku ajxy je'e mgudyúnët, kap je'e n'ëgëtsípë, a ja ndsëmyëch jante'empye'ty je'e.

12

Ya Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy tyrigo'adëjnajxpë sábado xëë jooty

¹ Mënit tiempë Jesús ënajty ñaxë'ëy trigo kam jooty, sábado xëë jooty ënajty je'e, a yë'oo'pëjkë y'abëjpedëjk ajxy, tyëgëëy ajxy trigo adëjnajxpë, n'ë'ëxajtstuut ajxy, jëdu'un ajxy jyëë'xy. ² Ku ja fariseos ajxy jëdu'un y'ijxy, nëmë Jesús ajxy nëmaay:

—Uk'ix yë'ë m'abëjpedëjk ajxy, je'e yë'ë ajxy xim tyuumpy tii ka'a'ixëëpy ku pën sábado xëë jooty tyúnët.

³ Perë nëmë Jesús ja ya'ay ajxy y'adsooy:

—¿Nej kajnë ajxy myajmëdya'agyë nebyë David jeky jyatkëëyën mëdë jyamyëët ajxy mëna ajxy yë'o'ogyëëjën? ⁴ Nebyë David jipy tyëgëëy ma ja Dios tëjkën, a kyaay ja yoxy tsajkaaky mët ja jyamyëët ajxy janë mooyë ajxy je'ebë, ja ënajty

ka'a'ixëëbyë ku David kyáyët ni ja jyamyëët ajxy, jagooyë teety ajxy ënajty je'e y'a'ixë'ëy kyáyët. ⁵ ¿Tëgë kajne ley ajxy myajmëdya'akñë mëdyiibë Dios ja Moisés myooy, nebyë teety ajxy tyuñ sábadó xëë jooty, a kap ajxy jëdu'un pyojpëtuumë? ⁶ A ëëch mijts ajxy nnëmaapy, chaach ëch nëgë je'e tu' jëya'ay maas mëj kejee ja tsajtëjk. ⁷ “A ku ajxy axyëp mnë'ënëjwë'ëy waamp ja Kujaaybë jëdu'un myëdya'aktyëgë'ëy ku du'un myëna'añ: “Je'ejëch ndsojpy ku nëxuu'tskápxy ajxy mmëed'ádët, a ka'a jye'ejë ku animal ajxy mnë'ëyóxët”; kap ajxy axyëp mbojpetijy ja ajxy ka pojpe tuumbë. ⁸ Ix ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, ëëch je'e Windsën ma ja sábadó xëëjën.

Ja jëya'ay kyë'ë ënajty ka'oybë

⁹ Ku Jesús jim cho'on trigo kam jooty, mënit ñëkxy kajpt jooty a mënit jim tyëgëëy ma ja sinagoga ënajtyën. ¹⁰ Jiibyë jëya'ay ënajty tu'uk, tu'ugë kyë'ë ënajty kya'oyë. A jëdu'unë Jesús ajxy oy ñëxë'ëwë'ëwët, nëm ajxy nëje'e myëyajtëëy:

—¿Nej a'ixëëpy jëdu'unë ku pën yajpa'amnaxëëjët sábadó xëë jooty? ¹¹ Nëmë Jesús ja ya'ay ajxy y'adsooy:

—¿Pën ëda'a jii ma mijtsën, pë jimë meek tu'uk myëëdë, a ku jut jooty kyuga'awë'ëwët sábadó xëë jooty, nej kap ëda'a je'e nëkxy yajpëdsëmy? ¹² ¡A maas tsobaatpë jëya'ay tu'uk kejee ja meek! A paadyëts, a'ixëëpy jëdu'un ku pënë oybë tyúnët sábadó xëë jooty.

¹³ A mënitë Jesús ñëmaay ja ya'ay kyë'ë ënajty ka'oybë:

—Xajtëw yë'ë mgë'ë.

Jyanchxajtëëw ja ya'ayë kyë'ë, a te'emjyëdu'unë je'e myë'emëëy oy nebyë kyë'ë tu'ukpë ënajtyën. ¹⁴ Tuunë fariseos ajxy ñë'ënëkxy, mënit ajxy kyojkyapxy'ajty, jëdu'unë Jesús ajxy yag'o'ogët.

Ja moonsë wimbiyë

¹⁵ Ku Jesús ëda du'un ñëjwëëy, tso'on jimën; perë mayë jëya'ay pyadu'ubëjky, a nëgëxyë pa'am bëjkëbë yajpa'amnajxy. ¹⁶ Perë oy oy ajxy ënajty ñëmaay'o'ogyëë ku ajxy kya'anëgápaxët pën ënajty je'e. ¹⁷ Jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Isaías myënaañën:

¹⁸ “Édaajëch je'e nmoonsë,

jach të nwimbíyëbë,

jach njante'emchojpyë,

je'ejëch jotkujk xyajnëjyweëyëp.

Nbëda'agaambyëchë n'Espíritu ma je'ejën.

A mëdu'untyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin,

y'agapx y'amëdyaagë'ëwaampy je'e

ku Dios ja jëya'ay yajkumëdowa'añ.

¹⁹ Kaj chiptuna'añ,

kaj ya'axa'añ jyoga'añ.

Ni pënë kyapxy myëdya'aky kya'amëdowánë në'aam du'aam.

²⁰ Ja nebyë tsajkápy tējë'ëbën, kap je'e jyag'adëjë'ëwa'añ;
ja nepy ja meeche jak wi'ixpën, kap je'e yajpi'idsa'añ,
ëxtë yajku'u'ëyë'ëgët ja ajxy ijty kumëdowaambë.

²¹ A mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin,
je'e ajxy je'e y'a'ixaampy.”

Ku Espíritu Santo axëëk mëgapxtëgóyët

²² Ta'ookë jëya'ay ënajty të myëjku'ujottëgë'ëyëëjëbë tu'uk yajmejtsë ma Jesúsën, wiints ënajty je'e mët y'uumë; a yajpa'amnajxë Jesús je'e, ëxtë ijxnëp a kápxnëp ënajtyën. ²³ A jyante'em'yakjwëëyë jëya'ay ajxy jëdu'un nëgëxyë a nëm ajxy ënajty myëna'añ:

—¿Nej Davitë y'ap y'ok ëda'a yë'ë du'unë?

²⁴ Perë ku fariseos ajxy jëdu'un myëdooy, nëm ajxy ënajty myëna'añ:

—Yë'ë ya'ay, ja mëjku'u windsén Beelzebú myëjaa'aamë mamyëjku'u yë'ë yakjotpëdsëmy.

²⁵ Perë nëjwëëbyë Jesús ënajty nebyë fariseos ajxy ënajty tyajy myayën, a nëm ajxy nëmaayë:

—Ku ja naax ja kajpt ënajty wya'xyë, ku'udëgóyëp je'e du'un, a ku ja kajpt o ja tu' tēj k ajxy ijpe ënajty wya'xyëbë, kap ajxy jëdu'un jejky y'idët. ²⁶ A paadyëts, ku ja Mëjku'u Windsén amdsooyë nëyakjotpëdsëmëëjët, amdsoo ënajty je'e du'un nëwya'xyëë, ¿nébyëk tyijyë y'ane'emt jëdu'un y'uk'idaambë? ²⁷ A pë ja mëjku'u windsén Beelzebú myëjaa'aamëch ëch tyijy ja mëjku'u nyakjotpëdsëmy, ¿pënë myëjaa'aam mijtsë mjamyëët ja mëjku'u ëda'a ajxy yakjotpëdsëëmbë? A paadyëts, je'e ja tēj'ajt ajxy xymyo'owaamp. ²⁸ Perë pë Dios Espíritu'aamëch ëchë mëjku'u nyakjotpëdsëmy, je'e du'un mëdya'aktyëgëëpy ku ja Diosë y'ane'emdaakt të myech ma mijts ajxyën.

²⁹ 'Ix ¿nébyëk tyijyë jëya'ay y'uktëgë'ëwët ma ja mëk jëya'ayë tyëgootyën nebyë Mëjku'u Windsënën, jëdu'unë kyëxyë wiinë pyëjkët pë kap je'e jëyëjp kyë'ë xoch tyekxyoch? A mënítëts je'e kyëxypëjkët ti jaty jipy tyëgooty myëët.

³⁰ 'Pënëch xykya'amëgu'uk'ajp, xymyëdsip'ajpëch je'e du'un; a pënëch xykya'amët'yajtu'ukmujp, y'axit y'atajëëpy je'e du'un.

³¹ 'Paadyëts ajxy nnëma'ay: Omyëdyi pojpe këdyëeyë Dios ja jëya'ay ajxy myëmee'xánë a ooy ajxy axëëk ka jyamëgapxtëgoy, perë ku pën ja Espíritu Santo axëëk myëgapxtëgóyët, kap ëda du'umbë pojpe këdyëey je'e myëmee'xánëxë. ³² 'A pënëch ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk axëëk xyñënëëmp, mëmee'xëëjëp je'e; perë ku ja Espíritu Santo myëgapxtëgóyët, kap ëda du'umbë pojpe këdyëey je'e myëmee'xánëxë, ni ëda jëda'abë tiempë, ni ja jak minaambë.

³³ 'Pë ja kepchaa oy je'e, oyë tyëëm je'ebë; pë ja kepchaa axëëk je'e, axëëgë tyëëm je'ebë; ix ja kepchaa, ja tyëëm ajxy je'e yajku'ëxkabëëyëp. ³⁴ ¡Mijts

tsa'añtyëjk!, ¿nébyëk tyijy ja oybë ajxy m'uknë'ëmëdy'a'agët pë m'axëk jëya'ay ajxy? Ix tii jipy joot jwë'ëñty jooty në'ëjajtëp, je'e ja aaw myëdy'aakyp. ³⁵ Ja oyyëya'ay, agë oybë je'e kyapxyp, ix ja jyoot jywë'ëñty jootypë ja oybë jante'emchobaatpë je'e jiipy; a ja axëk jëya'ay, agë axëëkpë je'e yajpëdsëëmpy y'aaw jooty, ix ja jyoot jywë'ëñty jootypë ja axëëkpë je'e jiipy ja tyijy jante'emchobaatpë. ³⁶ Perë ëëch mijts nnëmaapy, ku y'abaadët ku ja jëya'ay ajxy ënajty yajkumëdowa'añëë, këwinduum ajxy je'e kywendëyega'añ ti jaty ajxy ënajty të ñë'ëtëgë'ëmëdy'a'aky. ³⁷ Ix nepy ënajty të mgapxy të mmëdy'a'agyën m'awa'atpëdsëma'añ, a nepy ënajty të mgapxy të mmëdy'a'agyën mgumëdowa'añ.

Ja axëk jëya'ay ja ijxta'ant ajxy yuj'waampy

³⁸ Mënitë ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy nëje'e mëdë fariseos ja Jesús ajxy ñëmaay: —Yajnë'ixëëbyë, je'e ëjts njatsojk ku ëjtsë m'ijxta'ant n'ixët.

³⁹ Nëmë Jesús ja ya'ay ajxy ñëmaay:

—Ja axëk jëya'ay ajxy mët ja ya'ayë Dios ajxy tu'uk ka'a ya'ag'ijpë, ja ijxta'ant ajxy tu'uk yuj'waampy; perë kabë ijxta'ant ajxy myo'owa'añëë, jagooyë Dios mëdy'a'aky jëgapxnajxpë Jonás ja y'ijxta'ant. ⁴⁰ Ix jëdu'un nebyë Jonás y'ijtyën tégëk xëë tégëk tsu'um amëj akx jot jooty, janë jëdu'unëch ëëchpë, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, idaambëch ëch tégëk xëë tégëk tsu'um naax jooty. ⁴¹ Ku ja jëya'ay ajxy yajkumëdowa'añëë, pëdë'ëgaamp ja Nínive jëya'ay ajxy ma ëda jëya'ay jëda'atypë ajxyën, a pojpetijánëp ajxy, ix ja Nínive jëya'ay joot'wi'imbijit ajxy je'e ku Jonás ja Dios mëdy'a'aky myëdy'aaky, a chaajëch ëëch nëgë ja je'e, maas méjëch ëëch kejee ja Jonás. ⁴² Ku ja jëya'ay ajxy yajkumëdowa'añëë, ja reina'ajpë jim jëmboj pejpë, pëdë'ëgaamp je'e ma ëda jëya'ay jëda'atypë ajxyën, a pojpetijánëp ajxy. Ix ja reina'ajpë jante'emjyëgém je'e cho'oñ, jëdu'unë Salomón ja ñëjwë'ëñty myëdoowët, a chaajëch ëëch nëgë ja je'e, maas méjëch ëëch kejee ja Salomón.

Ku ja axëk poj wyi'imbijtëgách

⁴³ Ku ja axëk poj pyëdsëmy ma ja jëya'ayën, jim je'e wyëdity ma jyante'emtyë'ëtstuumën poo'xtaakt ëxtaabyë. A ku kya'anë'ëgëpaady, ⁴⁴ mënit myëna'añ: “Wi'imbidaambëch machë ndëjkën, mach n'uktso'ombën”. A ku jipy myech, jëdu'un ja ya'ay pyaady nebyë tëjk awa'atspën, pe'ety kaach a oy yajxón. ⁴⁵ A mënit ja axëk poj ñëkxy a jëdu'unë axëk poj nëkxy juxtujk jyag'woy maas axëk jaty kejee je'e. A ku ajxy jipy tyëgë'ëy, jiipy ajxy je'e chënaadyaakpëjnë. ¡A maas axëëk ja ya'ay nëkxy jyajnë kejee ënajty jëyëb'ajt! Jëdu'unëts ëda axëk jëya'ay ajxy jëda'atypë jyadaamp y'abetaambë.

Jesúsë tyaj mëdë pyuya'ay ajxy

⁴⁶ Jimnë Jesús ja ku'uk ënajty myëtmëdy'a'akñë, jimë tyaj mëdë pyuya'ay ajxy ënajty tég'uuum, a je'e ajxy ënajty myëtmëdy'a'agaampy. ⁴⁷ Mënit tu' jëya'ay ñëmaay:

—Ximë mdaj mëdë mbuya'ay ajxy tég'uuum, a miich ajxy xymyëtmëdya'agaamp.

⁴⁸ Mënit Jesús ja ya'ay y'adsooy ja ënajty jëdu'un të ñëma'ayëbë:

—¿Pénëch je'e ndaj'ajpy, pénëch ajxy je'e nbuya'ay'ajpy?

⁴⁹ Mënitë kyë'ë xyajtëëy ma ja y'abëjpedëjk ajxyën, nëm myënaañ:

—Chaajëchë ndaj médëchë nbuya'ay ajxy. ⁵⁰ Ix pën je'e tuump nébyëchë nDeety tsajpootypë jyoot chokyën, je'edsëch je'e nbuya'ay'ajpy, je'edsëch je'e nbudo'oxy'ajpy, je'edsëch je'e ndaj'ajpy.

13

Ja yajmëbaady'aambë ma ja ya'ay tyrigowëjyën

¹ Mënit xëjë Jesús cho'oñ tégooty a ooy y'ëñagyëda'aky jim mejpya'a. ² A mayë jëya'ay myejch ma je'ejën, tégëëy je'e barco jooty, ooy jipy y'ëñagyëda'aky, a jimë jëya'ay ajxy myë'ëmëëy pu'u wiink. ³ A jante'emmyáy ajxy myëtmëdyaakë yajmëbaady'aam, nëm ajxy ñëmaayë:

—Ta'ookë jëya'ay tu'uk tyu'ubëjky trigo tëëmt wëjpe. ⁴ A nepy ënajty tyëëmt'wëjyën, nëje'e ja tëëmt kya'ay tu'aam, a mënitë muuxy ajxy myejch, ooy ajxy je'e pyiwë'ëky. ⁵ Nëje'e kya'ay tsaa agujk ma ja naax ënajty kya'ajaty'ityën, pakyë jyante'emmyujxy, ix kabë naax ënajty jyatykëëkë, ⁶ perë ku ja xëë pyëdsëemy, no'kë je'e, a mënit tyëëtsnë, ix kabë tyikts ënajty. ⁷ A nëje'e kya'ay apty agujk, perë ku ja apty yee'ky, këjx je'e ñë'ëyee'tëgoyëë. ⁸ Perë nëje'e kya'ay oñaax jooty, a pu'uw ii'k ajxy je'e, nëje'e mëgo'x'aam, tégëk ii'x'aam, ëxtë ii'x majk pajk tu'ukpë tëëmt. ⁹ Pënë mëdo'ont mëët ja yajmëdoobyë, ween myëdoy.

Tii gyëxpë ku yajmëbaady

¹⁰ Mënitë abëjpedëjk ja Jesús ajxy wyingumedsëëy, nëm ajxy myëyajtëëy:

—¿Tiijë jëya'ay ajxy yajmëbaady'aam ku mmëtmëdya'aky?

¹¹ Mënitë Jesús y'adsooy:

—Ix mijtsë Dios jëdu'un xyñë'ëmoopy ku ajxy mwinjwë'ëwët ja ijty yu'uch ëmeotypë ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën, perë yë'ë jëya'ay ajxy kaj. ¹² Ix pën jaty winjwëëpy ma ja yu'uch ëmeotypën ma ja Diosë y'ane'emdaaktën, maas të'ëngajné je'e yaj'winjwë'ëwa'añëë; perë pën ja Diosë y'ane'emdaakt ka'a winjwë'ëwaamp, nëgë jak pëgánëp je'e ja weëntyë jyawinjwëëbyë. ¹³ Paadyëdsëch ajxy nmëtmëdya'aky yajmëbaady'aam; ix ooy ajxy jya'eepy, kap ajxy y'ixy; ooy ajxy jyamëdoy, kap ajxy myamëdoy, ni kya'awinjwë'ëy ajxy.

¹⁴ 'A jëdu'un ja Dios mëdya'aky tyëjyaty ma yë'ë ya'agyëxpë ajxyën ku Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Isaías jëdu'un myënaañ:

“Në'ëmëdo'ont'aam ajxy mjamëdowa'añ,

a kap ajxy mwinjwë'ëwa'añ;

mwiin'aam ajxy mja'eeba'añ,

a kap ajxy m'ëxkaba'añ.

¹⁵ Ix ëda jëya'ay ja jyoot jywë'ëñty, tëë yë'ë xyexy.
Jante'emy'obyënejpyë ajxy myëdoy myëdo'ont'aam,
a tëë ajxy wyimbi'ich,
jëdu'un ajxy wyiin'aam kya'ixët,
jëdu'un ajxy myëdo'ont'aam kya'amëdówët,
ku ajxy jyoot jywë'ëñty'aam ñë'ëwinjwë'ëwët,
a jëdu'un ajxy wyl'imbídët mach ëëchën,
jëdu'unëch ajxy nyajtso'ogët.”

¹⁶ Perë jotkujk ajxy m'ity, je'e gyëxpë ku mwiin ajxy y'ixy, mët ku mmëdo'ont ajxy myëdoy. ¹⁷ Ix te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, mayë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy tyadsë ojyëya'ay ajxy të jya'ixa'añ nej mijts m'ixyën, a kap ajxy y'ijxy; a jyamëdowán ajxy nej mijts mmëdoyën, a kap ajxy myëdooy.

Yaa Jesús kypxtëy ja yajmëbaady'aambë ma ja trigo wëjpn

¹⁸ 'Ukmëdówëts ajxy nepy ja yajmëbaady'aambë myëdya'aktyëgë'ëy ma ja ya'ay trigo wëjpn. ¹⁹ Ja tëëmt ka'awëbë tu'aam, ëdaa je'e du'un myëbaatyp, ku pën ja mëdya'aky jyamëdoy ma ja Dios y'ane'emyën, a kaj ñë'ëgëwinjwë'ëy, mënit ja mëjku'u windsën myech a pëjkëxpë je'e ja të jyani'ibyëjëbë jyoot jywë'ëñty jooty. ²⁰ A ja tëëmt ka'awëbë tsaa agujk, ëdaa je'e du'un myëbaatyp ja ya'ay mëdya'aky jamëdoobë, a mënityë je'e xondaakëp wyinkpëky; ²¹ perë weëntyë xyondaakt ñë'ity, ix kabë tyikts je'e. Ku ja tsaachpë myech o ku je'e y'ëxwëdity pyawëdityëë ja Dios mëdya'aky kyëxpë, më'ëmëëpy je'ejën. ²² Ja tëëmt ka'awëbë apty agujk, ëdaa je'e du'un myëbaatyp ja ya'ay Dios mëdya'aky jamëdoobë, perë ja taj may yabë nax wiimbë, a mët ku ja mëyëë'adyëëbë wyin'ëëñëë, kabë Dios mëdya'aky yajtëgachëë, a jëdu'un mëwiin je'e nebyë ka'a tëm'ajpn. ²³ Perë ja tëëmt ka'awëbë oñaax jooty, ëdaa je'e du'un myëbaatyp ja Dios mëdya'aky mëdoobë a wyinjwëëpy je'e, a jëdu'un jyu'uky'áty nebyë Dios chokyën; jëdu'un mëwiin je'e nej të pyu'uy të y'i'igyëbën mëgo'x'aam, tégëk ii'x'aam, mët ii'x majk'aam tu'ukpë tëëmt.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja trigo mëdë axëk ujts

²⁴ Mënitë Jesús jada'ook myëdyaaky yajmëbaady'aam:

—Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'e nebyë jëya'ay tu'ugën ku odyëëmt wyëjy ma ñaax jootyën. ²⁵ Perë jimnë tuumbëdëjk ajxy ënajty mya'ayñë, myejchë myëdsip, ooyë axëk ujts tëëmt wyëjy trigo jooty, a mënit ñëkxnë. ²⁶ Ku ja trigo myujxy a ku tyëm'ajty, janë jimë axëk ujts y'agë'ëxë'ëgëëbyë. ²⁷ Mënitëdsë moonsë ajxy ñëkxy ma wyindsën ajxyën, nëm ajxy ñëmaay: “Windsën, ¿nej kajtëm odyëëmt mnë'ëwëjyë mgam jootyë? ¿A maa ja axëk ujts të ñë'ëtso'ombë?” ²⁸ Nëm ja windsën myënaañ: “Ja mëdsip yë'ë du'un të jyatke'ëy. A mënitë moonsë wyindsën ajxy myëyajtëëy: “¿Nej nékxëp ëjts nwixyë?” ²⁹ Nëm ja windsën y'adsooy: “Kaj, ix ku ja trigo ajxy mnë'ëyajmëwixë'ëwët ku ja axëk ujts ajxy ënajty

mwixy. ³⁰ Ween tu'uk ku'uduajt y'uk'yeekey äxtë kunë trigo yajpëdë'ëk y'abaadët; a ku ja trigo pux ënajty jyadyëë, mënitëch ja tuumbëdëjk nnëma'awa'añ ku ja axëk ujts ajxy jëyëjp y'uk'yajpëdë'ëgët, a ku ajxy tu' awëëñ jaty y'awëëñët, jëdu'un ño'ogëejët, a mënitëchë ndrigo ajxy xypyëdaakët ndse'ex jootyëch.”

Yaa Jesús ja mostaza pajk yajmëbaady

³¹ Tu'ugë Jesús yajmëbaady'aam myëdyaakumbë:

—Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'e nebyë mostaza pajkën mëdyiibë oy tu' jëya'ay ñi'ipy ñaax jooty; ³² ooy je'e jyajante'emcháyë mëdu'uñtyë tëëmt, perë ku yee'në, maas mëj je'e yeekey kejee ja wiink ujts jim koj jooty maa'xy jooty, kepchaagojp je'ejën, äxtë mejtspë muuxy ajxy jim a nëkxy ajxy jim pye'eñ y'aa'x jooty.

Yaa Jesús ja tsajkaakchooy yajmëbaady

³³ Tu'ugë Jesús yajmëbaady'aam myëdyaakumbë:

—Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'e myëbaady nebyë tsajkaakchooyën, tu'ugë to'oxyëjk ja harinë chajkaakchoomyëdijëyë. Tu' weeñtyë tsajkaakchooy jyanë'ëpëdaaky ma ja harinë tégëk kipxë'ëñtypën, äxtë ooy je'e këjx myëyëbikë'ëy.

Nebyë Jesús ja yajmëbaady'aambë ënajty yajtuunkpaady

³⁴ Mëdu'uñtyë Jesús këjx yajnë'ixë'ëy, agë yajmëbaady'aam ja ku'uk ënajty myëtmëdya'aky; a kap ënajty jëdu'uyë ñë'ëmëdya'aky pë kap ënajty yajmëbaady.

³⁵ Jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë myënaañën:

“Yajmëbaady'aamëch nmëdya'aga'añ.

Ngapxkë'ëxë'ëgaambyëch mëdyi jaty ijty yu'uch ijp

mëna nax wiimbë y'awijy tyëë'xta'agyën.”

Yaa Jesús kyapxtëy ja trigo mët ja axëk ujts

³⁶ Ku Jesús ja ku'uk pyu'uwaach, tégëy tégootyën, mënitë y'abëjpëdëjk wyingumedsëyë, nëm ñëmaayë:

—Ëjts ukkapxtëwëk ja yajmëbaady'aambë ma ja axëk ujts kam jootypën.

³⁷ Mënitë Jesús y'adsooy:

—Ja odyëëmt wëjpë, ëëch je'e, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk. ³⁸ Ja kam, ja nax wiimbë je'e. Ja odyëëmt, je'e ajxy je'e ja ajxy uunk'ajtëbë ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën. Ja axëk ujts, je'e ajxy je'e ja mëjku'ujë y'uunk ajxy. ³⁹ Ja mëdsip të y'axëk ujts tëëmt wëyëbë, ja mëjku'u windsén je'e. Ja trigo yajpëdë'ëk, mënit je'e ku nax wiimbë kyëxa'añ myaya'añ. A ja tuumbëdëjk, ja ángeles ajxy je'e. ⁴⁰ A jëdu'un mëwiin nepy ja axëk ujts ajxy wyixyën a jëdu'un ajxy ño'oky jëën jooty, te'emjyëdu'un je'e jyada'añëë ku nax wiimbë kyëxa'añ myaya'añ. ⁴¹ Ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, ngëxaambyëchë n'ángeles ajxy, kyëxyyajtu'ukmugaampy

ajxy ja ajxy wy'e'myëyajkedye'ebyë mët ja ajxy axëk jaty jatkëëbyë, jëdu'un ajxy jim kyëxyajtsoonëëjët machë n'ane'emdaaktën, ⁴² a mënit ajxy kyujwipë'ëwa'añëë jëën jooty. Jiipy ma ja jë'ëw xuuts jyada'añëëjën mët ma ajxy tyëtskëdatta'añën. ⁴³ Perë ja ojoyëya'ay ajxy, nebyë xëëjën ajxy je'e y'ajaja'añ ma ja Tyeedyë y'ane'emdaakt ajxyën. Pën mëdo'ont mëët, ween myëdoy.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja yu'uchpë jante'emchobaatpën

⁴⁴ 'Janë jëdu'un du'umbë, ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'ebë nebyë yu'uchpë jante'emchobaatpën jim kam jooty. Ku ja jëya'ay ja jante'emchobaatpë tu'uk pyaady, mënit jada'ook yu'tstëgách a xondaakëp ñëkxy, jëdu'un kyëxytooky ti jaty myëët, jëdu'unëts ja naax jyuy.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja perla tsaa jante'emchobaatpën

⁴⁵ 'Janë jëdu'un du'umbë, ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'e nebyë jëya'ay perla tsaa oybë y'ëxta'ayën. ⁴⁶ Ku ja perla tsaa pyaaty ja jante'emchobaatpë, mënit je'e ñëkxy, jëdu'un nëkxy kyëxytooky ti jaty myëët, jëdu'un ja perla tsaa jyuy.

Yaa ja ku'ujwijpitsaay yajmëbaady

⁴⁷ 'Janë jëdu'un du'umbë, ja tsajpootypë y'ane'emdaakt, te'emjyëdu'un je'e nebyë ku'ujwijpëdëjkë kyu'ujwijpitsaay y'uknë'ëpëda'agyën nëë jooty, omyëdyi akxë kyëxyajtu'ukmúky. ⁴⁸ A ku ja ku'ujwijpitsaay y'uch, mënit ajxy yajnékxy pu'u wiink, a mënitë ku'ujwijpëdëjk ajxy y'ëñagyëda'aky jëdu'unë oybë ajxy pyëda'aky kach jooty, a ja ma'atpë y'ëxka'chp ajxy je'e. ⁴⁹ Te'emjyëdu'unëts je'e jyada'añëë ku nax wiimbë kyëxa'añ myaya'añ: minaambë ángeles ajxy, jëdu'un ja ojoyëya'ay ajxy y'awiinkpëda'aga'añëë a awiink ja axëk jëya'ay ajxypë. ⁵⁰ A jipy jëën jootyë axëk jëya'ay ajxy pyëda'aga'añëë, jiipy ma ja jë'ëw xuuts jyada'añëëjën mët ma ajxy tyëtskëdatta'añën.

Ja jembyë mët ja tukpë

⁵¹ Mënit ajxy myëyajtëëwë:

—¿Nej tëë ajxy jëdu'un këxyë mwinjwë'ëyë?

Nëm ajxy y'adsooy:

—Tëë, Mëj Windsén.

⁵² Nëm ajxy ñëmaayë:

—A paadyëts, ku ja ley yajné'ixëëbyëdëjk ajxy ënajty të kyapxta'aky ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën, te'emjyëdu'un je'e nebyë kudëjk tu'ugën, ku ja jemy jatypë mët ja tuk jatypë nëkxy yajpëdsémy ma ja jante'mchobaatpë kywendë'atyën.

Yaa Jesús yajpaady jim Nazaret

⁵³ Ku Jesús ëda yajmëbaady'aambë myëdyaakpëdëëy, mënit jim cho'onë. ⁵⁴ Ku myejch ñaax jooty, jim ajxy ënajty yajnë'ixë'ëyëë ma ja sinagogën, ëxtë yakjwëëpy ajxy ënajty, nëm ajxy ënajty myëna'añ:

—¿Maa yë'ë ya'ayë nëjwë'ëñty jëdu'un pyaady? ¿Nepy yë'ë mëj winma'añty jëdu'un tyuñ? ⁵⁵ ¿Nej ka'a ja tsejtspë pujxpë y'uunk yë'ëjë? ¿Nej ka'a María tyaj yë'ë xyë'aty, mëdë pyuya'ay ajxy, Jacobo, José, Simón mëdë Judas? ⁵⁶ ¿Nej ka'a yaajë pyudo'oxy ajxy chëna'ayë? ¿Maa yë'ë ya'ay ëda'a du'un këxyë y'abëky?

⁵⁷ A kap ajxy ënajty jëdu'un ñë'ëgëmëbéky. Perë nëmë Jesús ja ya'ay ajxy ñëmaay:

—Omyaajë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë myëjpëda'agyëë, perë jagoo kya'amëjpëda'agyëë ma y'amdso naax jootyën mët ma y'amdso jujy y'amdso mëgu'uk ajxyën.

⁵⁸ A kabë Jesús ja mëj winma'añty jim jyatyajkë'ëxë'ky je'e gyëxpë ku ajxy ënajty kya'anë'ëgëmëbéky.

14

Nebyë Juan Mëyajnëbejpë yag'oo'kë

¹ Mënit tiempë, myëdoy'ajtë Herodes je'e du'un ja ënajty gobiernë'ajpë Galilea naax jooty, ku Jesús ënajty xii yaa të y'ixy'aty të myëdoy'adyëë, ² a nëmë myoonsë ajxy ñëmaay:

—Ja Juan Mëyajnëbejpë yë'ë të jyujkpyëky, paadyë mëjaa jyante'emmyëëdë ku mëj winma'añty tyuñ.

³ Ix Herodes ja Juan ënajty të yajmachëë, tëë ënajty cadena'aam yajkë'ëxochëë tyats ënajty të yajtsumyëë ja Herodías këxpë, ja pyuya'ay Felipe tyo'oxyëjk. ⁴ Ix nëmë Juan ja Herodes ënajty të jyanëma'ay: “Kap jëdu'un y'a'ixë'ëy ku yë'ë mdo'oxyëg'ádët.” ⁵ Jyawë'ëyag'o'ogaambyë Herodes ja Juan ënajty, perë tsë'ëgëëpy ënajty, ix Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë ku'uk ënajty je'e tyijy.

⁶ Perë mënabë Herodes xyëë jyumëjt ënajty yakjadyëëjën, mënitë Herodías ja tyo'oxy uunk y'ejch jim kujk ma ja woybë wichpë ajxy ënajtyën, a jyante'emjyotkëdaakë Herodes je'e du'un nebyë kixy y'ejchën, ⁷ ëxtë kyapxpaat myëdyaakpaat ti jaty, yaj'win'wanëëy ja kixy ku otyijatyë myo'owa'añ tii ënajty yuj'wa'anaampy.

⁸ Ku Herodías ja tyo'oxy uunk jëyëjp y'uk'jëjkapxëëy, nëmë kixy ja Herodes oy ñëma'ay: “Ëchë Juan Mëyajnëbejpë kyopk yaa texy jooty mooyëk.”

⁹ Jante'emjyotmadyëgëëy ja rey jëdu'un ënaxyë, perë je'e gyëxpë nepy ënajty të kyapxpaady të myëdyaakpaadyën, mët ku ajxy ënajty të myëdoy ja ajxy ënajty jimbë meexë winduum, mënit ja rey kyu'uduajt'yeyky ku je'e jyanchmo'owëëjët.

¹⁰ A mënit y'ane'emy ku Juan yo'puxëëjët jipy pujxt tëgooty. ¹¹ A jyanchmanëkxë Juan ja kyopk ajxy texy jooty, jëdu'un ja kixy myooyë, a ja kixy ja tyaj oy

yajkë'ëdëgë'ëy.

¹² Kujekyjwëëbyë Juan ja y'abëjpedëjk ajxy ñëkxy, ooyë ñë'ëxëwa'ay ajxy yajpedë'kë, jëdu'un ajxy oy yajnaaxtëgëëñë; a mënitë Jesús ajxy oy y'awaanë nepy ënajty të jyadyëë të tyuñëëjën.

Yaa ajxy mëgoxmil naxyë kyay

¹³ Ku Jesús jëdu'un myëdoy'ajty, mënit jim cho'oñ barco'aam, paktuum ñëkxy. A ku ja jëya'ay ajxy jëdu'un ñëjwëëy, teky yo'oy'aam ajxy pyanëkxy kajpt jooty.

¹⁴ Ku Jesús byarcopëdsëemy, a ku ja ku'uk jante'emmyáy y'ijxy, ñajts'ëyowëëy ajxy je'e, a mënit yajpa'amnajxy pën jaty ënajty pa'ambëjkëp. ¹⁵ Koodsëëñëp ënajtyën ku ja y'abëjpedëjk ajxy myejch ma Jesúsën, a nëm ajxy ñëmaay:

—Tëë chu'ujëëñë, a kabë tii yaa. Kejx'wi'imbít ëda ku'uk ajxyën, ween ajxy ñëkxy kajpt jooty a jëdu'unë kaayëëk ajxy nëkxy jyuy.

¹⁶ Nëmë Jesús ja y'abëjpedëjk y'adsooy:

—Kaj y'a'ixë'ëy ku ajxy ñëkxët; mo'ow mijts ajxy ween ajxy kyay.

¹⁷ Nëmë abëjpedëjk ja Jesús ajxy y'adsooy:

—Jagooyë ëjtsë tsajkaaky mëgooxkë nmëëdë mëdë akx metskë.

¹⁸ Mënit Jesús ja abëjpedëjk ajxy ñëmaay:

—Mëmín ajxy yaa.

¹⁹ Mënitë Jesús y'ane'emy ku ja ku'uk ajxy ñëma'awët ween ajxy y'ëñagyëda'aky ujts uunk wiink. Kyëëchoow ja mëgooxpë tsajkaaky mët ja akx metspë, a ku chaj'ee'py tsajpootyp, mënit kyunuu'xy, jëdu'unë tsajkaaky tyëgëëy y'agidëëbyë, myooy ja y'abëjpedëjk ajxy, a ja abëjpedëjk ja majyëya'ay ajxy mooy. ²⁰ Nëgëxyë ajxy kyaay ëxtë kyuuuxë ajxy; a ja jak kunajxëbë, majmétsk kach ajxy je'e pyiwë'ky. ²¹ Ja ajxy jëdu'un kaayëbë, nëmëgoxmil ja ya'adyëjk ëda'a ajxy ënajty, kabë to'oxyëjk ni ja pi'ig'ëna'k ajxy myanë'emayë'ëjë.

Yaa Jesús yo'oy nëë wiink

²² Mëniyë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy y'ane'emy ku ajxy tyëgë'ëwët barco jooty, a ku ajxy ñëkxë'ëgët jëdu'un ajxy ween myejñë'awimpnáxy, ix jimnë ja majyëya'ay ajxy ënajty y'ukjakkejx'wi'imbíty. ²³ Ku ja jëya'ay y'ukkejx'wi'imbijty, mënit tun gëxp wyimbejty kojxtënaabyë awiinktuum. Ku kyoodsëëñë, jimnë ënajty je'e nëdyu'um. ²⁴ A jimë barco ënajty mejkyujkën, oy oyë nëgap ënajty ñë'ëgëmëjkupéty, ix jëjkubojëëpy ajxy ënajty. ²⁵ Perë jobë'ëwaamp ënajtyën, mënitë Jesús ñëkxy teky yo'oy nëë wiink ma ajxy ënajty je'ejën. ²⁶ Ku ja abëjpedëjkë Jesús ajxy y'ijxy ënajty yo'oy nëë wiink, jante'emchë'ëgëëy ajxy, nëm ajxy chë'ëgë'ëyaaxy:

—¡Aañëmë yë'ë!

²⁷ Perë mëniyë Jesús myënaañ:

—¡Jotkugë'ëw ajxy, ëëch ëdaa, ka'a ajxy mdsë'ëgë'ëy!

²⁸ Mënitë Pedro y'adsooy:

—Měj Windsén, pë janch miichtyëm jëdu'un, uk'ane'em kújëch jim nnëkxët ma miichën.

²⁹ A nëmë Jesús ja Pedro ñëmaay:

—¡Min!

A mënité Pedro pyëdsëemy barco jooty, tyëgëey yo'obyë mej'wiyiink jëdu'un ñëkxy ma Jesúsën. ³⁰ Perë ku jywëey ënajty mëk jyante'empyojy, jante'emchël'ëgëey je'e a mënité tyëgëey nëëgu'ugiimbë. Mënítëts mëk yaaxy:

—¡Měj Windsén, ëch yajpëdsëëmëk!

³¹ Mënityë Jesúsë kyë'ë xyajtëey ma je'ejën, jimnë ënajty myats'ity, nëm ñëmaay.

—¡Miich jëya'ay jante'emwyeeñtyë mmëbëjpe! ¿Tii ku mjod'ametskëey?

³² A ku ajxy wyimbejty barco jooty, mënityë poj myooñ. ³³ A ja ajxy ënajty barco jootypë, mënité Jesús ajxy wyingumedsëey, ooy ajxy wyinjikëda'aky jëdu'un ajxy wyingu'udsëgë'ëy, nëm ajxy myënaañ:

—Tëy'ajtëm michë Dios xy'Uunk'áty.

Yaa Jesús ja pa'am bëjkëbë ajxy yajpa'amnáxy jim Genesaret

³⁴ Ku ajxy myejy'awiimpnajxy, ooy ajxy jim myejtsnë Genesaret naax jooty. ³⁵ Ku ja ku'uk ajxy jim tsënaabyë ja Jesús y'ëxkajpy, tëgëeyë mëdya'aky ajxy yaj'wëdijpë mëdu'uñtyë ja naax kajpt ënajty jim winduum agón, mënitédsë jëya'ay ja pa'am bëjkëbë ajxy may yajmejch ma Jesús ënajtyën. ³⁶ A myënuu'xtaakpyë Jesús ajxy ënajty ku ñë'ëgëjënba'a'ajtyë ajxy yajnë'ëdonëejët. ¡A ja ajxy ënajty në'ëdoombë, pa'amnajxp ajxy ënajty!

15

Mëdyii ja jëya'ay te'emtyëy'ajt yajma'p

¹ Mënité ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy mëdë fariseos ja Jesús ajxy wyingumedsëey, Jerusalén ajxy ënajty të chooñ, a nëm ajxy myëyajtëey:

² —¿Tii yë'ë m'abëjpedëjk ja në'ap ku'uduajt ajxy ku kya'amamëdya'akmyëbéky? Ix kap ajxy kyë'ëbujy ku ajxy kyaya'añ.

³ Nëmë Jesús ja ya'ay ajxy y'adsooy:

—¿Janë tii mijtsë Diosë y'ane'emt ajxy mga'amamëdya'akmyëbëjpe ku ja në'ap ku'uduajt ajxy mbanëkxy? ⁴ Ix nëmë Dios myënaañ: “Měj pëda'ak ja mdeety ja mdaj. A pënë tyëety o tyaj kapxpojy, a'ixëëpy ku je'e ñë'ëgëyag'o'ogëejët.” ⁵ Perë nëm mijts mmëna'añ: Pën jatyë tyëety o tyaj nëmaapy: “Mëdu'uñtyë ijty nmo'owa'añ jëdu'un nbu'ubédët, tëejëch je'e ngëxyoxy ma Diosën,” ⁶ kábëk tyijy tyëety o tyaj myëjpedaaknët. A ja mnë'ap ku'uduajt'aamëts mijts ja Diosë y'ane'emt ajxy mga'ayajtsobaatnë. ⁷ ¡Mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Tëyë Isaías ja Dios mëdya'aky jëdu'un jëky jyëgapxnajxy mijts këxpë mëna du'un myëna'añën:

⁸ “Ëda jëya'ay ajxy,

në'aguümëch yë'ë ajxy xyñë'emëjaanchpëda'aky,
perë yë'ë jyoot jywë'ëñty ajxy
jante'emjyëgém je'e yajpaady mach ëëchën.

⁹ Xyëëbëch ajxy xyjyanë'emëjpëda'aky;
ix nepy ajxy yajnë'ixë'ëyën
ja jëya'ay ane'emt ajxy yajnë'ixëëpy.”

¹⁰ Mënitë Jesús ja majyëya'ay ajxy myëj'yaaxy, a nëm ajxy ñëmaay:
—Ëch ajxy ukmamëdoowëk a uk'winjwë'ëw ajxy. ¹¹ Ja jëya'ay yajma'pë, ka'a
jye'ejë je'e ja tégë'ëwëëbyë y'aaw jooty; ja pëdsëëmbë y'aaw jooty, je'ejëts mëbëky
ja jëya'ay yajma'p.

¹² Mënitëdsë abëjpëdëjk ja Jesús ajxy wyingumedsëëy a nëm ajxy myëyajtëëy:
—¿Mnëjwëëpy jëdu'unë ku fariseos ajxy të jyotma'adyë ku yë'ë mëdya'aky ajxy
jëdu'un të myëdoy?

¹³ Nëm Jesús y'adsooy:
—Mëdyi aay ujtsëchë nDeety tsajpootypë të kya'akoju, wyixaampy je'e tyikts
jooty. ¹⁴ Weenëts ajxy jëdu'un ñë'emëna'añ; ix jëdu'un mëwiin yë'ë ajxy nebyë
wiintspën, a ku wiindsë myëwiints tu'uk wyin'wówët, nëmetsk ajxy kya'awët jut
jooty.

¹⁵ Nëmë Pedro ja Jesús ñëmaay:
—Ëjts ëda yajmëbaady'aambë ukkapxtëëwëk.

¹⁶ Nëmë Jesús y'adsooy:
—¿Nej janë ni mijts jëdu'un të mga'awinjwëëbyë? ¹⁷ ¿Nej kap ajxy jëdu'un
mwinjwë'ëyë ku ti jaty aaw jooty tégë'ëwëëpy, jiipy je'e y'ëda'aky ma ja
jëë'xytyëjkën, a mënit nëkxy kya'anë letrinë jooty? ¹⁸ Perë ti jaty pëdsëëmp aaw
jooty, jipy joot jwë'ëñty jooty je'e chooñ, ëdaajëts je'e jëya'ay yajma'p. ¹⁹ Ix joot
jwë'ëñty jooty ja axëk winma'añty choon, ja jëya'ay yag'o'ogyëëbë, pëky axëk
wëdityëëbë, amigëtuñëëbë, mechëëbë, ënda'agyëëbë, ku jëya'ay ajxy
y'axëknënyë. ²⁰ Ëda du'umbëts ja jëya'ay yajma'p, perë ku ja në'ap ku'udujt
kya'akudyúnët ku pën jagyë'ëbuju kyáyët, kabë jëya'ay je'e yajma'aty.

Ja cananéabë to'oxyëjk ja jywë'ëñty

²¹ Ku Jesús jim cho'oñ, mënit jim ñëkxy Tiro mët Sidón naax jooty. ²² A nëgoo ja
cananéabë to'oxyëjk tu'uk ñë'ëpëdsëëmy yaaxëp, jim ënajty chooñ kajpt jooty,
nëm ënajty myëna'añ:

—¡Mëj Windsén, David ja y'ap y'ok, ëch nëxuu'tsëk! Ja mëjku'ujëchë ndo'oxy
uunk oy oyë jante'em'yajtsaachpëjp.

²³ Perë kabë Jesús ni tu' aadë ñë'ëgë'adsooy. Mënitëdsë abëjpëdëjk ja Jesús ajxy
wyingumedsëëy, nëm ajxy myënuu'xtaaky:

—Kejx'wi'imbit yë'ë to'oxyëjk, ix yaaxëp yë'ë xypyamiinëm.

²⁴ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Kábëch ëch ngexyë wiinktuum, jagooyë Israel naax jooty, ix nebyë meek tégoy'ijpën ajxy je'e.

²⁵ Mënítëts ja to'oxyëjk myejch, wyinjikkëdaak ja Jesús a nëm ñëmaay:

—¡Mëj Windsén, ëch'ii pu'ubejtëk!

²⁶ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Kap jëdu'un y'oyë ku ja uungë chajkaaky ajxy pyëjkëxët, a jëdu'undsë uk uunk ajxy je'e yag'aga'adsë'ëwët. ²⁷ Nëm ja to'oxyëjk y'adsooy:

—Tëy'ajt jëdu'un, Mëj Windsén, perë janë kyaabyë uk uungë tsajkaaky adsaaky ajxypë ja ka'abë wyindsënë myeexë pa'k.

²⁸ Mënítëdsë Jesús je'e ñëmaay:

—¡Jaa to'oxyëjk, ënaxyë jwë'ëñty mnë'ëgëmëëdë! ¡Ween jëdu'un mjaty nebyë mjoot chokyën!

A janch pa'amnajx ja tyo'oxy uunk mënityë.

Yaa Jesús ja pa'am bëjkëbë may yajpa'amnáxy.

²⁹ Tso'onë Jesús jimën, ooy myejtsnë jim Galilea mejpya'a. Mënit wyimbejty tun gëxp, a jim y'ëñagyëdaaky. ³⁰ A mayë jëya'ay myejch ma Jesúsën, myëtnëkxyp ajxy ënajty ja tekmya'atpë ajxy, wiintspë ajxy, uumbë ajxy, k'ë ma'atpë ajxy, a mët mayë pa'am bëjkëbë ajxy ënajtypë; jim ajxy ënajty pyëda'aky Jesús tyeky ëjx, a yajpa'amnajx je'e. ³¹ A ku ja majyëya'ay ajxy y'ijxy ku ja uum ajxy ënajty kyapxë'ëky, ja k'ë ma'atpë ajxy ënajty pya'amnáxy, ja tekmya'atpë ajxy ënajty yo'oyë'ëky, ja wiintspë ajxy ënajty y'ijxë'ëky, oy oyë ajxy ñë'ëgë yakjwëëy, a myëjjaanchpëdaakpyë israelpë Dyios ajxy ënajty.

Yaa Jesús ja nëmëdaxmil náxyëbë ajxy yajkáy

³² Yaaxmujkë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy a nëm ajxy ñëmaay:

—Najts'ëyowëëbyëch ëda ku'uk ajxy, ix chaa myëdëgëk xëëjën xymyëd'ítyëch ajxy yaa, a kabë kaayëëk ajxy myëëdën, a kábëch ajxy ayuu ngejx'wi'imbida'añ, ix ku ajxy ñë'ëtuyuyugédáwët.

³³ Mënítëts ja abëjpedëjk ja Jesús ajxy ñëmaay:

—Perë nepy ëda du'un yaa jyante'empyaktuumën, ¿maa tsajkaaky ëda'a ajxy n'ukpaatëmbë, jëdu'un ëda majyëya'ay ajxy kyu'uxëëjët?

³⁴ Nëmë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy myëyajtëëy:

—¿Naagë tsajkaaky ajxy mmëëdë?

Nëm ajxy y'adsooy:

—Juxtujkë, tyadsë akx weëntyë.

³⁵ Mënit y'ane'emy ku ja majyëya'ay ajxy y'ëñagyëda'agët nax wiin. ³⁶ Ku ja juxtujkpë tsajkaaky kyëëchooy mëdë akx, yëjkë Dioskuju'uyëp, mënit y'agidëëy a jëdu'unë y'abëjpedëjk ajxy myooy, a ja y'abëjpedëjk ajxy, je'e ja majyëya'ay ajxy mooy. ³⁷ A nëgëxyë ajxy kyaay, ëxtë kyuuxë ajxy, a ja jak kunjxëbë juxtujk kruundë kach ajxy je'e yag'ujch ku ajxy pyiwë'ky. ³⁸ A ja ajxy kaayëbë,

nëmédaxmil ja ya'adyëjk ajxy ënajty, kabë to'oxyëjk ni pi'ig'ëna'k ajxy ënajty myanë'ëmayë'ëjë. ³⁹ Ku Jesús ja ku'uk y'ukkejx'wi'imbijty, tëgëëy barco jooty, mënit ñëkxënë Magdala naax jooty.

16

Ja Jonás ja y'ixta'ant

¹ Jëdu'unë fariseos mëdë saduceos ajxy myejtspë ma Jesúsën jëdu'un ajxy wyinma'añty'ixët, a mënitë ijxta'ant tsajpootypë ajxy myëyuj'waañ ku ajxy yag'ixëëjë. ² Perë nëm ajxy ñëmaayë:

—Ku chu'ujë'ëy, nëm ajxy mmëna'añ: Wa'adsaamp, ix tsaptsë tsajt. ³ A ku jyobë'ëy, nëm ajxy mmëna'añ: Jëda'a pojtëgóy ñaxa'añ, ix tsapts yë'ë tsajt mët wyimbëkyë. Mjanëjwëëpy ajxy oy nej yë'ë tsajt jëdu'un myëdya'aktyëgë'ëy ku jëdu'un kyë'ëxë'ëky, perë kap ajxy mnëjwë'ëy nej yë'ë ijxta'ant jëdu'un myëdya'aktyëgë'ëy ma yë'ë xëë ma yë'ë tiempën. ⁴ Ja axëk jëya'ay ajxy mët ja ya'ayë Dios ajxy tu'uk ka'aya'ag'ijpë, ja ijxta'ant ajxy tu'uk yuj'waampy; perë kabë ijxta'ant ajxy myo'owa'añëë, jagooyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Jonás ja y'ixta'ant.

Mënitë jim cho'onë, nëkx je'ejën.

Ja fariseos ajxy yajnë'ixëëbyë nebyë tsajkaakchooyën je'e

⁵ Ku ja y'abëjpedëjk ajxy myejñë'awimpnajxy, tëë ajxy ënajty jya'adyëgóy ku tsajkaaky ajxy myënëkxët. ⁶ A mënitë Jesús myënaañ:

—Uk'ix ajxy, mnëgywendë'adëëjëp ajxy ma ja fariseos mëdë saduceos chajkaakchooy ajxyën.

⁷ Mënit ja abëjpedëjk ajxy tyëgëëy nëñëmaayëbë amíñ axyëpy:

—Paaty jëdu'un myëna'añ ix kabë tsajkaaky ajxy të nmëmiinëm.

⁸ Perë ñëjwëëyë Jesús jëdu'un, a nëm ajxy ñëmaayë:

—Mijts jëya'ay jante'emwyeëntyë mmëbëjpe. ¿Tii ajxy ku mmëdya'aky yajkapxyë'ëy ku tsajkaaky ajxy mga'amëëdë? ⁹ ¿Nej kajné ajxy mnë'ëgëwinjwë'ëyë a ni mga'aja'amyéch ja mëgooxpë tsajkaaky ajxyë ma ja nëmëgoxmilpë ya'adyëjk ajxy kyayën, a naak kach ja kunajxëbë ajxy mjakpiwë'ky? ¹⁰ ¿Ni ja juxtujkpë tsajkaaky ma ja nëmédaxmilpë ya'adyëjkën, a naak kruundë kach ja kunajxëbë ajxy mjakpiwë'ky? ¹¹ ¿A nepy ajxy jëdu'un ku mga'anë'ëgëwinjwëëbyë? Ku ajxy jëdu'un të nnëma'ay ku ajxy mnëgywendë'adëëjëp ma ja fariseos mëdë saduceos chajkaakchooy ajxyën, ka'a ja tsajkaakkyëxpëch jëdu'un të nmëna'añ.

¹² Mënitëts ajxy jëdu'un wyinjwëëñë ku ajxy ënajty të kya'anëma'ayëë ku ajxy ñëgywendë'adëëjëp ma ja tsajkaakchooyën, je'e ënajty jëdu'un nënëëmpy ja fariseos mëdë saduceos ajxy ënajty yajnë'ixëëbyë.

Yaa ja Pedro ñëgapxy ku Jesús Myesíasë

¹³ Ku Jesús myejch jim Cesarea de Filipo naax jooty, mēnitē y'abējpēdējk ajxy myēyajtēy:

—¿Pēnēchē jēya'ay ajxy xytyijy, ēēch, ja Nax Wiimbē Jēya'ay y'Uunk?

¹⁴ Nēm ajxy myēnaañ:

—Nēje'e ajxy myēna'añ kuk tyijy mich mJuan Mēyajnēbejpē, nēje'e kuk tyijy mich m'Elíasē, a nēje'e kuk mich mJeremíasē, o kuk tyijy mich mwiinkpē Dios mēdya'aky jēgapxnajxpē.

¹⁵ A nēmē Jesús ja y'abējpēdējk ajxy myēyajtēy:

—A mijtsēts, ¿pēnēch mijts xytyijy?

¹⁶ Nēmē Simón Pedro y'adsooy:

—Miich je'e Mesías, ja Dios jujkpyē y'Uunk.

¹⁷ Mēnitē Jesús je'e nēmaay:

—Jante'emjyotkujk miich Simón, Jonásē y'uunk, ix ka'a jyēya'ayē mich jēdu'un tē xyaj'win'ixy xyag'ēxkapy, ja nDeety tsajpootypēch mich jēdu'un tē xyaj'win'ixy tē xyag'ēxkapy. ¹⁸ A ēēch mich cham nnēmaapy ku miich je'e Pedro, (tsaa jēdu'un myēdya'aktyēgē'ēy), a ma ēda tsaa nē'ēgēxpēchē ndsajtējk ngoja'añ; a mēdu'uñtyē mējku'aambē myējaa, ni jēdu'unēch ja ndsajtējk jēya'ay xykya'ayajku'udēgoyánē.

¹⁹ A miich, nebyē awaatstēnēch mich nmo'owa'añ ma ja tsajpootypē y'ane'emdaaktēn, a ti jaty mich mgapx'adujpy yabē nax wiin, jēdu'unē Dios kyapx'adugaambē jim tsajpootyp. A ti jaty mich yaa mga'akapx'adujpy yabē nax wiin, jēdu'unē Dios je'e jim tsajpootyp kya'akapx'adugaambē.

²⁰ Mēnitēdsē y'abējpēdējk ajxy y'ane'emy ku ajxy ni pēn kya'anē'ēgē'awaanēt ku ēnajty je'e Jyesusē, ja Mesías.

Yaa Jesús ja y'o'ogyēbē nēgapxy

²¹ Mēnitēdsē Jesús ja y'abējpēdējk ajxy tye'emtyēgēy kapxtēwēbē ku ēnajty y'a'ixē'ēy nē'ēgēnēkxa'añ Jerusalén, a chaachpēga'añ ēnajty ma ja kopk'ajpē kyē'ē jooty ajxyēn, mēdē teety windsén ajxy tyadsē ley yajnē'ixēbyēdējk ajxy, mēt ku ēnajty y'o'oga'añ, a kudēgēk xēē ēnajty jyujkpyēga'añ.

²² Mēnitē Pedro ja Jesús awiinktuum wyoonēkxy, jēdu'un tyēgēy wingumēgapxēēbyē, nēm nēmaay:

—Měj Windsén, ¡nēñajts'ēyowē'ēwēē amdso'aampy! ¡Ni mēnaa jēdu'un mga'aját mga'abētēt!

²³ Perē mēnitē Jesús wya'wi'imbijty a nēmē Pedro nēmaay:

—¡Jwa'ats yaa nwinduumēch, Mějku'u Windsén!

¡Xyjaywē'ēyajtu'udēgoyaambēch miich! ¡Ix kaj mich mdajy mmay nebyē Dios chokyēn, nebyē jēya'ay chokyēn mich mdajy mmay!

²⁴ Mēnitē Jesús ja y'abējpēdējk ajxy nēmaay:

—Pēn tsojp kújēch xypyamínēt, ween y'amdso ju'uky'ajt jya'adyēgoonē, ween nēy'a'ixēdya'agyēē ku ēxtē cruz kēxp y'o'ogēt ēēch kēxpē, a weenēch xypyamiinē.

²⁵ Ix pënë jyu'uky'ajt jawë'ëyajnë'ëwa'adsaamp, yajtëgoyaampy je'e; a pënë jyu'uky'ajt yajtëgoopy ëëch këxpë, je'ejëdsë jyu'uky'ajt paadaamp. ²⁶ Ix ¿tii ja jëya'ay jëdu'un në'ëtuunëxëp ku ja yabë nax wiimbë jyanë'ëkëxyku'u'ëyë'ëgët a yajtëgoyëdë jyoot y'aañëmë? ¿O tii ja jëya'ay ja jyoot y'aañëmë ëda'a ñë'ëyaj'wingubëgëp jëdu'un yajnë'ëwa'adsët?

²⁷ Ix ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, minaambëch mëdëchë nDeedyë myëjjaanch'adyëbë tyádsëchë n'ángeles ajxy, a këwinduum ja oybë weenbë ajxy myo'owa'añëë nepy jaty ajxy ënajty të jyëya'ay'áty. ²⁸ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, xii ajxy nëje'e yajpaady ma mijtsën, kajnë ajxy ënajty y'o'oky ëxtë kújëch ajxy xy'ixët ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, kújëch ënajty nmiñ májëchë n'ane'emdën.

17

Yaa Jesús teeñ muum tyëgach

¹ Kudëdujxëë ënajty je'e, mënitë Jesús ja Pedro wyoonékxy awiinktuum mëdë Jacobo tyadsë pyuya'ay Juan, ma ja tun jante'emkyéxpën. ² A jimë Jesús teeñ muum tyëgajch ma ja wyinduum ajxyën, ëxtë ajajpë wyiin jyëjp ënajty nebyë xëëjën, a ja wyit tyukxy jante'empyoop je'e jyajty nebyë jëënën. ³ A nëgoojë Moisés mëdë Elías ajxy y'agë'ëxë'ëgëëy, Jesús ajxy ënajty myëtmëdyaakyp.

⁴ Mënitë Pedro ja Jesús ñëmaay:

—Mëj Windsën, ¡oy jëdu'un ku ëjts yaa nyajpaady! Pë mdsøjpy jëdu'un, cha'an ëjtsë tëjk kemy tëgëgë n'uk'ëdyúñ: tu'uk michë mje'e, tu'ugë Moisésë jye'e, a tu'ugë Elíasë jye'ebë.

⁵ Jimnë Pedro ënajty myëdya'akñë ku jok ajajpë ajxy ñë'ëgëdaakpejtë, a jipy jok jooty ja kapxy yajmëdooy ku ënajty myëna'añ:

—Ëëchë ndsoky'Uunk ëdaa, jante'emjyotkujkëch nnëjywë'ëyëë ma yë'ë gyëxpën. ¡Mamëdow ajxy!

⁶ Ku ja y'abëjpëdëjk ëda ajxy jëdu'un myëdooy, mënit ajxy myëgutskëdaaky nax wiin, jante'emchë'ëgëëpy ajxy ënajty. ⁷ Mënitë Jesús ñëkxy ma ajxy ënajty je'ejën, ooy ajxy ñë'ëdooñëë, a nëm ajxy ñëmaayë:

—Pëdë'ëk ajxy, ka'a ajxy mdsë'ëgë'ëy.

⁸ A nëgo ajxy chaj'ee'py, kap ajxy pën y'ijxnë, jagoo Jesús ënajty nëdyu'umën.

⁹ Ku ajxy myënajnë tun gëxp, nëmë Jesús y'ane'emy:

—Ka'a ajxy pën mnë'ëgë'awaanë ëda ajxy jëdu'un të m'íxyëbë, ëxtë kúnëch ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk ënajty të njujkpyéky.

¹⁰ Mënitëdsë abëjpëdëjk ja Jesús ajxy myëyajtëëy:

—¿Tii gyëxpë ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy jëdu'un ku myëna'añ ku y'a'ixë'ëy Elías jëyëjp myëdsët?

¹¹ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Tëy'ajt jëdu'un ku Elías jëyëjp myina'añ jëdu'un këxy ti jaty yag'oyë'ëwa'añ.
¹² Perë ëëch mijts nnëmaapy, tëëjë jëya'ay jya'oy nebyë Elíasën, a kap ajxy je'e y'ëxkajpy, oy ñë'ënejpyë ajxy je'e të tyuñ nebyë jyoot ajxy chojkyën; janë jëdu'unëch ëëchpë, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, tsaachpëgaambëch ma ja ya'ayë kyë'ë jooty ajxyën.

¹³ Ku ja abëjpedëjk ajxy jëdu'un myëdooy, wyinjwëëy ajxy je'e du'un ku Jesús ja Juan Mëyajnebejpë ënajty të myëdya'aky.

Yaa Jesús ja ëxkujk ëna'k mëjku'u ba'am mëtpë yajpa'amnáxy

¹⁴ Ku ajxy kyëdaaky ma ja majyëya'ay ajxy ënajtyën, tu'ugë ya'adyëjk ja Jesús wyingumedsëëy, ooy wyinjijkëda'aky, nëm ñëmaay:

¹⁵ —Mëj Windsén, ëchë nya'ay uunk najts'ëyowëëyëk, poj pa'ambëjkëp ëdaa, oy oyë ñë'ëgëtsaachpëky; ix may ook kyuga'awë'ëy jëën jooty o nëë jooty. ¹⁶ Tëëjëch njama'oy ma m'abëjpedëjk ajxyën, perë kap ajxy të yajpa'amnáxy.

¹⁷ Mënitë Jesús y'adsooy:

—¡Mijts jëya'ay ka'a në'ëgë mmëbëjpë a mët ajxy m'axëkjëya'ayë! ¿Ëxtë mënaajëch mijts ajxy njakmëd'idët? ¿Ëxtë mënaajëch mijts ajxy njakmëmee'xtúgët? ¡Yajmín ajxy yam!

¹⁸ Mënitë Jesús ja mëjku'u y'ojoy, a janch pëdsëëm je'e ma ja ëxkujk ëna'kën, a te'emmyënítyë je'e jyanchpa'amnajxy.

¹⁹ Mënit ja abëjpedëjkë Jesús ajxy myëtmëdyaaky awiinktuum, nëm ajxy myëyajtëëy:

—¿Tii ëjts yë'ë du'un të nga'ayajpëdsëmy?

²⁰ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Je'e gyëxpë ku mjwë'ëñty ajxy jante'emwyeëñtyë; ix te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ku jwë'ëñty ajxy axyëp oy jyëdu'uñtyë'ajtyë mmëëdë nebyë mostaza pajkën, ka mnëmaay ëda në'ëdún në'ëgópky ajxy: “Jwa'ats jim, nëkx wiinktuum”, ka xymyamëdya'akmyëbëjky yë'ë në'ëdún në'ëgópky ajxy; a mdúnëp ajxy je'e mëdyiijë jëya'ay ni mënaa oy kya'atunaampy. ²¹ [Perë ëda du'umbë mëjku'u, jagooyë ëda pyëdsëmy ku ajxy y'ayuu'áty a ku ajxy kyojxtëna'ay.]

Yaa Jesús ja y'o'ogyëëbë myëmetsk ookpë ñëgapxy

²² Jimnë ajxy ënajty Galilea naax jooty yajpaady, nëmë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy ñëmaay:

—Ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, xyajkë'ëdëgë'ëwaambëch ajxy ma yabë nax wiimbë kyë'ë jooty ajxyën, ²³ a xyag'o'ogaambëch ajxy, perë kudëgëk xëjëch njujkpyëga'añ.

Ku ajxy jëdu'un myëdooy, jante'emjyotmabyëjk ajxy.

Ma ja tsajtëjk në'ëjuudyu'ut myinë'ëyën

²⁴ Ku ajxy myejch Capernaúm, mënitë Pedro wyingumedsëëyë ja ajxy ënajty

tsajtëjk yajně'ëjuudyuutpë, a nëm ajxy ñëmaay:

—¿Nej kaj mijtsë myajně'ixëëbyë chajtëjk në'ëjuudyu'udyë?

²⁵ Mënitë Pedro y'adsooy:

—Ñë'ëjuudyuutyp.

Ku Pedro tyëjtëgëëy, mënitë Jesús ja Pedro jëyëjp myëgapxy, nëm ñëmaay:

—¿Waamp mich mmëna'añ Simón? Ja ajxy rey'ajpë yabë nax wiin, ¿pën ajxy je'e yakjuupy yajmo'ompy, ja y'amdso ku'uk ajxy, tégë ja wiink jëya'ay jak kumedse'ëbë ajxyë?

²⁶ Nëmë Pedro y'adsooy:

Ja wiink jëya'ay jak kumedse'ëbë ajxy yakjuupy yajmo'ompy.

Nëmë Jesús myënaañ:

—Jëdu'un je'e, kap ja y'ap y'ok ajxy yakjuy yajmo'oñ. ²⁷ Përë jëdu'un ajxy nga'ayakjotma'tëm, ëda'ak mejpya'a, jiibyë mxu'uñty mbëda'agët, a ja jëyëjpë akx myajpëdsëmaambyë, ku myag'awë'ëgët, jiibyë wa'xyxyëdë'ëñ tu'uk mbaada'añ, myajpëdsëmëp je'e, mëdëyë jëdu'un nnëñ'ëjuudyu'udánëm, mët ëëch tyats miich, a je'ejëts nëkxy myakjuy.

18

¿Pën je'e ja mëj'ajpë?

¹ A mënit jwëëpy jëdu'umbë, mejts ja abëjpedëjk ajxy ma Jesúsën, nëm ajxy myëyajtëëy:

—¿Pën je'e ja mëj'ajpë ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën?

² Mënitë Jesús ja pi'ig'ëna'k tu'uk myëj'yaaxy, pyëdaaky jim kujk ma ajxy ënajty je'ejën, ³ nëm myënaañ:

—Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, pë kap ajxy mdëgach, pë kap ajxy nebyë pi'ig'ëna'kën m'awi'imbíty, kap ajxy mdëgë'ëwët ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën. ⁴ A paadyëts, pën nëchuukpëdaakëp nepy ëda pi'ig'ëna'kën, je'ejëts je'e ja mëj'ajpë ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën. ⁵ A ku pënë pi'ig'ëna'k jëdu'un kyu'ubëgët ëëch këxpë nepy ëdaajën, jëdu'un mëwiin je'e du'un nébyëch ëch xykyu'ubëjpën.

Ja tsë'ty ku ajxy kyuga'awë'ëy pojpe këdyeey jooty

⁶ 'Ku pën yë'ë mutsk jatypë ajxy ñë'ëyajkëdyeeyët yë'ë ajxy xymyëbëjpech, maas oy nëgë ijty ma je'e gyëxpën ku ja amëj molinë tsaayaj'yo'xodsë'ëwëëjët a jëdu'un yajkinëëjët këëk mejy jooty. ⁷ ¡Oy oyë jëya'ay yabë nax wiimbë ajxy chaachpëga'añ, je'e gyëxpë ku jyante'em'yajkëdyeey! Në'ëgë a'ixëëpy ku je'e kyë'ëxë'ëgët tii yajkëdye'epy, perë ¡oy oyë ja ya'ay mëyajkëdye'ëbyë chaachpëga'añ!

⁸ 'A paadyëts, pë yë'ë mgë'ë o yë'ë mdeky xyajkëdye'epy, amdso ëxpux yë'ë a

jëdu'unts jëgem ëxjwip; ix maas oy ku mdëgë'ëwët ma ja ju'uky'ajt këjxta'axyëëbën adu'uk teky o adu'uk kë'ë, xyëëbë mgë'ë o mdeky ënajty metstk mjanë'ëmëëdë a xypyëda'agëdë Dios ma ja jëën ni mënaa kya'api'ichën. ⁹ A pë yë'ë mwiin xyajkëdye'epy, yajpëdsëm yë'ë a jëdu'unts jëgem ëxka'ats; ix maas oy ku mdëgë'ëwët ma ja ju'uky'ajt këjxta'axyëëbën adu'uk wiin, xyëëbë mwiin ënajty jyanë'ëmëtskë a xypyëda'agëdë Dios mëjku'aam jëën jooty.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja meek të tyëgöyëbë

¹⁰ 'Uk'ix ajxy, ka'a yë'ë mutsk jatypë ajxy ni tu'uktë mxë'ë'ëk'áty, ix cham ajxy nnëma'ay, jim tsajpootypë y'ángeles yë'ë ajxy omyënaajë në'ëgëwin'ee'péty ja nDeety tsajpootypëchë wyiin jyëjp. ¹¹ Ix ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, paadyëch të nmiñ kújëch nyajné'ëwa'adsët ja ijty tégoy'ijpë.

¹² '¿Waamp mijts mmëna'añ? Ku jëya'ayë meek ënajty mëgo'x myëëdë a ku tu'uk tyëgöyët, ¿nej kap ëda'a je'e në'ëgë'egëdë ja mëdaxk ii'xë kumajmócx mëdaaxpë, a në'ëxët tun gëxp jëdu'un nëkxy y'ëxta'ay ja ënajty të tyëgöyëbë? ¹³ A ku pyaadët, te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, wyinxonda'agaampy je'e maas ënaxyë kejee ma ja nëmëdaxk ii'xë kumajmócx mëdaaxpë ënajty të kya'atëgöyëbë.

¹⁴ Te'emjyëdu'unëts ja mDeety tsajpootypë ajxypë, kap jëdu'un choky ku tu'uk tyëgöyët ma ëda mutsk jatypë ajxyën.

Nepy ja nhermanë nmëmee'xëmët

¹⁵ A paadyëts, ku ja mhermanë xymyëgëdyeeyët, mnënë'ëxëp, jëdu'un mwingumëgapxë'ëwët ku ajxy ënajty m'anëmetsyë; ku xymyamëdówët, tëë ja mhermanë ënajty jëdu'un mgu'u'ëyë'ëky. ¹⁶ Perë pë kap jëdu'un xymyamëdoy, mmëtnë'ëxëp tu' jëya'ay o mejts jëya'ay, ix mëdu'uñtyë ajxy mmëdya'aga'añ, jëdu'un ja nëmetspë o nëdëgëëkpë testigo ajxy myëdówët. ¹⁷ A pë ni je'e ajxy kya'amamëdóy, myajmëtmëdya'agëp ja mëbëjpedëjk ajxyën; a pë kap ja mëbëjpedëjk ajxy myamëdoy, nebyë në'ëpën jëya'ay ka'a mëbëjpen ajxy mjwëëñët o nebyë yajnë'ëjuudyuutpën.

¹⁸ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ti jaty mijts jëdu'un mgapx'adujpy ëda yabë nax wiin, jëdu'unë Dios je'e kyapx'adugaambë jim tsajpootyp; A ti jaty mijts yaa mga'akapx'adujpy yabë nax wiin, jëdu'unë Dios je'e jim tsajpootyp kya'akapx'adugaambë.

¹⁹ Jëda'ook ajxy cham nnëma'ay, ku mijts ajxy nëmetsk kojkyapxy mnëbyëda'agëëjët yabë nax wiin a jëdu'un ajxy myuj'wa'anët ma Diosën, ja nDeety tsajpootypëch xymyo'owaamp ajxy je'e du'un. ²⁰ Ix ma ajxy nëmetsk nëdëgëëk tyu'ukmúkyën ëëch këxpë, jímëch ëch kujk nyajpaady ma je'e ajxyën.

²¹ Mënitë Pedro ja Jesús wyingumedsëy, nëm nëmaay:

—Mëj Windsën, kújëchë nhermanë xymyëgëdyeeyët, ¿naak'ookëch je'e nmëmee'xët, ëxtë juxtujk ookë?

²² Nëmë Jesús je'e nëmaay:

—Kaj nnëma'ay ku jyuxtujk'ookyë, äxtë tégëk ii'x majk ook jaty ja juxtujkpë.

Ja ya'ay nëmetspë ñuu'xy ajxy

²³ 'A paadyëts, ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'e nebyë rey tu'ugën ku ja myoonsë ñuu'xy ajxy ënajty yajkwendëyega'añ. ²⁴ Ku tyëgëëy yajkwendëyepë, mënit tu'uk yajnëmejtsë, mejts mëgo'x mil jumëjt kudúñ ënajty myënuu'xy'adyëë. ²⁵ Perë je'e gyëxpë ku ëda ya'ayë ñuu'xy ënajty oy kya'atëgatsa'añ, paadyë rey y'ane'emy ku tyoogëëjët mëdë tyo'oxyëjk tyadsë y'uunk ajxy, a mët mëdu'uñtyë ënajty këxyë wiinë myëëdë, jëdu'un ja ñuu'xy tyëgatsëëjët. ²⁶ Perë mënitë moonsë ja rey wyinjikkëdaaky, nëm myënuu'xtaaky: “Windsén, ëch ukmëmee'xtujkëk, a këxaamp nmëdëgatsa'añ.” ²⁷ A ja rey, myëëd'ajtë nëxuu'tskápxy je'e ma ja myoonsën, y'ëxmajts je'e a myëmee'xë ñuu'xy. ²⁸ Perë ku ja moonsë jim cho'oñ, ooyë myëmoonsë tu'uk pyaady, mëgo'x xëë gudúñ ënajty myënuu'xy'adyëë; a mënit myajch yo'tuum, yo'peempy ënajty, nëm ñëmaay: “Ëëch mëjuuyëk jach xymyënuu'xy'ajpë.” ²⁹ Mënit ja myëmoonsë wyinjikkëdaaky, a nëm jyamënuu'xtaaky: “Ëch ukmëmee'xtujkëk a këxaamp nmëdëgatsa'añ.” ³⁰ Perë kap ja moonsë jëdu'un ñë'ëgëmënaañ, ooy ja myëmoonsë pujxt tégooty yajtsumyëë äxtë ku ja ñuu'xy tyëgátsët. ³¹ Ku ja myëmoonsëdjëk ajxy jëdu'un y'ijxy tii ënajty jajtëp tuunëp, jante'emjyotmadyëgëëy ajxy a ooyë rey ajxy këjx y'awaanë nepy ënajty të jyadyëë të tyuñëëjën. ³² Mënitëdsë rey ja moonsë yajmëj'woowë, nëm ñëmaay: “Axëk moonsë, tëëjëch mich ja mnuu'xy jante'emmyáy nmëmee'xëm je'e gyëxpë kújëch të xymyënuu'xta'aky. ³³ ¿Nej kap ijty jëdu'un ñëgë'oyë ku ja nëxuu'tskápxy ka mmëëd'ajty ma yë'ë mmëmoonsën, jëdu'un nébyëch ëchë nëxuu'tskápxy të nmëëd'átyën ma miichën?” ³⁴ Mënitëts ja rey oy oyë jyante'emjyotma'ty, yajkë'ëdëgëëy ja pujxt tëjk kwendë'ajpë ajxy, jëdu'un chachtyunëëjët äxtë kyujúyët mëdu'uñtyë ñuu'xy ënajty.

³⁵ Te'emjyëdu'unëch ja nDeety tsajpootypë mijts ajxy xytyunaambë pë kabë mhermanëdjëk ajxy amuum du'joot mmëmee'xy.

19

Yaa Jesús yajnë'ixë'ëy ku ja ya'adyëjk ja tyo'oxyëjk kya'ëxmádsët

¹ Ku Jesús ëda du'un myëdyaakpëdëëy, tso'on jim Galilea naax jootyën, mënit ñëkxnë jim Judea naax jooty, jim Jordán mëj nëë awiimp. ² A jante'emmyáyë jëya'ay ënajty pyanëkxy, a yajpa'amnajxë ja pa'am bëjkëbë ajxy jim.

³ Mënitëdsë fariseos ja Jesús ajxy ñëmejch a jëdu'un ajxy wyinma'añty'íxët, nëm ajxy ñëmaay:

—¿Nej a'ixëëpy jëdu'unë ku ya'adyëjk ja tyo'oxyëjk oñë'ëtiigyëxpë y'ëxmádsëdë?

⁴ Mënitë Jesús y'adsooy:

—¿Nej kajnsë Kujaaybë ajxy myajmëdya'agyë mëna y'awijy tyëë'xta'agyën

ya'adyëjk mët to'oxyëjkë Dios je'e kyunuu'x? ⁵ A nëm mëet myënaañ: “Paadyëts ja ya'adyëjk ja tyeety ja tyaj ñë'ëge'egánë a jëdu'un ja tyo'oxyëjk myëttu'ukmugánë, a tu'uk ni'x tu'uk kopk ja nëmetspë ajxy nëkxy jyajnë.” ⁶ A paadyëts, kap ajxy jëdu'un nëmetskën, tu'uk ni'x tu'uk kopk ajxy je'e du'unën; a paadyëts, mëdyii ja Dios të yajtu'ukmúky, ni pën je'e kya'ayajnéwya'xëëjët.

⁷ Mënit ajxy myëyajtëëy:

—¿A tii ja Moisés jëdu'un ku ñë'ane'embë ku pënë tyo'oxyëjk y'ëxmádsët, weenë noky kyapxy myo'oy ja mëdyaakpë ku të y'ëxmach, a mënítëts je'e y'ëxmajtsnët?

⁸ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Je'e gyëxpë ku mjoot mjwël'ëñty ajxy jyante'emjyuuñë, paadyë Moisés ajxy jëdu'un xykyu'uduajtmooy; perë mëna y'awijy tyëë'xta'agyën kap jëdu'un cho'ondaaky. ⁹ A ëëch mijts nnëmaapy, pënë tyo'oxyëjk ëxmajtsp, pë kabë tyo'oxyëjk të y'amiigëtúñ, a jëdu'un ja wiink to'oxyëjk wyinkpëky, pëky axëk wëdijp ënajty je'e du'un, a pën ja ëxmach to'oxyëjk winkpëjp, janë pëky axëk wëdijp ënajty je'e du'umbë.

¹⁰ Mënit ja abëjpedëjk ja Jesús ajxy ñëmaay:

—Pë jëdu'undëm ja ya'adyëjk jyaty ma ja tyo'oxyëjkën, maas óydyëm jëdu'un ku pën kya'apégët.

¹¹ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Kap ëda du'umbë ajxy jëdu'un oy nëgëxyë wyinjwë'ëwa'añ, jagooyë pën jatyë Dios jëdu'un të myo'oy ku wyinjwë'ëwët. ¹² Ix jiijë ya'adyëjk ajxy mëdyiibë ajxy jëdu'un të ñë'ëgëmíñ ñë'ëgëka'ay ku ajxy kya'apëky, a janë jiijë ya'adyëjk ajxypë mëdyiibë ajxy yabë nax wiin të tyuunëbë ku ajxy kya'apégët, a nëje'e ajxy jëdu'un amdso joot chojpë jëdu'un ajxy maas oy tyúnët ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën. Pën ëda du'un oy winjwë'ëwaamp, ween wyinjwë'ëy.

Yaa Jesús ja pi'ig'ëna'k kyunuu'xy

¹³ Mënitë jëya'ay ja pi'ig'ëna'k ajxy nëje'e myëtnëkxy ma Jesúsën, jëdu'un ajxy kyë'ënëxajëëjët mët ajxy myëtkojxtëna'awëëjët; perë ja abëjpedëjk ajxy, y'oj ja pi'ig'ëna'k woomejtspë ajxy. ¹⁴ Mënitëdsë Jesús myënaañ:

—Weenëch yë'ë pi'ig'ëna'k ajxy xyñëmíñ, ka'a ajxy m'aduky, ix pën jëdu'un nej yë'ë ajxyën, je'edsë jye'e ajxy je'e ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën. ¹⁵ Ku Jesús ja pi'ig'ëna'k ajxy y'ukké'ënë'ëxajy, tso'on jimën.

Ja tsokwyajy ëna'k mëyëëbë

¹⁶ Nëgoojë tsokwyajy ëna'k tu'uk ñë'ëmejch ma Jesúsën, nëm ñëmaay:

—Oy Yajné'ixëëbyë, ¿ti óybëch ndúnëp jëdu'unëch ja ju'uky'ajt kējxta'axyëëbë nmëéd'ádët?

¹⁷ Nëmë Jesús y'adsooy:

—¿Tiijëch ku xymyëyajtëy ma ja oybë këxpën? Tu'ukyë je'e, ja ya'ay oybë, Dios je'e. Perë pë mdëgë'ëwaamp ma ja ju'uky'ajt kējxta'axyëëbën, kudyún ja ane'emt.

¹⁸ Mënit ja tsokwyajy ëna'k yajtëëy:

—¿Mëdyi ane'emt?

Nëmë Jesús y'adsooy:

—Ka'a mjëya'ayyag'o'oky, ka'a mbëky'axëk'wëdity, ka'a mmeech mboty, ka'a pën mnë'ëënë'ëy. ¹⁹ Mëj pëda'ak ja mdeety ja mdaj, tsok pa'ëyow ja mmëdu'uk jëya'ay nepy amdsoo mnëchogyëëjën.

²⁰ Nëm ja tsokwyajy ëna'k myënaañ:

—Mútsnëch yë'ë ndëgëëy kudyuumbë këxyë. ¿Tijjëch xykya'ajak'ijtëp?

²¹ Nëmë Jesús je'e nëmaay:

—Pë m'idaamp oy ween ka'xy amuky, nëkx këxy took ti jaty mmëët a jëdu'unë ëyoobë jëya'ay ajxy mo'ow, a jëdu'unts ja jante'emchobaatpë mmëëd'ada'añ tsajpootyp. Mënitëts mmínët, a jëdu'unëch xypyamiinët.

²² Ku ja tsokwyajy ëna'k ëda mëdya'aky jëdu'un myëdooy, jotmay'ajtëp je'e nëkxnë, ix jante'emmyáyë mëyëë'adyëëbë ënajty myëëdë.

²³ Mënitëdsë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy nëmaay:

—Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ma ja mëyëë jëya'agyëxpën jante'emchíp je'e ku tyëgë'ëwët ma ja tsajpootypë y'ane'emdaaktën. ²⁴ Cham ajxy jada'ook nnëma'ay, maas pakýë camello jipy tu'uk nãxë'ëwët xu'uñty jut jooty kejee ku mëyëë jëya'ay tu'uk tyëgë'ëwët ma ja Diosë y'ane'emdaaktën.

²⁵ Ku ja y'abëjpedëjk ajxy jëdu'un myëdooy, jyante'em'yakjwëëy ajxy jëdu'un, a nëm ajxy myënaañ:

—Nejsën yë'ë du'un. ¿Pën ëda'a jëdu'un në'ënë'ëwa'adsaambë?

²⁶ Wyin'ee'ppejtë Jesúsë y'abëjpedëjk ajxy, a nëm ajxy nëmaayë:

—Ma ja jëya'agyëxpën, ni mënaa jëdu'un kya'atúnët; perë ma ja Dios këxpën, oy jëdu'un tyuna'añ.

²⁷ Mënitë Pedro ja Jesús nëmaay:

—Tëë ëjts këxyë nnë'ëge'eky n'ëx'yo'oy, a tëë ëjts mich nbanëkxy. ¿Tii ëjts jëdu'un nbaadaampy?

²⁸ A nëmë Jesús myënaañ:

—Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ku këxyë jyeemdëgatsa'añ, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, kújëch ënajty n'ëña'ay machë nmëj jaanch oy ëñadyaaktën, a mijts ajxy ënajty të xypyamínëbëch, jim ajxy m'ëña'awa'añ ma ja majmétspë oy ëñadyaaktën, jëdu'un ajxy m'ane'ema'añ ma ja majmétspë israelpë kajptën. ²⁹ A pën jatyë jyëen dyëjk të në'ëge'eky të y'ëx'yo'oy, o pyuya'ay, o pyudo'oxy, o tyëety, o tyaj, o tyo'oxyëjk, o nëëx myajk, o nãax kyam, ëëch këxpë, mëgo'x jëdu'uñtyë je'e wyinkpëga'añ, a wyinduumbëgaampy ja ju'uky'ajt këjxta'axyëëbë.

³⁰ Perë nëm ay ja ajxy tyijy jëda'aty maas tsobaatpë, je'e ajxy ka'a jaty tsobaadaamp mënit xëë; a ja ajxy jëda'aty tyijy ka'a jaty tsobaatpë, je'e ajxy maas tsobaadaamp mënit xëë.

Ja tuumbädëjk ajxy ma tsaatyp kamën

¹ Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt te'emjyëdu'un je'e nebyë kunaax kugam tu'ugën, ku jopy tyu'ubëjky tuumbädëjk ëxtaabyë jëdu'un ajxy tyúnët ma ja chaatyp kamën.

² A ku ja tuumbädëjk ajxy myëtkojkyapxy'ajty ku ajxy tu' xëë gudún jaty myëjuya'añëë, kyejx ja tuumbädëjk ajxy tuumbë ma ja chaatyp kamën.

³ Ja myëdaaxtjypë hora petyxyëë ëda'a ënajty ku ja kudsaatyp kam tyu'ubëjkumbë tuumbädëjk ëxtaabyë, a jimë wiinkpë y'ijxy alëplaaz nëwë'ëxyënajxp ajxy ënajty,

⁴ a nëm ajxy ñëmaayë: “Nëkx mijts ajxy kuduumbë machë ndsaatyp kamën, a nmëjuyaampy ajxy mëdëyë.” A janch nëkx ja ya'ay ajxy.

⁵ Myëmajmétspë hora kujxyjë'ëwaamp ënajty je'ejën ku ja kudsaatyp kam y'oogyumbë tuumbädëjk ëxtaabyë, janë jëdu'un myëdëgëëkpë hora mënakxyëë y'oobyë. ⁶ A myamëgooxpë hora mëj mënakxyëë ëda'a ënajty je'e ku tyu'ubëjkumbë, jimë wiinkpë ajxy pyaaty nëwë'ëxyënajxp ajxy ënajty, a nëm ajxy ñëmaayë: “¿Tii mijts yaa tu' xëë ku mnë'ëwë'ëxyënáxy?” ⁷ Nëm ajxy y'adsooy: “Kap ëjts pën të xytyuunkmo'oy”. Mënit ajxy ñëmaayë: “Nëkx mijts ajxy kuduumbë machë ndsaatyp kamën. ⁸ Ku kyoodsëëy, mënitë kudsaatyp kam ja myoonsë windsën ñëmaay: “Mëj'ya'ax yë'ë moonsë ajxy, jëdu'unts ajxy mëjuy yë'ë ajxy të kyudúnëbë, ja ajxy ëx'aam të jyaktëgë'ëyëp ajxy mmëjuuchoon, a ja ajxy jëyëjp të tyëgë'ëyëp ajxy mjakmëjuumyáyëp.”

⁹ Ja ajxy ënajty të myéchëbë myamëgooxpë hora mëj mënakxyëë tuumbë najx ajxy je'e yajmëjuubyë, a këwinduum ja myëju'uñty ajxy je'e wyinkpëjky tu' xëë gudún jaty.

¹⁰ Ku ajxy je'e ñajxy yajmëjuubyë ja ajxy ënajty jëyëjp të tyëgë'ëyëbë, nëm ajxy je'e tyajy myaay kuk tyijy ajxy ënajty yuj'wa'aky myëjuya'añëë; perë këwinduum ja myëju'uñty ajxy je'e wyinkpëjpë tu' xëë gudún jaty.

¹¹ A ku myëju'uñty ajxy winkpëjky, mënit ajxy tyëgëëy mu'ubyë nii'tspë ma ja kudsaatyp kamën,

¹² nëm ajxy myënaañ: “Yë'ë ëna'k ëx'aam të jyakméchëbë tuumbë, tu' hora ëna'k yë'ë të ñë'ëtún, a te'emjyëdu'un mich yë'ë të mnë'emëjuubyë nepy ëjtsën, tëë ëjtsë tuunk tu' xëë nmeë'xtúky mëdë anbë oy oy.”

¹³ Mënit ja windsën tu' jëya'ay ñëmaay ja ënajty të tyúnëbë: “Mëgu'uk'ajpë, kábëch mich cham n'ëyow'ixy; ¿nej kajsën tu' xëë gudún të ngojkyapxytyuunëm?

¹⁴ Mats yë'ë mmëju'uñty a nëkxnëts. Pë ëëch ëda ëx'aam të myéchëbë jëdu'un nnë'ëgëmo'owaampy nej mich të nmo'oyën, ¹⁵ ¿nej kábëchë ku'uduajt nmëëdë kújëch ndúnët nébyëchë njoot chokyën mëdyijëch je'e nje'e? ¿Tëgë adsojk winma'añty mich mmëëdë je'e gyëxpë kújëch ëch n'ojyëya'ayë?” ¹⁶ A paadyëts, ja

ajxy tyijy jëda''aty tsobaatpë, je'e ajxy ka'a jaty tsobaadaamp mënit xëë; a ja ajxy tyijy jëda''aty ka'a jaty tsobaatpë, je'e ajxy maas tsobaadaamp mënit xëë.

Yaa Jesúsë y'o'ogyëëbë jada'ook ñëgapxy

¹⁷ Jimë Jesús ënajty wyimbetyñë Jerusalén, jim tu'aam nëkxpë y'abëjpedëjk nëmajmétspë ajxy awiinktuum myëj'wooy, nëm ajxy ñëmaayë:

¹⁸ —Nepy ajxy m'ixyën, cham ajxy nnëkxëm Jerusalén, a ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, xyajkë'ëdëgë'ëwaambëch ajxy ma ja teety windsén ajxyën mët ma ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxyën, a xyajkumëdowaambëch ajxy o'oky'aam;

¹⁹ xyajkë'ëdëgë'ëwaambëch ajxy ma ja ka'a judíospë ajxyën, jëdu'unëch ajxy xyñëxi'ik xyñëya'axa'añ, xywyob'o'ogaambëch ajxy, xymyëjpa'abedaambëch ajxy cruz këxp; perë kudëgëk xëjëch njujukpyëga'añ.

Ja Santiago mëdë Juan tyaj ajxy jyayuj'waanëbë

²⁰ Mënitë Jacobo mëdë Juan ja tyaj ajxy myëtmejtsë ma Jesúsën, ja Zebedeo y'uunk ajxy, wyinjikkëdaak ja to'oxyëjkë Jesús, jëdu'unë may'ajt myëyuj'wa'anët.

²¹ Nëmë Jesús ja to'oxyëjk myëyajtëëy:

—¿Tii du'un mdsøjpy?

Nëm ja to'oxyëjk y'adsooy:

—Uk'ane'em jëdu'un kújëch ëda n'uunk metspë ajxy y'ëña'awët ma michë m'ane'emdaaktën, tu'uk ma michë m'a'ooy'aampyën a tu'uk ma michë m'anajty'aampyën.

²² Mënitë Jesús y'adsooy:

—Kap mijts jëdu'un mnëjwë'ëy tii ajxy jëdu'un myuj'waampy. ¿Nej oy mijts ëda'a mdsaaachpëgaambë nébyëch ëch ndsaachpëga'añën?

Nëm ajxy y'adsooy:

—Oy ëjts jëdu'un nduna'añ.

²³ Nëmë Jesús myënaañ:

—Janch tëy'ajt jëdu'un ku mijts ajxy mdsaaachpëgaambë nébyëch ëch ndsaachpëga'añën jëdu'un mëwiin nebyë ta'ambë ti'typë ajxy m'u'uga'añën; perë kújëch mijts nyag'ëña'awët n'a'ooy'aambyëch a mët n'anajty'aambyëch májëchë n'ane'emdaaktën, ka'a y'ëëchë je'e xypyaatp kuch je'e nyégët, ix je'e jye'e ajxy je'e pën játyëch ja nDeety je'e të y'a'ixëdyaaakë.

²⁴ Ku ja nëmajkpë ajxy ëda du'un myëdooy, myëjotma't ja tu' ke'expë ajxy.

²⁵ Mënitë Jesús ja y'abëjpedëjk ajxy myëj'yaaxy, a nëm ajxy ñëmaayë:

—Nepy ajxy mnëjwë'ëyën, ja ajxy kuduunk kugapxy'ajpë, jye'enëbëjpyë ku'uk ajxyën, a ja ajxy mëj ku'uduajt mëëtpë mëkë kyu'uduajt ajxy ñë'emanyag'ítý. ²⁶ Perë ma mijts ajxyën, kap ajxy jëdu'un mjëya'ay'ádët, maas nëgë oy jëdu'un, pën je'e mëj'adaamp ma mijts ajxyën, je'ejëts ajxy xymyëdunaamp. ²⁷ A pën jëdu'un tsojpa ku jyëyëp'ádët ma mijts ajxyën, nebyë moonsë kudoogë'ëybën je'e tyuna'añ ma mijtsën. ²⁸ Pa'ijxëgëch ajxy, ëëch ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, kábëch të nmiñ

të nmech kújëchë jëya'ay ajxy xymyëdúnët, paadyëch të nmiñ të nmech kújëchë jëya'ay ajxy nmëdúnët a mët kújëchë nju'uky'ajt nyégët jëdu'un ajxy may y'awa'atspëdsëmët.

Yaa Jesús ja wiints metšk yag'ijxë'ëky

²⁹ Ku ajxy cho'oñ Jericó, jante'emmyáyë jëya'ayë Jesús ënajty pyanëkxy. ³⁰ Jimë wiints ajxy ënajty metškë y'ëña'ay tu'aam. Nëgo ajxy myëdooy ku Jesús ënajty ñaxy, nëm ajxy yaaxy:

—iMëj Windsén, David ja y'ap y'ok, ëjts nëxuu'tsëk!

³¹ Y'ojpyë ku'uk ja wiints ajxy ënajty ku ajxy y'amónët; perë maas të'ëngajnë ajxy ënajty ya'axy:

—iMëj Windsén, David ja y'ap y'ok, ëjts nëxuu'tsëk!

³² Mënitë Jesús tyënaaxyëjpy, myëj'yaaxy ja wiints ajxy, nëm ajxy myëyajtëyë:

—¿Tii ajxy mdsøjpy kújëch ndúnët ma mijtsën?

³³ Nëm ajxy y'adsooy:

—Mëj Windsén, ween ëjts n'ijxë'ëky.

³⁴ Ñajts'ëyowëyë Jesús ja wiints ajxy, mënitë wyiin ajxy ñë'ëdoonëxë, a te'emmyëñityë ajxy y'ijxë'ky, pyanëkxë Jesús ajxyën.

21

Yaa Jesús kyajpttëgëy Jerusalén ku të kyu'u'ëyëky

¹ Ku ajxy ënajty të myejtsnë Jerusalén mëwingón, jim ma ja Betfagé kajptën, jim mëdëyë ma ja Olivos tunën, mënitë Jesúsë y'abëjpedëjk metšyë kyejxy, ² a nëm ajxy ñëmaayë:

—Nëkx ajxy ma yë'ë kajpt mëj'ee'ppetytyuumbën, a jimë burrë taj ajxy tu'uk mbaada'añ kuxoch mëdë ëxkujk burrë tu'uk. Mmëgejë'ëwëp ajxy, jëdu'unëch ajxy xywyitsmiinët. ³ A ku ajxy pën waamp xyñëma'awët, nëm ajxy m'adsówët: “Ja Mëj Windsén jëdu'un yajmaajyajp, a mënit yaj'wi'imbidaangumbë.”

⁴ Paady ëda du'un këjx jyadyëë tyuñëë jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë myënaañën:

⁵ “Nëma'awë jerusalenkpë jëya'ay ajxy:

“Chaa ja mRey ajxy xyñëmíñ, mee'xyxeemy,

burrë në'ëgëxp y'ëña'ay,

ëxkujk burrë në'ëgëxp,

animal tsëmchëembë y'uunk.”

⁶ Mënit ja abëjpedëjk ajxy ñëkxy, jyanchtuun ajxy jëdu'un nebyë Jesús y'ane'emyën; ⁷ wyitsmejtsë burrë taj ajxy mëdë ëxkujk burrë, yakjëbe'enëyë wyit ajxy, a mënitë Jesús je'e yajpejty. ⁸ A ja majyëya'ay ajxy, oy oyë ënajty ñë'ëgëmáyë, jimë wyit ajxy ënajty ñajts'ye'ebëëbyë tu'u jooty; a nëje'ejë ujts aa'x

ajxy ənajty të tyëjy, jëdu'un ajxy ənajty pyëda'aky tu'u jooty. ⁹ A ja jëya'ay ajxy ənajty nëkxpë jëyëjp mët ëx'aam, pya'yaaxyp pya'jojpy ajxy ənajty, nëm ajxy ənajty myëna'añ:

—¡Mëj jaanch ja David ja y'ap y'ok! ¡Kunuu'xytyuum yë'ë ya'ay miimbë mejtspë ja Mëj Windsén gëxpë! ¡Mëj jaanch je'e ja Maas Këxp Ijpë!

¹⁰ Ku Jesús kyajpttëgëy Jerusalén, këjxë jëya'ay tyëgë'ëy aam'ajpë, nëm ajxy ənajty myëna'añ:

¿Pën yë'ë ya'ay jëdu'un?

¹¹ A nëm ja majyëya'ay ajxy ənajty y'adsoy:

—Jesús ëdaa, ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë, Nazaret chooñ jim Galilea naax jooty.

Yaa Jesús tsajtëjk yaj'wa'ach jim Jerusalén

¹² Ku Jesús tyëgëy ma Dios tsajtëjkën, këjx je'e y'ëxpëboobyëdsëmy nëgëxyë mëdu'uñtyë ajxy ənajty jipy jyuy dyooky ma tsajtëjkën, mëdë xëdë'ëngyuwijtspëdëjkë myeexë ajxy jywij'wi'imbijtëxë, tyadsë paloma too'pëdëjkë y'ëñaabyejt ajxypë; ¹³ a nëm ajxy ñëmaayë:

—Jëdu'un Kyujaayë: “Ja ndëjkëch, kojxtënaadyaakt je'e xyë'ata'añ;” perë mijtsëts, mee'tspë jut mijts yë'ë mwaanë.

¹⁴ Jimnë Jesús ənajty ma tsajtëjkën, mënitë wiintspë mëdë tekmya'atpë ajxy wyingumedsëy, a yajpa'amnajx je'e. ¹⁵ Perë ja teety windsén ajxy mëdë ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy, jante'emjyotma't ajxy ku Jesús ajxy y'ijxy ku ja oyakjwëëñë jatypë ənajty tyuñ, mët ku ja pi'ig'ëna'k ajxy ənajty pya'ya'axy pya'jóky ma tsajtëjkën ku ajxy ənajty myëna'añ: “¡Mëj jaanch ja rey David y'Ap y'Ok!” ¹⁶ A nëm ja ya'ay ja Jesús ajxy ñëmaay:

—¿Mmëdoopy jëdu'unë waamp yë'ë pi'ig'ëna'k ajxy jëdu'un myëna'añ?

Nëmë Jesús y'adsooy:

—Nmëdoobyëch. ¿Nej kajnë ajxy jëdu'un myajmëdya'akñë ma du'un myëna'añën:

“Tëë ja ëy ya'axy oybë mbëda'aky,
ma ja pi'ig'ëna'k mëdë lee'kë y'aaw ajxyën”?

¹⁷ Mënitë Jesús ja ya'ay ajxy ñë'ëgeeknë, tso'on jim Jerusalengën, nëkx je'e Betania, a jim je'e chunajxy.

Yaa Jesús ja higuera kyapxpoty

¹⁸ Jopñë ənajty je'e ku Jesús wyi'imbijkumbë Jerusalén, yë'oo'pëjkë je'e. ¹⁹ Jimë higuera tu'uk y'ijxy tu'aam mëwingón, mënitë ñëkxy ma je'ejën, perë ku tyëëm kya'apaatë, jagooyë ənajty agë aay, nëm ja higuera ñëmaay:

—¡Ni mënaa mga'atëëmbejtëgajtsnët!

A te'emmyënytyë higuera jyanchtëëch. ²⁰ Ku ja y'abëjpedëjk ëda ajxy jëdu'un y'ijxy, mënitë ajxy jyante'em'yakjwëëy a nëm ajxy myëyajtëy:

—¿Nepy yë'ë higuera jëdu'un pakyë ku tyëëch?

²¹ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ku jwë'ënty ajxy mmëed'ádët a ku ajxy mga'ajod'ametskë'ëwët, ka'a ñë''ëdaayë'ajtyë ajxy jëdu'un mdúnëp nébyëch ëda higuera të nduñën, ëxtë ku yë'ë në'édún në'égópk ajxy mnëma'awët: “Jwa'ats jim, nëkx mejy jooty ka'aw”, janch jadëëjëp jëdu'un. ²² A ti jaty ajxy myuj'waampy ku ajxy ënajty mgojxtëna'ay, ku ajxy mmëbégët, mwinkpégëp ajxy jëdu'un.

Ja Jesúsë kyu'udujt

²³ Ku Jesús myejch ma tsajtëjkën, jimnë ënajty yajnë'ixë'ëy ku ja ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy myejch mëdë teety windsën ajxy tyadsë kopk'ajpë kajpt jootypë ajxy, a nëmë Jesús ajxy myëyajtëëy:

—¿Ti ku'udujt mich jëdu'un mmëët ku du'un të mjatke'ëy? ¿Pën ëda ku'udujt jëdu'un të xymyo'oy?

²⁴ Mënitë Jesús y'adsooy:

—Chámëch mijts tu'uk nmëyajtëwaambë, a kújëch ajxy ëyaa xy'adsoowi'imbiytët, janë n'awaanëp mijts ëyaabë pënë kyu'udujt'aamëch ëda du'un nduñ. ²⁵ Ku Juan myëyajnëbejty, ¿maa ja ku'udujt cho'oñ, tsajpootyp, tégë yabë nax wiinë?

Mënit ajxy tyëgëëy mëdya'aky yajkapxyëëbyë amíñ axyëpy, nëm ajxy myënaañ:

—Ku ajxy nmënaanëm ku chajpootypë, nëm ajxy xyñëma'awánëm: ¿A tii ajxy je'e ku mga'amamëbëjpe? ²⁶ A ku ajxy nmënaanëm yabë nax wiin, ndsë'ëgëëyëm yë'ë ku'uk ajxy; ix nëgëxyë ajxy jëdu'un myëbëky ku Juan ënajty je'e Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë.

²⁷ Mënit ja ya'ayë Jesús ajxy y'adsooy:

—Kap ëjts nnëjwë'ëy.

Janë nëmë Jesús y'adsoobë:

—Janë ni ëëch mijts nga''awanánëbë ti ku'udujtëch nmëët kújëch ëda du'un nduñ.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja uunk metspë

²⁸ Nëmë Jesús yajtëëy:

—¿Nepy ajxy jëdu'un m'ixy nepy ajxy cham nyajmëtmëdya'aga'añën? Tu'ugë jëya'ay ënajty, metskë y'uunk. Mënitë y'uunk jëyëb'ajtpë wyingumedsëëy, nëm ñëmaay: “Uunk, nëkx jim jëda'a uktún machë ndsaatyp kamën.” ²⁹ Nëm ja jëyëb'ajtpë y'adsooy: “Kábëch nnëkxa'añ.” Perë mënitë jyoot wyinma'añty ñë'ëyajmejch, a nëkx jada'ookëgumbë. ³⁰ Mënitë y'uunk jak tu'ukpë wyingumedsëëy, janë jëdu'un je'e ñëmaabyë. A nëm ja y'uunk y'adsooy: “Jë'ooy, nëkxpëch cham.” Perë kap je'e ñë'ënékxy. ³¹ Ma ja ya'ay y'uunk metspën, ¿mëdyi uunk je'e du'un tuun nebyë tyëedyë jyoot chokyën?

Nëm ja ya'ay ajxy y'adsooy:

—Ja jëyb'ajtpë.

Mënitëdsë Jesús myënaañ:

—Te'emtyëy'ajtëch mijts nnëma'ay, ja yajnë'ëjuudyuutpëdëjk mëdë ku'indo'oxyëjk ajxy, nëgëtëgë'ëwaamp ajxy je'e ma ja Diosë y'ane'emdaaktën kejee mijts. ³² Ix tëëjë Juan Mëyajnëbejpë y'oy jëdu'un ajxy xyjyayajnë'ixëëy ku ajxy mju'uky'ádët nebyë Dios chokyën, a kap ajxy je'e mmamëbëjky; perë ja yajnë'ëjuudyuutpëdëjk mëdë ku'indo'oxyëjk ajxy nëgëmamëbëjk ajxy je'e; perë mijts, ooy ëda ajxy jëdu'un mja'ijxy, kap ajxy mjoot'wi'imbijty ni mga'amamëbëjky ajxy.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja kam jootypë tuumbëdëjk ka'awëndëybë ajxyën

³³ Ukjakmëdow ëda yajmëbaady'aambë ajxy. Jii jëya'ay ënajty tu'uk kunaax kugam, pyëdaakë tsaatyp kam, jyu'uguraajëëy, nëdajëëyë tsaatypnëë xee'xë'ëñty tsaatyp kam ajxy yag'ajudyujky, a mënit nëkxy jëgem. ³⁴ A ku ja tsaatypyúk y'abaaty, mënitë kudsaatyp kam ja myoonsë ajxy kyejxy ma ja kam jootypë tuumbëdëjk ajxyën, jëdu'un yajkë'ëdëgë'ëwëëjët mëdu'uñtyë kudsaatyp kam ënajty pyaada'añëë ja ajxy ënajty të yajpëdë'ëgyëbë. ³⁵ Perë ja kam jootypë tuumbëdëjk ajxy, myajts ja moonsë ajxy, nëje'e ajxy wyob'oo'ky, nëje'e ajxy yag'oo'ky a nëje'e ajxy kya'ats'oo'ky. ³⁶ Mënit ja kudsaatyp kam ja myoonsë wiink jatypë jyakkejxkumbë maas may kejee ja jëyb'ajtpë, perë ja kam jootypë tuumbëdëjk ajxy, janë te'emjyëdu'un ëda moonsë ajxy tyuungumbë.

³⁷ 'Ku ajxy ënajty të y'ukkëxykëxyëë, mënitë y'uunk oy kyejxnë, ix nëm ënajty myëna'añ: "N'uungëch mëbëky ajxy xywyingu'udsëgë'ëwánëp." ³⁸ Perë ku ja kam jootypë tuumbëdëjk ja uunk ajxy y'ijxy, nëm ajxy nëñëmaayë amíñ axyëpy: "Ëda ya'ay ja nëdeety winduumbëgaamp. Tsëk ajxy yag'oo'këm, a jëdu'unë nëdeety ajxy nmamë'ëmëëyëm." ³⁹ A mënit ajxy jyanchmajch, pyëdaak ajxy tsaatyp kam ajëëxk, yag'oo'k ajxy. ⁴⁰ A paadyëts, ku ja kudsaatyp kam myédsët, ¿nepy ja kam jootypë tuumbëdëjk ëda'a ajxy tyuna'añëë?

⁴¹ Nëm ja ya'ay ajxy y'adsooy:

—Kap ajxy nëxuudsa'añëë, yag'oo'tëgatsánëp ja ka'awëndëý jëya'ay ajxy, a jëdu'un ja wiink kam jootypë tuumbëdëjk ja tsaatyp kam yag'ajudyuga'añ mëdyiibë je'e oy kwendëyejp ja të tyúñëbë.

⁴² "Nëmë Jesús ja ya'ay ajxy nëmaay:

—¿Nej kajné ja Kujaaybë ajxy myajmëdya'akñë ku du'un myëna'añ:

“Ja tsaat mëdyiibë tëjmuu'tspëdëjk ajxy kya'aku'ubëjk,

ëda tsaat je'e cham nëgë kopk'ajnép.

Ja Mëj Windsén ëda du'un të tyuñ,

a jante'emy'oyakjwëëñë ëda ajxy jëdu'un n'ijxëm”?

⁴³ A paadyëts ajxy nnëma'ay, xypyëgánëp mijtsë Diosë y'ane'emdaakt ajxy, a

jëdu'unë jëya'ay ajxy myo'owa'añëë mëdyiibë ajxy je'e ju'uky'ajp nej y'a'ixë'ëyën.
⁴⁴ Ku pën jëdu'un kya'awët ma ëda tsaa në'ëgëxpën, kékëp je'e y'awonë'ëy; a ku pën ëda tsaa në'ëga'abedëejët, jo'ots jo'ots je'e jyádët.

⁴⁵ Ku ja teety windsén mët ja fariseos ja yajmëbaady'aambë ajxy jëdu'un myëdooy, wyinjwëy ajxy jëdu'un ku Jesús ja ya'ay ajxy ënajty të yajmëbaady nebyë tuumbëdjëk ka'awëndéybën. ⁴⁶ Mënitëdsë Jesús ajxy jyamadsán, perë ja ku'uk ajxy ënajty chë'ëgëëpy, ix Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë ku'uk ja Jesús ënajty tyijy.

22

Yaa Jesús yajmëbaady ma ja pëk u'uk jyadyëejën

¹ Jada'ookë Jesús tyëgëgyumbë mëdyaakpë yajmëbaady'aam, nëm ajxy nëmaayë:

² —Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt, te'emjyëdu'un je'e nebyë rey tu'ugën ku xëë dsuu yakjajtë ku y'uunk yajpëjky. ³ A mënitë myoonsë ajxy kyejxy jëdu'un ja woybë wichpë yajmëj'ya'axëejët, perë ja woybë wichpë ajxy kap ajxy chojky ku ajxy nëkxët. ⁴ Jëda'ook ja myoonsë ajxy wiinkpë jyakejxkumbë, nëm ajxy nëmaayë: “Jëdu'unë woybë wichpë ajxy mnëma'awët kuchë kay u'uky të n'a'ixëdya'aky, kuchë nwaj médëchë n'animal ni'x jatypë të nyag'o'oky, a në'ix a'ixë'ë je'e cham këxyën; ween ajxy myiñ machë pëk u'uk nyakjadyëejën.” ⁵ Perë ja woybë wichpë ajxy kap ajxy jëdu'un myëjpëdaaky, tu' jëya'ay nëkxy kyam jooty, a tu' jëya'ay ma jyuyën tyoogyën, ⁶ a nëje'e ajxypë, myajts ja moonsë ajxy, chachtyuun ajxy, jëdu'un ajxy yag'oo'ky. ⁷ Ku ja rey ëda du'un myëdooy, jotma't je'e, kyejxë syoldado ajxy may, ooy ja mëyag'oo'pë ajxy yag'o'ogyëë, a no'këxë kyajpt ajxy. ⁸ Mënitë myoonsë ajxy nëmaay: “Tëë ja xëë dsuu y'a'ixëdya'agyëë ma ja pëk u'ugën, perë ja ajxy ijty të jyawoyëejëbë kap ajxy je'e y'awinmatsë ku je'e myínët. ⁹ A paadyëts, nëgë nëkx ajxy jim ma jatyë tu'u nëñë'ënaxyëë, wow wits ajxy pën jaty ajxy jim mbaatyp.” ¹⁰ Janch nëkx ja moonsë ajxy në'aam du'aam, yajtu'ukmujk ajxy nëgëxyë mëdu'uñtyë ajxy pyaaty, axëk jëya'ay ajxy tyadsë ojoyëya'ay ajxy; yag'ujts ajxy je'e jim ma ja pëk ënajty jyadyëejën.

¹¹ Mënitë rey tyëgëëy, ooyë woybë wichpë y'ixy, jiibyë jëya'ay tu'uk pyaaty kap ënajty të nëgyubëgyëë nebyë wit ajxy pyëgë'ëyën ku pëk jyadyëë. ¹² A nëm ja ya'ay nëmaay: “Mëgu'uk'ajpë, ¿nepy yaa të mdëgë'ëy a kaj të mnë'ënëgyubëjkëbë nepy ja wit ajxy myënkxypën ma ja pëk jyadyëejën?” A te'emy'u'umdëgooy ja ya'ay. ¹³ Mënitë rey nëmaay ja tégootypë tuumbëdjëk ajxy: “Kë'ë xots tekxyots yë'ë ya'ay ajxy, ëxjwijppëdsëm ajxy jim ma y'agootstuumën. Jiipy ma ja jë'ëw xuuts jyada'añëejën mët ma ajxy tyëtskëdatta'añën”. ¹⁴ Ix may ajxy myëj'ya'axyëë, perë nëweëñtyë ajxy wyimbiyë.

Yaa ajxy yajtéy ku ajxy jyuy myo'oñ

¹⁵ Mënitë fariseos ajxy ñëkxñë, ooy ajxy kyojkyapxytyúñ nebyë Jesús ajxy yajkapxtëgoyët, jëdu'un ajxy myádsët y'amdso mëdya'aky'aam. ¹⁶ Mënit ja ya'ayë y'abëjpedëjk ajxy kyejxy mëdë Herodes kyu'uk ajxy ma Jesúsën, jëdu'un ajxy ñëma'awët:

—Yajñë'ixëëbyë, nnëjwëëpy ështs ku michë tëy'ajt mmëtnëchogyëë a ku ja Dios tu'u tëy'ajt myajñë'ixë'ëy, tu' tëyë mich mnë'ëjyëya'ay'áty, a kaj mmëjpeda'aky nebyë ku'uk xymyëdya'agyën, a kabë jëya'ay myajkopkë'ëy nepy je'e. ¹⁷ A paadyëts, ështs ukñëmaayëk nej mich jëdu'un m'ixy: ¿Nej a'ixëëpy ku ajxy jyúyët myo'onëdë ma ja emperador'ajpë Roma naax jooty, tégë kabë?

¹⁸ Perë y'ixy'ajtëbë Jesús ja ya'ayë y'axëk winma'añty ajxy ënajty, nëm ja ya'ay ajxy ñëmaay:

—¡Mijts jëya'ay, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! ¿Tiijëch ajxy ku xywyinma'añty'íxy? ¹⁹ Èchë wa'xyxyëdë'ëñ ajxy tu'uk uk'yag'ijxëk ja ajxy myakjuupy myajmo'ombyë. A jyanchyag'ijxë wa'xyxyëdë'ëñ ajxy tu'uk ja tu' xëë gudúñ tsobaatpë. ²⁰ Mënitë Jesús ja ya'ay ajxy myëyajtëëy:

—¿Pënë wyiin jyëjp a'ëdyuunnáxy ëda yam? ¿pënë xyëë ëda yam?

²¹ Nëm ajxy y'adsooy:

—Ja emperador'ajpë Roma naax jooty.

A nëm ajxy ñëmaayë:

—Mo'owxë emperador ajxy mëdyiijë emperadorë jye'e, a mo'owë Dios ajxypë mëdyiijë Diosë jye'e.

²² Ku ëda ajxy jëdu'un myëdooy, jyante'em'yakjwëëy ajxy, ñë'ëgeekë Jesús ajxyën, nëkx ajxy je'ejën.

Yaa ajxy yajtëëy ma ja jujkpyëgyëëbën

²³ Mënit xëë ja saduceos ajxy nëje'e myejch ma Jesúsën, ja ajxy jëdu'un mënaambë ku pën kyajujkpyëky, a nëm ajxy myëyajtëëy.

²⁴ —Yajñë'ixëëbyë, jëdu'un ja Moisés myënaañ kuk ja ya'adyëjk y'o'ogët, pë kabë uunk ajxy ënajty të pyaady, ja pyuya'ay ja yaamk to'oxy winkpëgaamp, jëdu'un ja pyuya'ay y'ap y'ok myë'ëmë'ëwët. ²⁵ Jëdu'unëts ta'ook jyajtë tyuunë ma ështsën. Nëjxujtk puya'ay ëna'k ajxy ënajty. Jato'oxyëjk winkpëjk ja jëyëb'ajtpë, perë oo'k je'e a kabë y'ap y'ok ñë'ëgeeky. Ja pyuya'ay jak nëkxpë ja yaamk to'oxy winkpëjk. ²⁶ Janë jëdu'un ja myëmetspë, ja myëdëgëëkpë, ëxtë ja myëjxujtkpë jyajpë. ²⁷ A nëgëjx ajxy je'e du'un y'o'oky, janë ooy ja to'oxyëjk jyakte'emy'oo'pë. ²⁸ A paadyëts, kuk ja jujkpyëk jyada'añëë, ¿mëdyi ya'adyëjk ja to'oxyëjk ëda'a je'e du'un to'oxyëg'adaamp, ix nëjxujtkëmëts ajxy je'e të jyawinkpëky?

²⁹ Mënitëdsë Jesús y'adsooy:

—Kap ajxy mnë'ëgënjwë'ëy, paaty ku ja Kujaaybë ajxy mga'ixyë ni ja Diosë myëjaa. ³⁰ Ix ku ja jujkpyëk jyada'añëë, kabë ya'adyëjk ni to'oxyëjk ajxy pyëganë,

ix nebyë Dios ángeles tsajpootypën ajxy je'e y'idanë. ³¹ Perë ma y'eë myinë'ëyën ku ja o'oky jëya'ay ajxy jyujkpyéky, ¿nej kajné ajxy myajmëdya'akñë nebyë Dios ajxy të xyñëma'ayën? Ix jëdu'un je'e myënaañ: ³² “Èëch ja Abraham xyDyios'ajp, ja Isaac xyDyios'ajp, ja Jacob xyDyios'ajp.” A paadyëts, ja Dios, ka'a y'o'okjyëya'ayë Dyios ajxy je'e, jujky jëya'ayë Dyios ajxy je'e, ix ma Dios këxpën, agë jujky ajxy je'e nëgëxyë.

³³ Ku ja ku'uk ëda ajxy jëdu'un myëdooy, jyante'em'yakjwëëpy ajxy ënajty nepy ënajty yajné'ixë'ëyën.

Ja mëj ane'emt

³⁴ Ku ja fariseos ajxy jëdu'un myëdoy'ajty ku Jesús ja saduceos ajxy ënajty të yag'amón, mënit ajxy y'amugëëy ma je'ejën. ³⁵ Jim ënajty tu'uk ma je'e ajxyën, ley yajné'ixëëpy ënajty, wyinma'añty'ixaambyë Jesús ënajty, a nëm myëyajtëëy:

³⁶ —Yajné'ixëëbyë, ¿mëdyii ane'emt je'e maas tsobaatp ma ja leyën mëdyiibë Dios ja Moisés myooy?

³⁷ Nëmë Jesús je'e y'adsooy:

—“Tsok pa'ëyow ja Mëj Windsén ja mDios mëdu'uñtyë mjoot mjwë'ëñty, mëdu'uñtyë mjoot m'aañëmë, mëdu'uñtyë mjoot mwinma'añty.” ³⁸ Èda ane'emt je'e jëyëb'ajp a ëdaa je'e maas tsobaatp. ³⁹ A ja myëmetspë te'emjyëdu'un je'ebë nepy ja jëyëjpën: “Mdsok mba'ëyówëp ja mmëdu'uk jëya'ay nepy amdsoo mnëchogyëëjën.” ⁴⁰ Ma ëdaa metspë ane'emden, agë jim ja leyë y'ëjx tyeky mëdyiibë Dios ja Moisés myooy, mët ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy yajné'ixëëyëbë.

¿Pënë y'ap y'ok je'e ja Mesías?

⁴¹ Jimë fariseos ajxy ënajty të ñë'amugëëbyë, nëmë Jesús ja ya'ay ajxy myëyajtëëy: ⁴² —¿Waamp mijts mmëna'añ ma ja Mesías këxpën? ¿Pënë y'ap y'ok ëda'a je'e?

Nëm ajxy y'adsooy:

—Davitë y'ap y'ok je'e.

⁴³ Mënitë Jesús ja ya'ay ajxy ñëmaay:

—¿A nebyë David ja Mesías jëdu'un y'uknëmaabyë Dios Espíritu'aam, Mëj Windsén? Ix nëm ja David myënaañ:

⁴⁴ “Ja Dios, je'ejëchë nMëj Windsén jëdu'un xyñëmaayë:

“Èña'aw machë n'a'ooy'aampyën,

ëxtë kúnëchë mmëdsip nbëda'agët mdekpya'k.”

⁴⁵ ¿Nëbyëk tyijy jëdu'un y'ap'aty y'ok'aty, pë David jëdu'un amdso yajxë'ajp Mëj Windsén ja Mesías?

⁴⁶ Ni pën ënajty oy waamp kya'anë'ëgë'adsowa'añ, a te'emmyënít xëë, ni pën ënajty kya'anëy'ajwëëyën ku Jesús ajxy waamp jyakmëyajtëwët.

Yaa Jesús ja fariseos ajxy ñëxë'ëwë'ëy mädë ley yajnë'ixëëbyädëjk ajxy

¹ Ku äda du'un y'ukjajt y'uktuunë, nëmë Jesús ja ku'uk ñëmaay mädë y'abëjpädëjk ajxy:

² —Ja ley yajnë'ixëëbyädëjk mädë fariseos ajxy, je'e ja tuunk ajxy mëet ku ja ane'emt ajxy yajnë'ixë'ëwët nebyë Moisesën. ³ A paadyëts, mmamädya'akmyëbégëp ajxy a mgudyúnëp ajxy këxyë nepy ajxy xyñëma'ayën; perë ka'a ajxy jëdu'un mba'ixy nej yë'ë ajxy jyëya'ay'átyën, ix ku ajxy y'ukjamädya'aky a kap ajxy ñë'ëtúñ nepy ajxy jyayajnë'ixë'ëyën. ⁴ Adsipë jëya'ay ja ane'emt ajxy në'ënëgoodë yajnë'ëdiy ku ajxy kyudyúnët, a ni je'e ajxy ni weentyë kya'anë'y'amëjaaduñëë ku ajxy y'ukkudyúnët. ⁵ Paaty ajxy jëdu'un jyëya'ay'áty, jëdu'un ajxy y'ixëëjët y'eebëjët, äxtë mëj'wiin jatyë Dios mëdya'aky Kujaaybë ajxy yajnëwyinnëgopxodsë'ëyëë tyats ajxy yajnëgyë'ëxodsë'ëyëë, mët ja wyit teek pa'a waay ajxy yoñ jaty pyëda'aky. ⁶ Jyante'emmyëtnëchojkëp ajxy ku ajxy y'ëña'awët ma ja mëj ëñadyaakt odyuumbën ku ja magay jyadyëë a mët ku ajxy te'emkyu'uduum y'ëña'awët jim sinagoga, ⁷ a mët ku ajxy yajpoo'xëëjët alëplaaz a mët ween ajxy ñëma'ayëë yajnë'ixëëbyë.

⁸ Perë mijts, ka'a ajxy je'e m'ëxta'ay ku ja jëya'ay ajxy xyñëma'awët yajnë'ixëëbyë, ix tu'ukyë mYajnë'ixëëbyë ajxy, ëëch je'e, a nëgëxyë mijts ajxy mdu'uk hermanë. ⁹ A ka'a ajxy pën mnëma'ay teety äda yabë nax wiin, ix tu'ukyë je'e ja mDeety ajxy, a jim je'e tsajpootyp. ¹⁰ A ka'a ajxy m'ukte'emy'a'íxy ku ajxy xyñëma'awët yajnë'ixëëbyë; ix tu'ukyë myajnë'ixëëbyë ajxy, ëëch je'e ja Mesías. ¹¹ Pën je'e maas mëj'ajp ma mijtsën, je'ejëts ajxy ween xymyëdüñ. ¹² Ix pën nëmyëjjaanchpëdaakëp, chuuk pëda'agánëp je'e, a pën nëchuukpëdaakëp, je'ejëts mëj jaanch pëda'agánëp.

¹³ Perë ¡oy oyë ajxy mdsachpëga'añ, mijts ley yajnë'ixëëbyädëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix jëdu'un mëwiin mijts nebyë tég'aaw ajxy m'agëëbyën ma ja tsajpootypë y'ane'emmaaktën jëdu'unë jëya'ay ajxy kya'atëgë'ëwët; a ni mijts jipy mga'atëgëëbyë a ni mga'ayajtëgë'ëyë jëya'ay ajxypë pën jaty jawë'ëtyëgë'ëwaamp. ¹⁴ [Perë ¡oy oyë ajxy mdsachpëga'añ, mijts ley yajnë'ixëëbyädëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix mbëjkëbë yaamk to'oxy ja tyëjk ajxy a jëdu'unts ajxy jeyky jaty mjanë'ixy kojxtëna'ay. Paadyëts, oy oyë ajxy mgumëdowa'añ.]

¹⁵ ¡Oy oyë ajxy mdsachpëga'añ, mijts ley yajnë'ixëëbyädëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix nëë naxy wok naxyë jamyëët ajxy m'ëxta'ay pën ajxy xypyanéxkëp, a ku ajxy jëdu'un mbaady, mejtsjëdu'uñtyë ja ya'ay ja mëjku'aambë ajxy ñëgë'awinmatsën kejee mijts ajxy.

¹⁶ ¡Oy oyë ajxy mdsachpëga'añ, ix jëdu'un mëwiin mijts nebyë wiints ja myëwiints win'woyën! Ix nëm ajxy mmëna'añ: “Ku pënë tsajtëjk kyapxpaat

myëdyaakpaadët, kap jëdu'un ñejpyë; perë ku ja tsajtëjk oro kyapxpaat myëdyaakpaadët, je'e mëbëky jëdu'un adsip ñë'ëgëkudyúnëp. ¹⁷ ¡Kabë mjoot mwinma'añty ajxy a mwiints ajxy! Ix ¿mëdyii je'e maas tsobaatp, ja oro tégë ja tsajtëjkë mëdyiibë ja oro yajmëdsobaadëëpy? ¹⁸ Jëdu'un mëët ajxy mmënaambë: “Ku pënë yojxtaakt kyapxpaat myëdyaakpaadët, kap jëdu'un ñejpyë; perë ku pënë ja yojxëék kyapxpaat myëdyaakpaadët, je'ejëts mëbëky adsip kyudyúnëp.” ¹⁹ ¡Kabë mjoot mwinma'añty ajxy a mwiints ajxy! Ix ¿mëdyii je'e maas tsobaatp, ja yojxëékë, o ja yojxtaakt mëdyiibë ja yojxëék yajmëdsobaadëëbyë? ²⁰ Ix pën ja yojxtaakt kapxpaatp mëdyaakpaatp, ka'a ñë'ëyojxtaakt'ajtyë je'e du'un kyapxpaatyp myëdyaakpaatyp, këxyë jëdu'un ñë'ëgëkapxpaady mëdu'uñtyë je'e jim ma ja yojxtaaktën. ²¹ A pënë tsajtëjk kapxpaatp mëdyaakpaatp, ka'a ñë'ëtsajtëjk'ajtyë je'e du'un kyapxpaatyp, mëdë Dios je'e du'un ñë'ëgëkapxpaaty ja jim ijpë. ²² A pënë tsajpootypë kapxpaatp mëdyaakpaatp, ja Diosë myëj oy ëñadyaakt je'e du'un kyapxpaat myëdyaakpaatëp, a mëdë Dios ja jim ëñaabyë ma je'ejën.

²³ ¡Oy oyë ajxy mdsaachpëga'añ, mijts ley yajnë'ixëëbyëdëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix mjayejpyë diezmo ajxy ma ja aay ujts ajxy jyë'xypën ja pëdsëembë kojy jooty maa'xy jooty: ja menta, ja eneldo mët ma ja cominën, a kabë Diosë ley maas tsobaatpë ajxy nëgë mmëjpeda'aky: ku mju'uky'ádët nebyë Dios chokyën, ku mmanëxuudsët mët ku mjwë'ëñty mbëda'agët. A'ixëëptyën jëdu'un ku ajxy jëdu'un mduñ, perë ka'a ja tu' tu'ubë ajxy m'ex'ixy ja maas tsobaatpë. ²⁴ Jëdu'un mëwiin mijts nebyë wiints ja myëwiints win'woyën, nebyë jëya'ay ja vino ajxy y'ënaxyën, ja tsach ajxy yajpëdsëëmpy perë ja camello ajxy ñëgëyajmëgu'uuknaxëëpy.

²⁵ ¡Oy oyë ajxy mdsaachpëga'añ, mijts ley yajnë'ixëëbyëdëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix xyëëbë mgayë'ëñty m'uugë'ëñty ajxy mjanëwë'ëñ'ëbujy mjanëwë'ëñ'ëje'ech, perë agë meecheëbë agë axëëkpë je'e jipy myëët, a jëdu'unëts mijtspë. ²⁶ ¡Miich fariseo wiintspë!, jëyëjp ja kayë'ëñty uugë'ëñty jot jootypë ukpuj ukje'ets, jëdu'unëts ja ñë'ëgëxpë mëët wa'ats myë'ëmë'ëwët. ²⁷ ¡Oy oyë ajxy mdsaachpëga'añ mijts ley yajnë'ixëëbyëdëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix te'emjyëdu'un mijts nebyë o'oky jëya'ay jut ku'umuuchpën mëdyiibë poop në'uky, ñë'ëgëxp je'e yajxon kyë'ëxë'ëky, perë ja jipy jut jootypë agë o'oky jëya'abyajk je'e jiipy mët ja agë pu'uts agë jonbë. ²⁸ Janë jëdu'unëts mijtspë, jëya'ayë wyinduum mijts ajxy në'ëgëxp ku'uduum mnë'ëyajjë'ëxë'ëky nebyë oyyëya'ayën, perë jipy mjot jooty ajxy mnë'ënëbyëdaakëp ajxy jëdu'un, agë axëëkpë ajxy mmëët.

²⁹ ¡Oy oyë ajxy mdsaachpëga'añ, mijts ley yajnë'ixëëbyëdëjk mët fariseos ajxy, mnë'ënëbyëdaakëp ajxy! Ix mgumuu'chp ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjkë y'o'oky jut ajxy a myajxonbëdaakyp ajxy je'e jim ma ja oyyëya'ay ajxy ñaaxtëgëyën. ³⁰ A nëm ajxy mmëna'añ: “Ku ëjts axyëp jeky të nnë'ëju'uky'áty

mëna ëjtsë n'ap ndeety jyu'uky'átyën, kap ëjts jëdu'un ka nbajatkëëy ku ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy yag'oo'ky.”³¹ A paadyëts, amdsooyë ajxy jëdu'un mnëyajkë'ëxë'ëgyëë ku mijts ajxy je'e xy'ap'aty xy'ok'aty ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy yag'o'okëbë.³² ¡A te'em'yajmáýëts ajxy jëdu'un ja m'ap mdeety ajxy të yajtso'onda'agyëbë!

³³ ¡Mijts tsa'añtyëjk! ¿Nébyëk tyijy ëda'a ajxy m'uknë'ëtso'ogët ma ja kumëdoodaakt mëjku'aambën?³⁴ A paadyëts, nyajnëgexaambyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk mët ja jajpë nëjwëëbyë ajxy tyadsë yajnë'ixëëbyëdëjk; nëje'e ajxy je'e myag'o'oga'añ, nëje'e ajxy cruz këxp mmëjpa'abeda'añ, a nëje'e ajxy mwob'o'oga'añ ma msinagoga ajxyën, a m'ëxwëdit mbawëditaampy ajxy je'e kajpt kajpt.³⁵ A paadyëts, mijts je'e du'un pojpetuum mëdu'uñtyë ogyëya'ay ajxy të yag'o'ogyëë yabë nax wiin, jim cho'onda'aky mëna ja ogyëya'ay Abel yag'oo'kën ëxtë mëna ja Zacarías yag'oo'kën ja Berequías y'uunk, ja ajxy yag'oo'këbë jipy kujk ma ja tsajtëjkën mët ma ja yojxtaaktën.³⁶ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay ku ëda kumëdoodaakt jëdu'un në'ëgëmedsa'añ ma ëda ya'ay jëda'atypë ajxyën.

Yaa Jesús jy'ëy ma Jerusalén këxpën

³⁷ ¡Jerusalén, Jerusalén, mijts ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy myag'oo'py, a mgu'uga'chp ajxy je'e ja Dios ajxy xyjyayajnëgejxpë! ¡Naak'ookëchë m'ap m'ok ajxy të njawë'ëyajtu'ukmuga'añ, jëdu'un nebyë tsedyaj ja y'uunk yajtu'ukmúkyën kyeekt pa'k, a kabë mjoot jëdu'un në'ëgëtsojky.³⁸ ¡Uk'ix chaadsë mdsajtëjk ajxy pak tsak myë'ëmë'ëwa'añ!³⁹ Ix cham ajxy nnëma'ay kújëch ajxy xykya'ijxtëgatsánë ëxtë kunë ajxy mmëna'anët: “Jante'emkyunuu'xytyuum yë'ë ya'ay miimbë mejtspë ja Mëj Windsén gëxpë.”

24

Yaa Jesús nëgapxy ku ja tsajtëjk yajku'udëgoya'añëë

¹ Ku Jesús pyëdsëemy ma tsajtëjkën, a jim ënajty nëkxnë, mënitë y'abëjpëdëjk ajxy myejch ma Jesúsën, jëdu'un ja tsajtëjk ajxy yajnë'ixëëy nepy jaty ënajty myuuchën.

² Nëmë Jesús myënaañ:

—¿M'ijxyp yë'ë ajxy jëdu'un këxyë? Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ni tu'uktë tsaayaa kya'amë'ëmë'ëwa'añ yujmuuch, xity tyajy yë'ë këxyë myë'ëmë'ëwa'añ.

Ja ijxta'ant kajné xëë tiempë ënajty kyëxy myay

³ Kujekyjwëëpy, jimë Jesús ënajty y'ëna'ay ma ja Olivos tunën, mënitë abëjpëdëjk ajxy myejch ma je'ejën, jëdu'un ajxy amee'chtyuum myëyajtëëy:

—Ëjts uk'awaanëk, ¿mënaa ëda du'un këxyë jyada'añëë, a tii jëdu'un ijxta'ant'adaamp ku ënajty mmına'añ mët ku ja nax wiimbë ënajty kyëxa'añ

myaya'añ?

⁴ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Mnëgywendë'adëejëp ajxy, jëdu'un ajxy pën xykya'awin'ëënët. ⁵ Ix minaamp ajxy may ëchë nxëë gëxpë, nëm ajxy ñë'ixymëna'ana'añ: “Ëëch je'e ja Mesías”, a may ajxy wyin'ëëna'añëë. ⁶ A mmëdowaampy ajxy ku tsip ma'at jyadyëë mët ku tsip ma'at jyada'añëë; perë kap ajxy mdsë'ëgë'ëwët; ix në'ëgë a'ixëëpy jëdu'un ku ëda du'un këxyë jyadëejët tyunëejët, perë kajné nax wiimbë ënajty kyëxy myayñë. ⁷ Ix nëñëbëdë'ëgánëp ajxy amíñ axyëpy amëj naax'aam amëj kajpt'aam, mëdë ane'embë ajxy nëñëbëdë'ëga'añëë mët ja wiinkpë ane'embë, jadánëbë yuu xëë mëdë ujx xii yaa ñaxa'añ, ⁸ perë në'ëtso'ondaakné ëda tsaachpë ënajty jëdu'un.

⁹ Mënítëts ajxy xyajkë'ëdëgë'ëwa'añ jëdu'un ajxy xychachtyúnët, a xyag'o'ogaamp ajxy, nëgëxyë jëya'ay ajxy xyë'ëg'ada'añ ëëch këxpë. ¹⁰ Mënit tiempë, mayë jyoot jywë'ëñty ajxy yajtëgoya'añ mach ëëchën, nëmyëgëdyëeyánëp ajxy amíñ axyëpy agujëëxypë, nëxyë'ëg'adánëp ajxy amíñ axyëpy. ¹¹ A may ajxy pyëdë'ëga'añ ja tyijy ajxy Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë, a mayë jëya'ay ajxy wyin'ëëna'añëë; ¹² a je'e gyëxpë ku ja axëëkpë ënajty të jyante'emmyayë'ëy, nëmay ajxy kaj ñëchogánënë. ¹³ Perë pën jëdu'un në'ëgë jëjtënaapy ëxtë kunë nax wiimbë kyëxët myáyët, je'ejëts je'e në'ëwa'adsaamp. ¹⁴ A ëda ojemmyëdya'aky ma ja Diosë y'ane'emdaaktën, agapx amëdyaagë'ëwánëp ëdaa mëdu'uñtyë yabë nax wiin, jëdu'un ajxy mdëy'ajt'yégët mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin chëna'ay, a mënítëts ja nax wiimbë kyëxán myayanë.

¹⁵ A paadyëts, ku ajxy m'ixët ja xëëk ma'at yaj'win'waats yaj'windëgoobyë ajxy ënajty yoxy ma ja Dios tëjkën, mëdyiibë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Daniel myëdyaak, (pën ëda yajmëdyaakp, ween wyinjwë'ëy). ¹⁶ Pën jaty ënajty jim Judea naax jooty, ween pyëyë'ëky, ween ñëkxy ma ja në'ëdún në'ëgópknë. ¹⁷ A pën ënajty tëjk në'ëgëxp, ku myënáket kaj ween nëdëjtëgë'ëy jëdu'un nëkxy tii y'uk'yajpëdsëmy tyëgooty; ¹⁸ a pën ënajty kam jooty, kaj wyi'imbídët jëdu'unëë në'ëgëjén nëkxy wyich. ¹⁹ Perë joy oyë ja to'oxyëjk ajxy chaachpëga'añ ja ajxy ënajty mënit tiempë të myax'uunkpaadyëbë o ja ajxy ënajty uunk yajtsi'tspë. ²⁰ Mmëgojxtëna'awëbë Dios ajxy, jëdu'un ëda du'un kya'ajadëejët tëchpoj jooty ku ajxy ënajty mbëyë'ëky, ni sábadó xëë jooty. ²¹ Ix jante'emy'óy oyë tsaachpë ënajty mënit jyada'añëë, ni mënaa jëdu'un të kya'ajadyëë mëna ja nax wiimbë y'awijy tyëë'xta'agyën ëxtë jëda'anëbaatyñë, a ni mënaa jëdu'un kya'ajakjada'añëë. ²² A ku ja tsaachpë xëë axyëp kya'akon'widsa'añëë, ni pën axyëp kya'atso'oga'añ, perë ja wyimbiyë këxpë Dios ja tsaachpë xëë kyonwidsa'añ.

²³ A paadyëts, ku ajxy pën xyñëma'awët: “Uk'ix, chaa je'e ja Mesías”, o “Uk'ix, xim je'e”, ka'a ajxy mmëbëky. ²⁴ Ix pëdë'ëgaamp ajxy may ja tyijy ajxy Mesías'ajpë, mët ja ajxy tyijy ja Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë; a tyunaambyë ijxta'ant mëdë mëj winma'añty ajxy, jëdu'un ajxy ënajty myëwin'ëëna'añ, ëxtë jawin'ëënanëp ajxy je'ebë ja Dios të wyimbiyëbë. ²⁵ Tëë ajxy jëdu'un cham

jëyëjpyë nde'emy'awaanëm. ²⁶ A paadyëts, ku ajxy pën xyñëma'awët: “Uk'ix, jim je'e të'ëts në'ëgáp paktuum”, ka'a ajxy jim mnëkxy; o ku ajxy xyñëma'awët: “Uk'ix, jiipy je'e tégooty”, ka'a ajxy jëdu'un mmëbëky. ²⁷ Ix jëdu'un mëwiin nebyë wëdsuk jyajtso'onda'agyën xëbëdsëëmpyë a jëdu'un jyajméch xëgu'unajxypë, jëdu'unts je'e jydánëbë kújëch ënajty nmiñ, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk. ²⁸ Ix jëdu'un mëwiin nebyë luut ajxy tyu'ukmúkyën ma ti o'oky yajpaadyën, jëdu'un je'e jydánëbë kuch nmina'añ, nëgëxyë ajxy y'ixy'at myëdoy'ada'añ ëda ijxta'ant këxpë.

Wi'imbidaamp ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk

²⁹ Te'emmyënít ku ëda tsaachpë xëë ënajty të ñaxy, wingoodsë'ëwaambë xëë, kabë po'o ënajty y'ananë, ja mamyëdsa'a tsajt këxpë ka'awaamp je'e, a ja ajxy mëjaa mëëtpë jim tsajt këxp, tsëyuyaamp ajxy je'e. ³⁰ Mënítëchë n'ijxta'ant jim kyë'ëxë'ëga'añ tsajpootyp, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk. A mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin, oy oyë ajxy jyë'ëwa'añ xyudsa'añ, a mënítëch ajxy xy'ixa'añ, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk kújëch ënajty jok jooty nmiñ, ndsooñëch ënajty tsajpootyp mëjaa mëët, tyats mëj jaanch. ³¹ A ngexaambyëch ja n'ángeles ajxy mët ja trompeta ajxy tu'uk yajxu'uxa'añ, jëdu'unëchë nwimbiybë ajxy xyajtu'ukmugánë, jim ajxy choona'añ ma ja poj mëdaxk itpë myinë'ëy myedsë'ëyën, ma ja tsajt cho'onda'agyën ëxtë ma je'e kyumayë'ëyën.

³² 'Ma ja higuera yajmëbaady'aambën, abëk ëda ajxy. Ku je'e ñë'ëwamë'ëñë, tyëgë'ëy aabyëdsëëmbë, mnëjwëëpy ajxy jëdu'un ku mëwingoomp pyoottëgë'ëwánë. ³³ Janë jëdu'un du'umbë, ku ajxy ëda du'un këxyë m'ixët nepy ajxy të n'awaanëm, mnëjwë'ëwëp ajxy jëdu'un ku ja hora të myëwingoonë kuch ënajty nebyë tég'aaw aguum ndënaañë. ³⁴ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay ku ëda du'un këxyë ñë'ëgëjada'añëë, kajné ajxy ënajty kyëxy'o'oky ja ajxy jëda'aty ju'uky'ajpë. ³⁵ Ja tsajt mët ja nax wiimbë këxaamp tégoyaamp je'e; perë ja nmëdya'agyëch kap je'e kyëxa'añ tyëgoya'añ.

³⁶ 'Perë ja xëë ja hora ni pën je'e kya'anëjwë'ëy, ni ja ángeles tsajpootypë ajxy, ni ëëch ja Diosë y'Uunk, jagooyëchë nDeety ñëjwë'ëy.

³⁷ 'Jëdu'un nej mënít xëë jyajtën mënabë Noé jyu'uky'átyën, te'emjyëdu'un je'e jydánëbë kújëch ënajty nmiñ, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk. ³⁸ Ix mënabë mëj komduu ënajty kajné jyadyëëjën, kaapy uukpë jëya'ay ajxy ënajty, nëyajpëjk nëyag'uukëp ajxy ënajtypë, ëxtë kunë Noé tyëgëëy barco jooty, ³⁹ a kap ajxy je'e ñë'ëgëwinjwëëy ëxtë kunë mëj komduu myiñ a këjx ajxy ñëëji'xë'ëy, te'emjyëdu'unëts je'e jydánëbë kuch ënajty nmina'añ, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk. ⁴⁰ Nëmetsk ajxy ënajty mënít xëë kam jooty yajpaady, tu'uk yajpëdë'ëga'añëë a ja tu'ukpë në'ëge'egánëp je'e. ⁴¹ Nëmetskë to'oxyëjk ajxy ënajty mënít xëë jyëch paan gëxp, tu'uk yajpëdë'ëga'añëë a ja tu'ukpë në'ëge'egánëp je'e.

⁴² 'A paadyëts, në'ix a'ixë'ë ajxy m'ídët, ix kap ajxy mnëjwë'ëy mëdu'un'ajtë

hórèch nmina'añ, èèch, ja mMëj Windsén ajxy. ⁴³ Perë édaa mëbéky ajxy jëdu'un nëjwë'ëw, ku ja kudëjk ënajty ñëjwë'ëy mëdu'un'ajtë hora ja mee'tspë myedsa'añ, jujky je'e y'ida'añ a kap ja mee'tspë yajmédsët tyëgooty jëdu'un myëmeedsëëjët. ⁴⁴ A paadyëts, janë jëdu'unëts mijts në'ix a'i'xë'ë m'ijpët; ix èèch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, mëdu'un'ajtë hora ajxy ënajty mga'anëdyajy mga'anëmyayëë, jëdu'unëch nmina'añ.

Ja moonsë mëbéjpe mët ja moonsë ka'a mëbéjpe

⁴⁵ '¿Pën je'e jii moonsë'ajp jante'emy'óy jante'emwyinma'añmyéçh, ku ja wyindsén të yajkë'ëwanë'ëyëë mëdu'uñtyë ajxy tyu'jëën tyu'tëjkë jëdu'un ajxy je'e yajkáyët mëdu'un'ajtë ñë'ëgu'udujt? ⁴⁶ Jante'emjyotkujk ja moonsë ku ja wyindsén myédsët, ñë'ëmejtspedëëjët je'e ku ënajty jim kyudyúñ nej të y'ane'emyëëjën. ⁴⁷ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, yajkë'ëwanë'ëwëbë windsén ja moonsë, mëdu'uñtyë je'e këxyë myëëdë. ⁴⁸ Perë ku ja moonsë ënajty y'axëkjëya'ayë a ku myëna'anët jyoot jywë'ëñty jooty: “Kábëch ja nwindsén chojmedsa'añ,” ⁴⁹ a tyëgë'ëwët ja myëmoonsë wob'oo'pë, kaabyë uukpë, tyëgë'ëwët ja mu'uky jëya'ay mët uuk mët jëë'xpë. ⁵⁰ Ku ja moonsë wyindsén myédsët mënabë xëë ënajty kya'ajëb'íxyën, mënabë hora pën kya'anëjwë'ëyën, ⁵¹ oy oyë je'e chachtyuna'añëë a te'emjyëdu'un yajkumëdowa'añëë nepy ja jëya'ay në'ënëbyëdaakëbë ajxyën. Jiibyëdsë jë'ëw xuuts jyada'añëë mët ja tëtskëdat.

25

Ja yajmëbaady'aambë ma ja nëmajkpë këxyii ëna'kën

¹ Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt, te'emjyëdu'un je'e jyada'añëë nepy ja nëmajkpë këxyii ëna'kën ku ja kyandil ajxy kyonë'ky, mënit ajxy pyëdsëëmy jëdu'un ja jamyë'ët ajxy jyëjkubaadë'ëwët. ² Nëmëgookkë këxyii ëna'k ajxy ënajty jyootméçh wyinma'añmyéçhë, a nëmëgookk ajxy ënajty kabë jyoot wyinma'añty. ³ Ja ajxy kabë jyoot wyinma'añtypë, kyonë'kë kyandil ajxy, perë kabë y'on ajxy awiink jyakmanëkxy; ⁴ perë ja ajxy jootméçh winma'añmyéçhpë, myënëkxë kyandil ajxy mëdë y'on ajxy jak awiink. ⁵ A ku ja jamyë'ët kya'atsojmejch, tyëgëëy ajxy nëgëxyë may'u'ubyë, ooy ajxy mya'oo'në. ⁶ Kuptsu'umt éda'a ënajtyën ku ya'axy mëk yajmëdooy: “¿Xim ja jamyë'ët myiinë! ¿Pëdsëm ajxy, jëdu'un ajxy jëjkubaadë'ëw!” ⁷ Këjxë këxyii ëna'k ajxy pyëdë'ëky, a mënitë kyandil ajxy tyëgëëy a'ixëdyaakpë. ⁸ A ja ajxy kabë jyoot wyinma'añtypë, nëm ja winma'añmyéçhpë ajxy ñëmaay: “Ëjtsë m'on weëntyë ukpu'umooyëk, ix cham ëjtsë ngandil pyi'idsánë.” ⁹ Perë ja ajxy winma'añmyéçhpë, nëm ajxy je'e y'adsooy: “Kap jëdu'un y'oyë, jëdu'un pën kya'on'wingugëxë'ëwët, ni ëjts ni mijts, nëgënkx ajxy ma ajxy tyoogyën, jëdu'unts mijtsë mje'e nëkx juy.” ¹⁰ Perë jimnë ja këxyii ëna'k kabë jyoot wyinma'añtypë ajxy ënajty ñëkxy on juubyë ku ja jamyë'ët myejch, a ja

ajxy ənajty të ñëy'a'ixëdya'agyëëjëbë, myëttëgëëy ja jamyë'ët ajxy ma ja pëk jyadyëëjën; a y'agëëy ja tég'aaw ajxyën. ¹¹ Mënit ja këxyii ëna'k kabë jyoot wyinma'añtypë ajxy jyamejch, a nëm ajxy jyamënaañ: “Windsén, Windsén, uk'yag'awaatsëk ëjtsë tég'aaw.” ¹² Perë nëm ja jamyë'ët y'adsooy: “Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, kap ajxy n'ixyë.”

¹³ Paadyëts ajxy në'ix a'ixë'ë m'ídët, ix kap ajxy mnëjwë'ëy ja xëë ni ja hora mëdu'un'ajtëch nwi'imbida'añ, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk.

Ja yajmëbaady'aambë ma ja nëdëgëëkpë moonsë ajxyën

¹⁴ 'Ja tsajpootypë y'ane'emdaakt, jëdu'un mëwiin je'e myëbaady nebyë jëya'ay tu'ugën ku ənajty jëgem ñëkxa'añ. Jëyëjpe myoonsë ajxy y'ukmëj'yaaxy a jëdu'unë xëdë'ëñ ajxy yajkë'ëwanëëy.

¹⁵ 'Tu' jëya'ayë xëdë'ëñ yajmamë'ëmëëyë mëgo'x jumëjt kudúñ, a tu'uk juxychëgi'x jumëjt kudúñ, a ja tu'ukpë ii'x jumëjt kudúñ, këwinduum ajxy myooyë nebyë joot winma'añty ajxy ənajty myëëdën. A mënit ja windsén tyu'ubëjnë jëgem. ¹⁶ A ja xëdë'ëñ ənajty të wyinkpëkyëbë mëgo'x jumëjt kudúñ, tégëëy je'e nëy'ajajtëbë, yajmayëëy ja xëdë'ëñ, mëgo'x jumëjt kudúñ je'e jyakpaaty. ¹⁷ Janë jëdu'un du'umbë, ja xëdë'ëñ ənajty të wyinkpëkyëbë juxychëgi'x jumëjt kudúñ, juxychëgi'x jumëjt kudúñ je'e jyakpaaty. ¹⁸ Perë ja xëdë'ëñ ənajty ii'x jumëjt kudúñ të wyinkpëkyëbë, ooyë jut tyajy, a jimë wyindsënë xyëdë'ëñ oy yu'tsë.

¹⁹ 'Kujeky ja moonsë wyindsén ajxy wyl'imbijty, a mënit ja myoonsë ajxy yajtëgëëy kwentë yejpe. ²⁰ Ku je'e myejch ja xëdë'ëñ ənajty të wyinkpëkyëbë mëgo'x jumëjt kudúñ, mëgo'x jumëjt kudúñ je'e jyakmëmejch, nëm je'e myënaañ: “Windsén, mëgo'x jumëjt kudúñëch mich xyajkë'ëdëgëëy; chaa je'e, a jak mëgo'x jumëjt kudúñëch të njak'yajkudúñ.” ²¹ Mënitë wyindsén myënaañ: “Oy jëdu'un, omyoonsë miich, oy je'e weëntyë njamooy perë oy jëdu'un të mduñ, a maas may nyajkë'ëwanë'ëwa'añ, tégë'ëw mach ëch nxonda'agyën.” ²² Ku je'e myejtspë ja xëdë'ëñ ənajty të wyinkpëkyëbë juxychëgi'x jumëjt kudúñ, nëm je'e myënaambë: “Windsén, juxychëgi'x jumëjt kudúñëch mich xyajkë'ëdëgëëy; chaa je'e, a jak juxychëgi'x jumëjt kudúñëch të njak'yajkudúñ.” ²³ Nëm ja wyindsén ñëmaayë: “Oy jëdu'un, omyoonsë miich, oy je'e weëntyë njamooy perë oy jëdu'un të mduñ, a maas may nyajkë'ëwanë'ëwa'añ, tégë'ëw mach ëch nxonda'agyën.” ²⁴ Perë ku je'e myejtspë ja ənajty të wyinkpëkyëbë ii'x jumëjt kudúñ, nëm je'e myënaambë: “Windsén, n'íxyëch miich ku mich tii mjante'em'yajtsipta'aky a ku myajpëdë'ëky ma të mga'ani'ibyën, a ku mbiwë'ëky ma të mga'awéjyën. ²⁵ A paadyëdsëch ndsë'ëgëëy, a ooyëchë mxëdë'ëñ nyu'uch naax jooty. Perë chaa je'e ja mxëdë'ëñ.” ²⁶ Mënitë wyindsén y'adsooy: “M'axëk moonsë miich a mjante'emñuux, pë mnëjwëëptyëm kújëch nyajpëdë'ëky mach të nga'ani'ibyën a kújëch nbiwë'ëky mach të nga'awéjyën, ²⁷ a paadyëdsëchë nxëdë'ëñ axyëp të xypyëdaakë banco, a nébyëch cham të nmechën, jiijëchë nxëdë'ëñ axyëp nwinkpëga'añ mëdë xëdë'ëñ

uunk.”²⁸ “Mënit ja ya'ay ñëmaay ja ajxy ënajty jimbe: Pëjkë yë'e ya'ayë xëdë'ëñ ajxy ii'x jumëjt kuduñbë, a mo'ow yë'e ya'ayë xëdë'ëñ mëëtpë mejts mëgo'x jumëjt kuduñ.”²⁹ Ix pën mëët, jak mo'owánëp je'e, a maas may jyakmo'owa'añëë; a pën ka'a mëët, a ooy ënajty weeñtyë jyamëëdë, nëgë jak pëgánëxëp je'e.³⁰ A ma yë'e moonsë tii ka'a tuunkpaatpën, jëxjwijppëdsém yë'e ajxy ajëëxk ma y'agootstuumën! Jiipy ma ja jë'ëw xuuts jyada'añëëjën mët ma ajxy tyëtskëdatta'añën.”

Ku ajxy kyumëdo'owa'añ mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin

³¹ 'Kújëch ënajty nmina'añ mëj jaanch, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, mëdëchë n'ángeles ajxy, mënítéch n'ëña'awa'añ machë nmëj jaanch oy ëñadyaaktën,³² a mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy nëgëxyë jim ajxy ñë'ëgëtu'ukmuga'añ machë nwinduumën; mënítédsëch ajxy n'awiinkpëda'aga'añ nebyë meek kwendë'ajpë ja meek y'awiinkpëda'agyën ma ja chivën.³³ Ja meek ajxy, n'a'ooy'aambyëch ajxy je'e nbëda'aga'añ, a ja chivë ajxy, n'anajty'aambyëch ajxy je'e nbëda'aga'añ.³⁴ A ëëch ja Rey, mënítéch ajxy nnëma'awa'añ jach ajxy ënajty n'a'ooy'aampyë: “Min ajxy; mijts kunuu'xytyuumbë, ix tëëjëch mijtsë nDeety ajxy xykyunuu'xy, winduumbék ja mnëdeety ajxy, ja ane'emdaakt mëdyiibëchë nDeety të y'a'ixëdya'aky ma mijts këxpën kajnë nax wiimbë ënajty y'awijy tyëë'xta'aky.³⁵ Ix mënájëch nyë'o'ogyëëjën, xymyooyëchë kaayëëk ajxy; mënájëch ndëdsë'ëyëëjën, xymyooyëchë uukëëk ajxy; mënájëch nwëdityën nebyë jëgembë jëya'ayën, xyajmejtstaakëch ajxy;³⁶ mënájëch n'ityën kabë nwit ndukxy, xyñë'ëxojaxëch ajxy; mënájëch nba'ambëgyëëjën, xykyu'ijxëch ajxy; mënájëch ndsumy'ëña'ayën, ooyëch ajxy xykyu'ixy.”³⁷ A mënítéch ja ogyëya'ay ajxy xy'adsowa'añ: “Mëj Windsén, ¿mënaa ëjts mich të n'uk'ijxpë ku ënajty myë'o'ogyëë a nmooy ëjts michë kay, o ku ënajty mdëdsë'ëyëë a nmooy ëjts michë uukëëk?³⁸ ¿A mënaa ëjts mich të n'uk'ijxpë nebyë jëgembë jëya'ayën a nyajmejtstaak ëjts miich, o kabë mwit ndukxy a nnë'ëxojax ëjts miich?³⁹ ¿O mënaa ëjts mich të n'uk'ijxpë ku ënajty mba'ambëgyëë, o ku ënajty mdsomy'ëña'ay, a ooy ëjts mich ngu'ixy?”⁴⁰ A ëëch ja Rey, mënítéch n'adsowa'añ: “Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, kújëch mijtsë nhermanëdëjk ajxy të xyñëxuutsë ooy ajxy kya'amëj kya'ajaanhë, jëdu'un mëwiin je'e du'un nébyëch mijts të xyñëxuuchëbën.”

⁴¹ 'Mënítéch ajxy nnëma'awa'añ jach ajxy ënajty n'anajty'aampyë. jJwa'ats ajxy mach ëëchën, mijts axëëktuum yajné'ëdijypë! jËda'ak ajxy ma ja jëën këjxta'axyëëbën, ja mëjku'u windsén mëdë y'ángeles ajxy të y'a'ixëdyaakëxëbë!

⁴² Ix mënájëch nyë'o'ogyëëjën, kábëchë kaayëëk ajxy xymyooy; mënájëch ndëdsë'ëyëëjën, kábëch uukëëk ajxy xymyooy;⁴³ mënájëch nwëdityën nebyë jëgembë jëya'ayën, kábëch ajxy xyajmejtstaaky; mënájëch n'ityën kabë nwit ndukxy, kábëch ajxy xyñë'ëxojaxy; mënájëch nba'ambëgyëëjën mët kújëch ndsumy'ëñaay, kábëch ajxy xykyu'ijxy.”⁴⁴ Mënítéch ajxy je'e xymyëyajtëwaambë:

“Měj Windsén, ¿mënaa ejts mich n'uk'ijxpë ënajty myë'o'ogyëë, o ku ënajty mdëdsë'ëyëë, o ku ënajty mwëdity nebyë jëgembë jëya'ayën, kabë mwit mdukxy, ku ënajty mba'ambëgyëë o ku ënajty mdsumy'ëña'ay, a kap ejts mich nmëduuñ?”
⁴⁵ Mënítëdsëch ajxy n'adsowa'añ: “Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay ku ajxy pën mga'amëduuñ, oy ajxy tyijy nëje'e kya'amëj kya'ajaanhë, jëdu'un mëwiin je'e du'un nébyëch mijts të xykya'amëdúñëbë.” ⁴⁶ A ëda axëk jëya'ayëts ajxy je'e ëda'agaamp ma ja tsaachpë kējxta'axyëëbën, a ja ojyëya'ay ajxy nëkxaamp ma ja ju'uky'ajt kējxta'axyëëbën.

26

Yaa ajxy kyojkyapxy'áty nebyë Jesús ajxy myádsët

¹ Ku Jesús ëda du'un kējx myëdyaakpëdë'ëy, nëmë y'abëjpëdëjk ajxy ñëmaay:

² —Mnejwëëpy ajxy ku yaa jak kumejtsxëë ja Pascua xëë ënajty jyadyëë, a ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, mënítëch ajxy xyajkë'ëdëgë'ëwa'añ, jëdu'unëch ajxy xymyëjpa'abeda'añ cruz këxp.

³ Mënit ja teety windsén ajxy y'amugëëy mëdë ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy, tyats ja kopk'ajpë kajpt jootypë ajxy, jim ajxy y'amugëëy ma ja mëj teety windsén Caifás tyëjkën, ⁴ ooy ajxy kyojkyapxy'áty nebyë Jesús ajxy ënda'aky'aam myádsët, jëdu'un ajxy yag'o'ogët. ⁵ Perë nëm ajxy ënajty ñëñëma'ayëë:

—Kap ajxy nmajtsëmët xëë jooty, jëdu'unë kajpt jëya'ay ajxy kya'aam'ádët ku ajxy nëmyëdsibë'ëwëëjët.

Yaa to'oxyëjk ja Jesús ja perfume yajku'udemë'ëy

⁶ Jimë Jesús ënajty Betania ma ja Simón tyëgootyën, ja ënajty të lepra pu'uts pa'am mëed'átyëbë. ⁷ Jimë Jesús ënajty y'ëña'ay meexë winduum ku to'oxyëjk tu'uk myejch ma je'ejën, jimë perfume jante'emchówbë ënajty kyonë alabastro vasë jooty, mënit ja perfume yajku'udemëëy. ⁸ Ku ja abëjpëdëjk ëda ajxy jëdu'un y'ijxy, jotma't ajxy je'e, nëm ajxy myënaañ:

—¿Tii yë'ë perfume jëdu'un ku yag'ëyoy? ⁹ Ix oy yë'ë axyëp tsow të tyoog'áty, a jëdu'undsë ëyooë jëya'ayë xëdë'ëñ ajxy axyëp të ñë'ëmo'oy.

¹⁰ Ku Jesús ëda du'un ñëjwëëy, nëm ajxy ñëmaayë.

—¿Tii ëda to'oxyëjk ajxy ku myakjotma'aty? Ix oy ween yë'ë du'un të tyuñ mach ëëchën. ¹¹ Ix omyënaajë ëyooë jëya'ay ajxy mmëed'ada'añ, perë ëëch kábëch mijts omyënaajë xymyëed'ada'añ. ¹² Nepy ëda to'oxyëjk jëdu'un të tyuñën kújëchë perfume të xyajku'udemë'ëy, xy'a'ixëdyaakpëch yë'ë du'un kújëch mëbu'udajpë nnaaxtëgë'ëwa'añ. ¹³ Te'emtyëy'ajt ajxy nnëma'ay, ku ëda ojyemmyëdya'aky omyaajë myëdya'agëëjët mëdu'uñtyë ëda yabë nax wiin, janë jëdu'un ëda to'oxyëjk myëdya'agánëbë nepy ëda të tyuñën, jëdu'un jya'amyedsëëjët.

Yaa Judas ja Jesús y'awanë'ëy ku yajkë'ëdëgë'ëwa'añ

¹⁴ Ja Judas Iscariote, je'e ənajty je'e tu'uk ma ja nēmajmétspē ajxyən, mēnítēts ja teety windsén ajxy oy y'ixy, ¹⁵ a nēm ajxy nēmaay:

—¿Mēdu'uñtyēch ajxy xymyo'owēt ku Jesús ajxy nyajkē'ēdēgē'ēwēt?

Mēnit ajxy nēmaay ku ajxy ii'x majk plata wa'xyxyēdē'ēñ myo'owa'añ. ¹⁶ A te'emmyēnítýē Judas tyēgēy ēxtaabyē mēdu'un'ajtē Jesús ənajty maas oy yajkē'ēdēgē'ēwa'añ.

Yaa Měj Windsén jyaktsuugáy

¹⁷ Ja jēyēb'ajtpē xēē jooty mēna ja tsajkaaky kajpē choomyēēdēbē ajxy ənajty kyayən, mēnit ja abējpēdējkē Jesús ajxy wyingumedsēy, a nēm ajxy myēyajtēy:

—¿Maa mdsoky ku ējts ja tsuugáy n'a'ixēdya'agēt ma ja Pascua xēē gēxpēn?

¹⁸ Nēmē Jesús y'adsooy:

—Nēkx ajxy kajpt jooty ma ja jēya'ayē tyējk tu'ugēn, a nēm ajxy mnēma'awēt: “Nēm ja Yajnē'ixēēbyē myēna'añ: Tēējēchē ndiempo y'abaady; paadyēchē Pascua xēē nyakjada'añēē ma michē mdējkēn mēdēchē n'abējpēdējk ajxy.”

¹⁹ A ja abējpēdējk ajxy jyanchkudyuun ajxy jēdu'un nebyē Jesús ənajty tē y'ane'emyēn, jyanch'a'ixēdyaakē tsuugáy ajxy ja Pascua xēē jotypē.

²⁰ Ku chu'ujēēñē, mēnitē Jesús y'ēñagyēdaaky meexē winduum mēt ja nēmajmétspē ajxy, ²¹ jimnē ajxy ənajty kyayñē, nēm ajxy nēmaayē:

—Te'emtyēy'ajt ajxy nnēma'ay, tu' jēya'ay ma mijtsēn, je'ejēch agujēēxyp xymyēgēdyēyaamp.

²² Oy oyē ajxy nē'ēgējotmadyēgēy, mēnit ajxy nēdyu'um jaty amíñ axyēpy tyēgēy nēmyēyajtēwēbē:

—Měj Windsén, ¿nej ēēch je'ejē?

²³ Nēmē Jesús y'adsooy:

—Jach xyajkē'ēdēgē'ēwaambē, tu'uk téxyēch je'e xymyētkaamyúky.

²⁴ Te'emtyēy'ajt, ēēch, ja Nax Wiimbē Jēya'ay y'Uunk, jēdu'unēch nnē'ēgējāt nnē'ēgē'abeta'añ nej kyujaayən mach ēēch kēxpēn, ¡perē ja ya'ay agujēēxyp xymyēgēdyēyaambēch, oy oyē je'e chaachpēga'añ! ¡Maas oy nēgē ijty ma je'e gyēxpēn, ku axyēp tē kya'amíñ tē kya'aka'ay!

²⁵ Ja Judas, ja ənajty agujēēxyp mēgēdyē'ebyē, nēmē Jesús je'e myēyajtēēbē:

—Yajnē'ixēēbyē, ¿nej ēēch je'ejē?

Nēmē Jesús y'adsooy:

—Miich jēdu'un tē mmēna'añ.

²⁶ Kaapñē ajxy ənajty ku Jesúsē tsajkaaky kyonē'ky, mēnit kyunuu'xy, jēdu'un y'agidēy myooyē y'abējpēdējk ajxy, a nēm myēnaañ:

—Majtsstów ajxy, kay ajxy, u'uk ajxy; ēēchē nni'x ngopk ēdaa.

²⁷ Mēnitē uugē'ēñty kyonē'ky vino mēēt, a ku Dioskuju'uyēp y'uk'yejky, myooyē y'abējpēdējk ajxy, nēm ajxy nēmaay:

—U'uk ēda vino ajxy nēgēxyē. ²⁸ Ix ēēchē nnē'ty ēdaa ma ja awinjemy tē

kyu'udúkyëbë, ja majyëya'ay gyëxpë ëda në'ty xyee'xa'añ jëdu'unë pyojpë kyëdyeey ajxy may myëmee'xëxët. ²⁹ A cham ajxy nde'emñëma'ay, kábëch ëda tsaatypñëë n'uuktëgatsánë ëxtë mënit xëë kúnëch mijts nmëd'uuktëgátsët jada'ook machë nDeedyë y'ane'emdaaktën.

Yaa Jesús ñëgapxy ku Pedro ñëjyëgapxa'añëë

³⁰ Ku ja himno ajxy y'uk'ëëy, mënit ajxy ñëkxnë ma ja Olivos tunën. ³¹ Jim tu'aam nëkxpë Jesús jëdu'un myënaañ:

—Ëda koots, nëgëxyë mijtsë mjwë'ëñty ajxy myajtsoona'añ mach ëëchën; ix Kujaay jëdu'un: Nyag'o'ogaambyëch ja meek kwendë'ajpë, a xii yaa ja meek ajxy ñëkxë'ëwa'añ.” ³² Perë kújëch ënajty të njukpyéky, nëkxë'ëgaambëch jim Galilea naax jooty.

³³ Nëmë Pedro y'adsooy:

—Oyë jywë'ëñty ajxy nëgëxyë ka jyayajtsoon ma miichën, kábëch ëchë njwë'ëñty mënaa nyajtsoona'añ.

³⁴ Nëmë Jesús ja Pedro y'adsooy:

—Te'emtyëy'ajtëch mich nnëma'ay, ëda koots, kajné tseñë'aa ënajty ya'axyñë, mnëjyëgapxánëp mich tëgëk ook, jëdu'un mmëna'ana'añ kúgëch tyijy xykya'ixyë.

³⁵ Nëmë Pedro jada'ook myënaangumbë:

—Óyëch mich nëgipxy ka njamëd'o'ok, ni mënaajëch nga'anëjyëgapxëëjët ma miichën.

Jëdu'unë abëjpedëjk ajxy nëgëxyë pyamënaambë.

Yaa Jesús kyojxtëna'ay jim Getsemaní

³⁶ Mënitë Jesús ja y'abëjpedëjk myëtnëkxy ma ënajty xyë'atyën Getsemaní, a ku ajxy jim kyoo'në, nëm ajxy ñëmaayë:

—Yaa ajxy uk'ëña'aw, nëkxyëch jim n'ukkojxtëna'ay.

³⁷ Mënitë Jesús ja Pedro myëtnëkxy mëdë Zebedeo y'uunk ajxy nëmetskë; a tëgëëyë Jesús jotmay'ajpë oy oy. ³⁸ Mënit ajxy ñëmaayë:

—Jante'emjyotmay'ajpëchë njoot n'aañëmë, ëxtë oo'p tégoobyëch nnëjywë'ëyëë; yaa ajxy mëlëmë'ëw, jukyëch ajxy mmëd'ijtëk.

³⁹ Ku weëntyë jyaknëkxy, mënit myëgutskëdaaky nax wiin, nëm tyëgëëy kojxtënaabyë:

—NDeedyëch miich, ku axyëp jëdu'un ñë'a'ixë'ëy, kábëch ëda tsaachpë peenë ka nmënajxy, perë kap jëdu'un tyúnët nébyëch ëch njatsokyën, je'e ween tyuñ nej michë mjoot chokyën.

⁴⁰ Mënitë Jesús wyi'imbijty ma ja y'abëjpedëjk nëdëgëëkpë ajxyën, maap ajxy ñë'ëbaatpejty, a nëmë Pedro ñëmaay:

—¿Nej ni tu' hórëch ajxy juky të xykya'amëd'ítyë? ⁴¹ Juky ajxy it a kojxtëna'aw ajxy, jëdu'un ajxy axëktuum mga'akuga'awë'ëwët. Te'emtyëy'ajt, ja espíritu ja tunaamp je'e, perë ja ni'x kopk ka'a mee'xtugaamp.

⁴² Ku jada'ook ñékkumbë kojxtënaabyë, nëm myënaañ:
—NDeedyëch miich, pë nê'ëgë a'ixëëpy jëdu'un kújëch ëda tsaachpë
nnë'ëgëmënáxët, ween tyuñ nej michë mjoot chokyën.

⁴³ Ku Jesús jada'ook wyl'imbijty ma ja nêdëgëëkpë ajxyën, janë maap ajxy
ñë'ëbaatpejkumbë, ix nê'ëgë aga'amiimbë wyiin ajxy ënajtyën,
jante'emmya'awaamp ajxy ënajty. ⁴⁴ A mënit ajxy ñë'ëgeekëgumbë, jada'ookë
Jesús ñékkumbë, ooy myëdëgëk ookpë kyojxtëna'ay, janë jëdu'uyë
myënaangumbë. ⁴⁵ Ku wyl'imbijty ma ja nêdëgëëkpë ajxyën, nëm ajxy ñëmaayënë:
—Jak poo'xë ajxy, jak ma'awxë ajxy. Uk'ix ajxy, tëë ja hora y'abaady kújëch ajxy
xyajkë'ëdëgë'ëwa'añ ma ja kubojpë kugëdyëdyëjkë kyë'ë jootyën, ëëch, ja Nax
Wiimbë Jëya'ay y'Uunk. ⁴⁶ Pëdë'ëk ajxy, jamts ajxyën; xii je'e myëwingõñ jach
agujëëxyp xymyëgëdye'ebyë.

Yaa Jesús myachëë

⁴⁷ Mëdyaaknë Jesús ënajty ku Judas myejch, je'e ënajty je'e tu'uk ma ja
nëmajmétspë ajxyën. Nëgipxyë jëya'ay ënajty may myëëdë, espada mëët paxy
mëët, ja teety windsën ajxy mët ja kopk'ajpë kajpt jootypë ajxy ënajty je'e të
kyexy. ⁴⁸ A ja ya'ay ja Jesús ënajty agujëëxyp mëgëdye'ebyë, tëë ënajty ñëgapxy tii
ënajty ijxta'ant'adaamp, nëm ënajty të myëna'añ:

—Jach tsu'uxy'aam nyajpoo'xaambyë, je'e ënajty je'e, je'ejëts ajxy mmádsëp.

⁴⁹ Te'emmyënítyë Judas ja Jesús wyingumedsëëy, a nëm ñëmaay:

—¡Yajné'ixëëbyë!

Mënit chu'xy. ⁵⁰ A nëmë Jesús je'e ñëmaay:

—Mëgu'uk'ajpë, ¿tii mnëmejchp?

Mënit ja ya'ayë Jesús ajxy wyingumedsëëy, myajts ajxy.

⁵¹ Perë tu' jëya'ayë y'espädë jyuu'ty ja ya'ay mëdyiibë Jesús ënajty kipxy mëët, a
tyatspujxtuut ja mëj teety windsënë myoonsë tu'uk, tu'ugë tyaatsk ñëbujxë.

⁵² Mënitë Jesús je'e ñëmaay:

—Kuyuugë'ëw yë'ë m'espada ma y'ityën; ix pën jaty espada'aam pëdë'p, janë
espada'aam je'e y'o'ogaambë. ⁵³ ¿Nej kap jëdu'un mnëjwë'ëyë kuchë nDeety oy
nmëyuj'wa'ana'añë jëdu'unëchë ángeles je'e mil'aam jëdu'un'ajtë xyajnégëxëbëch?

⁵⁴ Perë kuch jëdu'un jëdu'un'ajtë nyuj'wa'anët, ¿nébyëk tyijy ja Kujaaybë jëdu'un
y'uktëjyajpët?, ix nê'ëgë a'ixëëpy jëdu'un ku ëda du'un jyadëëjët.

⁵⁵ Mënit hora Jesús ja ku'uk ñëmaay:

—¿Nej nebyë mee'tspë pojpenëch mijts të xyñëmiñë, espada mëët paxy mëët
jëdu'unëch ajxy xymyádsët? ¡Jabom jabómëch të n'ëña'ay ma tsajtëjkën jëdu'un
ajxy të nyajné'ixë'ëy, a kábëch ajxy mënit xymyajch! ⁵⁶ Perë paady ëda du'un
jyadyëë tyuñëë jëdu'un tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpëdëjk ajxy
kyuja'ayën.

Mënit ja abëjpëdëjk ja Jesús ajxy ñë'ëgeeky, pëyë'k ajxy je'ejën.

Yaa ja Jesús ma ja tsajtëjkë myëj tuunk mëëtpë wyinduümën

⁵⁷ Ja ya'ay Jesús ajxy majtsëbë, yajnëkx ajxy ma ja mëj teety windsën Caifás wyinduümën, ma ja ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy ënajty të y'amugë'ëyën mët ja kopk'ajpë ajxy. ⁵⁸ Perë jëgem jwëëbyë Pedro ja Jesús pyanëkxy ëxtë ma ja mëj teety windsënë tyëba'amën. A ku jim tyëgëëy, jim y'ëñagyëdaaky ma ja tsajtëjk kwendë'ajpëdëjk ajxy ënajtyën, je'e ënajty y'ixaampy nepy ënajty jëdu'un kyugëx kyumayë'ëwa'añ.

⁵⁹ Ja teety windsën ajxy mët ja kopk'ajpë ajxy, mët mëdu'uñtyë ja tsajtëjk ja myëj tuunk mëëtpë ajxy, je'e ajxy ënajty y'ëxtaapy nepy ajxy ñë'ëënë'ëwët, jëdu'un ajxy yajkumëdówët o'oky'aam. ⁶⁰ Perë kap ajxy ñë'ëgëpaaty, oyë jëya'ay ajxy may jyawë'ëñë'ëënëëy. Kujekyë në'ëënëëbyë ajxy metesk myejch, ⁶¹ nëm ajxy myënaañ:

—Nëm ëda ya'ay myënaañ: “Óyëchë Dios tsajtëjk nyajpúmët, a kudëgëk xëëyëch nyajpëdë'tëgátsët.”

⁶² Mënitë mëj teety windsën tyënaayë'ky, nëm myëyajtëëy:

—¿Nej kaj waamp m'adsowa'añ? ¡Uk'ix ëxtaa ëna'k xyñëxë'ëwë'ëy!

⁶³ Perë kabë Jesús waamp ñë'ëgë'adsooy. Mënitëdsë mëj teety windsënë Jesús ñëmaay:

—Cham n'ane'emy ja Dios jujkpyë këxpë, ku ëjts xy'awaanët pë miichtyëm je'e ja Mesías, ja Diosë y'Uunk.

⁶⁴ Nëmë Jesús y'adsooy:

—Tëy'ajt jëdu'un nej të mmëna'añën. Janë cham ajxy mëët nnëmaabyë, xy'ixaambëch ajxy, jëda'ayëch mijts ajxy xytye'emtyëgë'ëwa'añ ijxpë, ëëch, ja Nax Wiimbë Jëya'ay y'Uunk, kújëch ënajty n'ëña'ay ma ja Dios mëk mëjaa mëëtpë y'a'ooy'aampyën, a kújëch ënajty jok jooty nmiñ, ndsoonëch ënajty tsajpootyp.

⁶⁵ Mënitë mëj teety windsën ja wyit kyëë'ch, nëm myënaañ:

—¡Tëëjë Dios yë'e du'un axëëk myëgapxtëgoy! ¿Tii testigo ajxy nnë'ëjak'waanëmët? ¡Tëë ajxy mde'emy'amdsomëdóy nebyë Dios axëëk të myëgapxtëgoy. ⁶⁶ ¿Waamp mijts jëdu'un mmëna'añ?

Mënit ajxy y'adsooy:

—¡A'ixëëpy ku y'o'ogët!

⁶⁷ Mënitëts ajxy nëje'e wyingudsujjëëy, tyëgëëy ajxy atëjxë'pë, a nëje'e ajxy ënajty y'apo'xë'ëky, ⁶⁸ a nëm ajxy ënajty ñëma'ay:

—Miich ma'añty je'e Mesías, ukñëjwë'ëw pën të xykyoxy.

Yaa Pedro ñëjyëgapxyëë

⁶⁹ Jimnë Pedro ënajty tég'uum y'ëña'ay jim tëba'am, mënitë to'oxy moonsë tu'uk wyingumedsëëy, nëmë Pedro ñëmaayë:

—Miichë Jesús ijty kipxy mëët, ja Galilea naax jooty tso'ombë.

⁷⁰ Perë nëjyëgapxë Pedro ma ja jëya'ay ënajty nëgëxyën, nëm myënaañ:

—Kábëch nnëjwë'ëy tii du'un mmëdyaakyp.

⁷¹ Mënit ñëkxy ma tëgë'ëwëdyaaktën, janë jimë wiink to'oxy moonsë ja Pedro y'ijxpë, a nëm ñëmaay ja ya'ay ajxy ënajty jimbë:

—Ëda ya'ay kipxyë Jesús yë'ë ijty myëedë, ja Nazaret tso'ombë.

⁷² Perë jada'ookë Pedro ñëjyëgápxëgumbë, ëxtë kyapxpaat myëdyaakpaatë Diosë xyëë chuu:

—Kábëch ja ya'ay n'ixyë.

⁷³ Kweëntyë jwëëpy, mënitë Pedro wyingumedsëyë ja ya'ay ajxy ënajty jimbë, nëm ajxy ñëmaay:

—Tëy'ajt jëdu'un, tu'uk jamyëët mijts ajxy jëdu'un, ix te'emjyëdu'unë mmëdya'aky yajmëdóy nej yë'ë ajxyën.

⁷⁴ Mënitë Pedro tyëgëëy kapxpojpe, mët ja Diosë xyëë chuu tyëgëëy kapxpaat mëdyaakpaatpë:

—Kábëch ja ya'ay n'ixyë.

Tuunë Pedro jëdu'un ñë'emënaañ, mënityë tseñ'aa yaaxy. ⁷⁵ Mënitëdsë Pedro ja Jesúsë myëdya'aky jya'amyëjtsë ku ënajty të ñëma'ayëë: “Ka'anë tseñ'aa ënajty ya'axy, tëë mich ënajty tëgëk ook mnëjyëgapxyëë, jëdu'un mmëna'ana'añ kúgëch tyijy xykya'ixyë.” Mënit jim tye'emcho'oñ, nëkx je'ejën, ooy jyë'ëy xyuuch oy oy.

27

Yaa Jesús Pilato wyinduum

¹ Ku jyobëëy, mënitë teety windsën ajxy nëgëxyë kyojkyapxytyuuñ mët ja kopk'ajpë kajpt jootypë ajxy, jëdu'unë Jesús ajxy yag'o'ogët. ² Kyë'ëxojtsë Jesús ajxy, yajnékx ajxy ma ja Poncio Pilatën jëdu'un ajxy yajkë'ëdëgë'ëwët, ja ënajty gobernador'ajpë.

Yaa Judas y'o'oky

³ Ja Judas, ja Jesús ënajty agujëëxyp të myëgëdyeeyëbë, ku y'ijxy ja Jesúsë kumëdoodaakt ënajty të myo'oyëë o'oky'aam, jada'ook jyanë'ënëbyojpë'ijxëgumbë, mënitë ii'x majkpë plata wa'xyxyëdë'ëñ oy yaj'wi'imbíty ma ja teety windsën mët ma ja kopk'ajpë ajxyën, ⁴ nëm ja ya'ay ajxy ñëmaay:

—Tëëjëch jëdu'un ngëdyeey kuchë jëya'ay kajpë pyojpë kyëdyeemyëedëbë të nyajkë'ëdëgë'ëy oo'këëk.

Perë nëm ja ya'ay ja Judas ajxy y'adsooy:

—¡Ka'a y'ëjtsë ngweendë yë'ë du'un! ¡Miichë mgweendë yë'ë!

⁵ Mënitë Judas ja plata wa'xyxyëdë'ëñ jim ñajts'wëjëëy ma tsajtëjkën, a mënit ñëkxnë, ooy ñëyo'tëyëë.

⁶ Ja teety windsën ja plata wa'xyxyëdë'ëñ ajxy piwë'k, a nëm ajxy myënaañ:

—Kap ëda wa'xyxyëdë'ëñ y'a'ixë'ëy pyëda'ak'ádët ma ja yoxy wa'xyxyëdë'ëñ ñë'ëgëda'agyën, ix jëya'ay ñëmëjuyë'ëñty yë'ë ja të yag'o'ogyëëjëbë.

⁷ A ku ajxy y'ukkojkyapxytyuun, ja xëdë'ëñ'aam ja Tu'ts Naax Tajtaakt ajxy jyuuy, jëdu'unë jëya'ay wiink jëgem naax tso'ombë ajxy jim ñaaxtëgë'ëwët. ⁸ Paaty ja naax jëdu'un xyë'aty Në'ñaax ëxtë jëda'anëbaatyñë. ⁹ Jëdu'un je'e tyëjyajty nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë Jeremías myënaañën: “Pyiwë'k ja plata wa'xyxyëdë'ëñ ii'x majkpë ajxy nebyë israelpë jëya'ay ajxy ënajty të ñëgapxyën ku chobaady. ¹⁰ A je'e'aamë Tu'ts Naax Tajtaakt ajxy oy jyuuy, nébyëchë Windsén të xy'ane'emyën.”

Yaa Pilato ja Jesús myëyajtéy myëyajtë'xy

¹¹ Jimë Jesús ënajty tëna'a gobernadorë wyinduuum; a nëmë gobernador ja Jesús myëyajtëëy:

—¿Nej miich je'e ja judíos ajxy Ryey'ajpyë?

Nëmë Jesús y'adsooy:

—Jëdu'un je'e, nej të mmëna'añën.

¹² Perë oyë teety windsén ajxy ënajty jyawë'ëñxë'ëwë'ëy mët ja kopk'ajpë ajxy, kabë Jesús waamp ñë'ëgë'adsooy. ¹³ Mënitédsë Pilato ja Jesús myëyajtëëy:

—¿Nej kaj mmëdoyë nepy jaty ëna'k xyñëxë'ëwë'ëyë?

¹⁴ Perë kabë Jesús ni tu' aadë ñë'ëgë'adsooy, ëxtë gobernador paaty je'e du'un oy oyë ñë'ëgëyajakjwëëy.

Yaa Jesús ja kumëdoodaakt myooyënë o'oky'aam

¹⁵ Jëdu'unts ajxy ënajty kyu'uduujt'áty, ja te'emxyëë jootyë gobernador ja tsumjyëya'ay ënajty tu'uk y'ëxmach mëdyii ja ku'uk ënajty chojpy ku ajxy y'ëxmádsët. ¹⁶ A jimë tsumjyëya'ay ajxy ënajty tu'uk mënité tye'emmyëëdë ja ajxy ënajty mëët yajxë'ajpyë Barrabás, xii yaa ënajty y'ixy'adyëë. ¹⁷ Ku ja tsaan gu'uk ajxy tyu'ukmujky Pilato wyinduuum, nëmë tsaan gu'uk myëyajtëëy:

—¿Pën ajxy mdsojpy kújëch n'ëxmádsët: Barrabás, tégë Jesúsë, ja ajxy yajxë'ajpyë Cristo?

¹⁸ Ix ñëjwëëbyë Pilato ënajty ku Jesús ajxy ënajty të yajkë'ëdëgë'ëy ja ku'ugë y'adsoj'winma'añty këxpë ajxy.

¹⁹ Jimnë Pilato ënajty y'ëña'ayñë ma ja xë'ëdaaktën, mënité tyo'oxyëjk kyapxykejxy, nëm myënaañ: “Ka'a yë'ë ya'ay jante'emwya'atspë nej mduñ, ix tëëjëch amkyoots oy oy n'axëëkkuma'ay yë'ë gyëxpë.”

²⁰ Perë ja teety windsén mët ja kopk'ajpë ajxy, yajnëgu'ubëjk yajnë'adsoow ja majyëya'ay ajxy jëdu'un ku ja Barrabás ajxy yuj'wa'anët ku ween y'ëxmachëë a ku Jesús yag'o'ogëëjët. ²¹ Mënité ja gobernador jada'ook yajtëëgumbë:

—¿Mëdyii ajxy tu'uk mnëñëempy ma ëda nëmetspë ajxyën kújëch n'ëxmádsët?

Nëm ja ya'ay ajxy y'adsooy:

—¡Yë'ë Barrabás!

²² Mënitë Pilato yajtëëy:

—¿A nébyëchë Jesús ndúnët, ja ajxy yajxë'ajpyë Cristo?

Nëgëxyë ajxy y'adsooy:

—¡Mějpa'abét cruz këxp!

²³ Mënitë gobernador yajtëëy:

—Perë ¿ti axëëkpë jëdu'un të tyuñ?

Perë maas të'ëngajnë ajxy ënajty ya'axy, a nëm ajxy ënajty myëna'añ:

—¡Mějpa'abét cruz këxp!

²⁴ Ku Pilato jëdu'un y'ijxy ku ja ku'uk ënajty kya'amamëdoyëë, të'ëngajnë ajxy ënajty nëgëmaas'aam'áty, mënitë nëë kyëyë'ky, jëdu'un kajpt jëya'ay winduum kyë'ëbujy, a nëm myënaañ:

—Kábëch ëch ti pojpe nmëedë ma ëda ya'ay yag'o'ogëëjët; mijtsë mbojpe yë'ë du'un.

²⁵ Ku ja kajpt jëya'ay ajxy y'adsooy, nëm ajxy myënaañ:

—Ëjts yë'ë ya'ayë y'o'ogyëëbë nmëdëna'awaampy mët ëjtsë n'ap n'ok.

²⁶ Mënitë Pilato ja Barrabás y'ëxmajch. A ku Jesús y'uk'yaj'wob'oo'kë oy oy, mënit yajkë'ëdëgëëy jëdu'un nëkxy myějpa'abedyëë cruz këxp.

²⁷ Ja gobernador ja syoldado ajxy, je'ejë Jesús ajxy yajnékx ma ja gobernador pyalaciën, a yajtu'ukmujk soldados ajxy may wëdityë ma Jesús ënajtyën. ²⁸ Yajtsij ja wyit ajxy, mënitë ochapts në'ëgëjén ajxy yajpëgëëy; ²⁹ pyëdaakë aptytya'aky corona ajxy kyu'uduum, yajkë'ëgabëëyë paxy ajxy y'a'ooy'aampyë kë'ë; a në'ixy winjijkëdaakyp ajxy ënajty, nëxiikyp nëyaaxyp ajxy ënajty, nëm ajxy ënajty nëma'ay:

—¡Měj jaanch je'e ja judíos ajxy Ryey'ajpyë!

³⁰ Janë jëdu'un du'umbë, nëdsujjëëpy ajxy ënajty a paxy'aam ajxy ënajty kyu'uduum wyopy. ³¹ Ku ajxy y'uknëxiiky y'uknëyaaxy, yajtsij ja ochapts në'ëgëjén ajxy, yajpëgëëy ja y'amdso wit ajxyëgumbë, a mënit ajxy yajnékxnë, jëdu'un ajxy nëkxy myějpa'abéty cruz këxp.

Yaa Jesús myějpa'abedyëë cruz këxp

³² Ku ajxy jim cho'oñ, jimë jëya'ay ajxy tu'uk jyëjkubaadëëy, Simón ënajty xyë'aty, Cirene ënajty chooñ, a ëda ya'ayë cruz ajxy adsip yajtsëmnëkx. ³³ A ku ajxy jim myejch ma jëdu'un xyë'atyën Gólgota, je'e du'un mëdya'aktyëgëëpy “Ma ja O'oky Jëya'agyópkën”, ³⁴ mënitë Jesús ja vino yag'uukë ta'ambë mëdemë'ëy; perë ku jëdu'un jywëemyajch, kaj në'uuky.

³⁵ Ku ajxy ënajty të myějpa'abejnë cruz këxp, mënitë soldados ja Jesúsë wyit ajxy yajněnëwa'xëëyë nëgyu'u'ëyë'ëky'aam, jëdu'un je'e tyëjyádët nebyë Dios mëdya'aky jëgapxnajxpë myënaañën: “Xyajněnëwa'xëëyëchë nwit ajxy amín axyëpy, a ja nnë'ëgëjënëch yajněgyu'u'ëyë'kë ajxy je'e.” ³⁶ Mënitë soldados ajxy jim y'ëñagyëdaaky jëdu'un ajxy kywendë'ádët. ³⁷ A jim cruz ku'uduumë kujaaybë

ajxy tu'uk pyëdaaky tii gyëxpë ënajty je'e jim ku kyumëdoy, nëm ënajty jim yukjaayë: “Édaa je'e Jesús, ja judíos ajxy Ryey'ajpyë.”

³⁸ Ma Jesús myëjpa'abejtën, jimë mee'tspë ajxy metstk myëjpa'abejtëbë, tu'uk y'a'ooy'aampy a tu'uk y'anajty'aampy. ³⁹ A ja ajxy ënajty jim naxëëbyë, axëk jaty ajxy ënajty nënëmy, cham ajxy ënajty kyu'ujëgëñ, ⁴⁰ nëm ajxy ënajty myëna'añ:

—iMiich ma'añty ja tsajtëjk myajpumaampy a kudëgëk xëyë ma'añty myajpëdë'tëgatsa'añ, yajněñë'ëwa'adsëëjëts amdsoo. Pë tëy michë Dios xy'Uunk'áty, mënákëts jim cruz këxp!

⁴¹ A janë jëdu'un ajxy ënajty nëxiik nëyaaxpë ja teety windsën ajxy tyadsë ley yajnë'ixëëbyëdëjk ajxy mëdë fariseos ajxy tyadsë kopk'ajpë ajxy, nëm ajxy ënajty myëna'añ:

⁴² —Wiinkpëk tyijy të nëgëyajně'ëwa'ach, a kábëk amdsoo yajnëñë'ëwa'adsa'añëë. Pë ja israelpë jëya'ayë Ryey yë'ë ajxy, ween jëdu'un'ajtë y'ukte'emmyënáky cruz këxp, jëdu'un ajxy nmëbëjkëmët. ⁴³ A ka'a Dios ma'añty y'ajod'ajpyë, a weenëdsë Dios jëdu'un'ajtë yag'awa'atspëdsëmy pë tëy chogyëë. Ix tëë jëdu'un myëna'añ: “Diósëch ëch xy'Uunk'ajp.”

⁴⁴ Janë jëdu'un ja mee'tspë ja Jesús ajxy ënajty axëk jaty nënëëmbë, ja ajxy ënajty të myëjpa'abedyëëjëbë mët je'e.

Yaa Jesús y'oo'në

⁴⁵ Kujxyë'o'oky ënajty je'e, mënit këjx wyingoodsë'ëy mëdu'uñtyë yabë nax wiin ëxtë myëdëgëëkpe hora mënakxyëë, tëgëk hora wingoots y'ijty. ⁴⁶ Jaween ënajty myëdëgëëkpe hora mënakxyëë kya'ajáty, mënitë Jesús mëk yaaxy, nëm myënaañ: “Elí, Elí, ¿lama sabactani?”, je'e du'un nënëëmpy: “NDiósëch miich, nDiósëch miich, ¿tiijëch ku të xyñë'ëge'eky?”

⁴⁷ Ja ajxy ënajty jim nëje'e yajpaatpë, ku ajxy jëdu'un myëdooy, nëm ajxy myënaañ:

—Elías yë'ë myëj'yaaxyp.

⁴⁸ Mëntityë tu' jëya'ay pëyë'ëgyë nëkxy, ooyë pixyty kyonë'ëky, xun vino jooty pyama'tsnajxy, kyuwëënëyë paxy këxp, jëdu'unë Jesús myuugët. ⁴⁹ Nëmë wiink jëya'ay ajxy ënajty myënaambë:

—Weents y'uk'ity, tsëk ajxy uk'ijxëm pë minaambë Elías yajnë'ëwa'adsa'añ.

⁵⁰ Perë ku Jesús jada'ook jyak'yaaxy mëk, mënit ja y'espíritu yajkë'ëdëgëëñë.

⁵¹ Te'emmyënítyë tsajtëjk adëëdyúk kujyë kyëë'ts'wa'xy, jim këxp cho'ondaaky ëxtë naaxyp y'ëxkëdaaky, tsëyuuyë nax wiimbë mëdë tsaawyë'ëjyii'ts'wa'xy,

⁵² mayë o'oky jëya'ay jut y'awaach, jujkpyëjkë o'oky jëya'ay ajxy may, ja ajxy ënajty të Dios mëdya'aky myëbëkyëbë. ⁵³ Ku Jesús jyujkpyëjky, mënitë o'oky jëya'ay ajxy jyutpëdsëemy, a mënit ajxy nëkxy ma ja wa'atspë kajptën jim Jerusalén, jim ajxy y'agë'ëxë'ëgëëy ma ja jëya'ay ajxyën.

⁵⁴ A ja soldado windsën mët ja ajxy ënajty myëëtpë ja Jesús ajxy ënajty

kwendë'ajpë, ku ajxy y'ijxy ja uyx ñaxy a mët nepy jaty jëdu'un jyajtë tyuunë, jante'emchë'ëgëëy ajxy oy oy, a nëm ajxy myënaañ:

—Tëy'ajtëm jëdu'un, Diosë y'Uunk ëda ijty!

⁵⁵ Jimë to'oxyëjk ajxy ënajty may wyë'ëñ'ëebëëbyë jëgemduum, ja Jesús ajxy ënajty Galilea naax jooty të pyadsooñëbë jëdu'un ajxy myëdúnët. ⁵⁶ Ja ajxy ënajty jimbë María Magdalena ënajty je'e, mëdë María ja Jacobo tyadsë José tyaj ajxy, mëdë Zebedeo y'uungë tyaj ajxy.

Yaa Jesús ñaaxtëgëëñë

⁵⁷ Ku kyoodsëëy, mënitë mëyëë jëya'ay tu'uk myejch, José ënajty xyë'aty, jim Arimatea ënajty chooñ, janë tëëjë Jesús ënajty je'e y'abëjpedëjk'ajpë. ⁵⁸ Ëda ya'ay je'e nëkx, jëdu'un ja Pilato oy myëgu'udu'yt'yajpëdsémy ku ja Jesús ja ñi'x kyopk ween myo'oyëë, a mënitë Pilato y'ane'emy ku jyanchmo'owëëjët. ⁵⁹ Ku José ja ni'x kopk kyë'ëdëgëëyë, ñë'ëbijt ñë'ëmojts je'e wa'ats poop wit'aam, ⁶⁰ mënit pyëdaaky jyemchaa jut jooty, ja ënajty të yajtajyëëjëbë tsaa jooty; a ku y'uk'yag'a'amoomdëgooy amëj tsaa'aam ma ja tsa jut tëgë'ëwëdyaaktën, mënit ñëkxnë. ⁶¹ Perë jim tsa jut winduum ja María Magdalena mët ja wiinkpë María ajxy ëña'a myë'ëmëëy.

Yaa soldados ajxy kywendë'aty ma Jesús ñaaxtëgëëyën

⁶² Kujaboomë sábado xëë ënajty, mënabë ajxy ënajty të ñëy'a'ixëdya'agyëëjën, mënitë teety windsén mëdë fariseos ajxy y'amugëëy ma Pilato wyinduumën, ⁶³ nëm ajxy ñëmaay:

—Windsén, tëë ëjts nja'amyéch ku ja ya'ay ëndaakpë myënaañ mëna ënajty jyujkyën: “Kudëgëk xëëjëch njujkpyëga'añ.” ⁶⁴ A paadyëts, kexë soldados jim ma ja tsa jutën, ween ajxy jim oy oy kywendë'aty ëxtë ween tëgëk xëë y'ukjaty. Ix ku ja y'abëjpedëjk ajxy koots ñë'ënékxët a myeedsët ja ni'x kopk ajxy, mënitë ja jëya'ay ajxy ñëma'awa'añ: “Tëë je'e jyujkpyéky,” a maas ënaxyë je'e du'un jyag'ënda'agët kejee ja jëyëb'ajtpë.

⁶⁵ A nëmë Pilato ja ya'ay ajxy ñëmaay:

—Xii soldados ajxy, nëkx ajxy, ween ajxy oy oy ñë'ëgëkwendë'áty nepy mijts mnëjwë'ëyën.

⁶⁶ Mënit ajxy jyanchnëkxy, ooyë tsa jut ajxy oy oy y'ixy ku ween kywendë'adyëë, jëdu'un ja tsa jut ajxy sellojëëy ja ajxy ënajty të yag'a'amoomdëgooyëbë, a jimë adënaabyë ajxy pyëdaaky.

28

Yaa Jesús jyujkpyéky

¹ Tëë ja sábado xëë ënajty ñajxnë, ja nëxëë jopy ënajty je'e mënabë semana

ənajty cho'onda'agyən, mənité María Magdalena ñëkxy mèt ja wiinkpë María, jëdu'un ajxy oy y'ixy ma ja tsa jutën. ² A nëgoo ujx mëk ñë'ənajxy, ix ja Měj Windsén ja y'áγγελ ənajty tu'uk këdaakp, tsajpootyp ənajty cho'oñ, ooyë tsa yakj'e'amomy, a jim tsa në'ëgéxp y'ëñagyëdaaknë. ³ Te'emjyëdu'un ənajty y'ajajy nebyë wëdsukën, a ja wyit tyukxy jante'empyoop ənajty je'e nebyë nievën. ⁴ Ja soldados tsa jut kwendë'ajpë ajxy, ku ja áγγελ ajxy y'ijxy, tégëëy ajxy tsë'ëgë'ë dsëyuubyë, këdaaw ajxy nebyë o'okpyën ajxy myë'emëëy. ⁵ Perë nëm ja áγγελ ja to'oxyëjk ajxy ñëmaay:

—Ka'a ajxy mdsë'ëgë'ëy. Ix nnëjwëëbyëch ku Jesús ajxy m'ëxta'ay, ja të myëjpa'abedyëëjëbë cruz këxp. ⁶ Kap je'e yaajën, tëë je'e jyujkpyéky nej myënaañën. Ukte'emmyín ajxy, ix ajxy ma ja Měj Windsén pyëdaakën. ⁷ Néknëm ajxy pakyë a nëmaayë y'abëjpëdëjk ajxy ku je'e të jyujkpyéky, nëkxë'ëgaamp je'e Galilea naax jooty, jim ajxy je'e m'ixa'añ. Xímëts ajxy të n'awaanëm.

⁸ Mënit ja to'oxyëjk ajxy jim cho'oñ ma ja tsa jutën, tsëgëëyëp mèt ajxy ənajty oy oy xyonda'aky, pëyë'ëgyë ajxy ñëkxy, ooy ja mëdya'aky ajxy ñëgapxy ma Jesús ja y'abëjpëdëjk ajxyën. ⁹ A jim tu'aam nëkxpë, nëgoo Jesús ñë'abëdsëmëëy, nëm ajxy ñëmaayë: “¡Jotkugë'ëw ajxy!” A mënité ajxy wyingumedsëëy, tyekmyamënenëëy ajxy, a wyingu'udsëgëëy ajxy. ¹⁰ Mënitë Jesús ja to'oxyëjk ajxy ñëmaay:

—Ka'a ajxy mdsë'ëgë'ëy; nëkx ajxy, awaanëchë nhermanë ëda mëdya'aky ajxy, jëdu'un ajxy ñëkxët Galilea naax jooty, a jímëch ajxy xy'ixa'añ.

Yaa soldados ajxy y'ënda'aky

¹¹ Jimnë to'oxyëjk ajxy ənajty ñëkxyñë, mënité soldados tsa jut kwendë'ajpë ajxy nëje'e y'ooy kajpt jooty, ooyë teety windsén ajxy këjx yajmëtmëdya'aky nepy jaty ənajty të jyadyëë të tyuñëë. ¹² Mënitë teety windsén y'amugëëy mèt ja kopk'ajpë ajxy. A ku ajxy y'ukkojkyapxy'ajty, mënité soldados ja xëdë'ëñ ajxy may myooy, ¹³ a jëdu'un ajxy ñëmaayë:

—Jëdu'un ajxy mmëna'anët: “Ja y'abëjpëdëjk ajxy të y'oy koots, wë'emyaap ëjts ənajty ku ja ñi'x kyopk ajxy oy të myee'tsë.” ¹⁴ Ku ja gobernador ëda du'un myëdoy'ádët, ëjts jëdu'un nyajnëgu'ubëgaampy, jëdu'un mijts pojpëtuum mga'amë'emë'ëwët.

¹⁵ Jyanchku'ubëjkë soldados ja xëdë'ëñ ajxy a kyudyuun ajxy jëdu'un nepy ajxy ənajty të wyingapx të jyëjkapxë'ëyëëjën. A ëxtë jëda'anëbaatyñë ja judíos ëda mëdya'aky ajxy pyagapxy pyamëdya'akñë.

Yaa Jesús ja y'abëjpëdëjkë mëj tuunk yajkë'ëwanë'ëy

¹⁶ Ja abëjpëdëjk nëmajtu'ukpë ajxy, janch nëkx ajxy je'e Galilea naax jooty, jim ma ja tunën ma Jesús ənajty të ñëgapxyën. ¹⁷ A ku ajxy y'ijxy, wyingu'udsëgëëy ajxy, perë nëje'e ajxy ənajty jyod'ametskë'ëy. ¹⁸ Mënitë Jesús ja y'abëjpëdëjk wyingumedsëëy a nëm ajxy ñëmaay:

—Tëëjëchë Dios ja ku'uduýt këxyë xymyo'oy jim tsajpootyp mèt ëda yabë nax

wiin. ¹⁹ A paadyëts, nëkx ajxy, yajnë'ixë'ëw ajxy jëdu'unë abëjpëdëjk ajxy may myajpëdë'ëgët mëdu'uñtyë jatyë jëya'ay ajxy yabë nax wiin, myajnebëtëp ajxy ma ja Dios Teedyën, ma ja Diosë y'Uungën, mët ma ja Espíritu Santo këxpën.

²⁰ Myajnë'ixë'ëwëp ajxy ku ajxy këxyë kyudyúnët mëdu'uñtyëch mijts të nyajnëma'ay ku ajxy mdúnët. A omyënaaxëjëch mijts ajxy nmëd'ida'añ, ëxtë nax wiimbë këxëp máyëp.

[07-Sep-2010@19:15, Backup Description = 07-Sep-2010@19:12, Victoriano -](#)